

EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM
INFORMATIKAI KAR
TÉRKÉPTUDOMÁNYI ÉS GEOINFORMATIKAI TANSZÉK
TÉRKÉPÉSZ MESTERSZAK

A Krím földrajzi nevei

DIPLOMAMUNKA

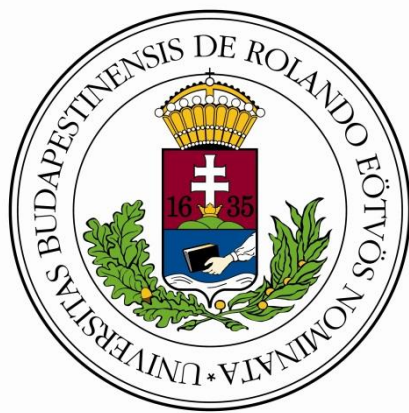
Készítette:

Bánkúti Balázs
térképész hallgató

Témavezető:

Faragó Imre
mérnök tanár

ELTE Térképtudományi és Geoinformatikai Tanszék

Budapest, 2016

EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM
INFORMATIKAI KAR
TÉRKÉPTUDOMÁNYI ÉS GEOINFORMATIKAI TANSZÉK

DIPLOMAMUNKA-TÉMA BEJELENTŐ

Név: **Bánkúti Balázs**

Neptun kód: **KDNPQJ**

Szak: **térképész MSc**

Témavezető neve: **Faragó Imre**

munkahelyének neve és címe: **ELTE IK Térképtudományi és Geoinformatikai Tanszék, 1117 Budapest, Pázmány Péter sétány 1/A**

beosztása és iskolai végzettsége: **mérnök tanár**

A dolgozat címe: **A Krím földrajzi nevei**

A dolgozat témája:

Diplomamunkám célja a Krím félsziget földrajzi neveinek, azok eredetének és történetiségének vizsgálata, valamint a vizsgált neveknek rendszerbe foglalása. A különböző nyelvekben élő, a félsziget földrajzi objektumaira vonatkozó eltérő névalakok rendszerezése ugyancsak a munkám részét képezi majd. A munkámat segítheti a félszigetről készült magyar nyelvű térképek megismerése és az azokon megjelenő földrajzi nevek a vizsgálata. További célom még a vizsgált és rendszerezett adatoknak a nyomtatott térképes vagy számítógépes megjelenítése is.

A témavezetést vállalom.

(a témavezető aláírása)

Kérem a diplomamunka témájának jóváhagyását.

Budapest, 2015. november 30.

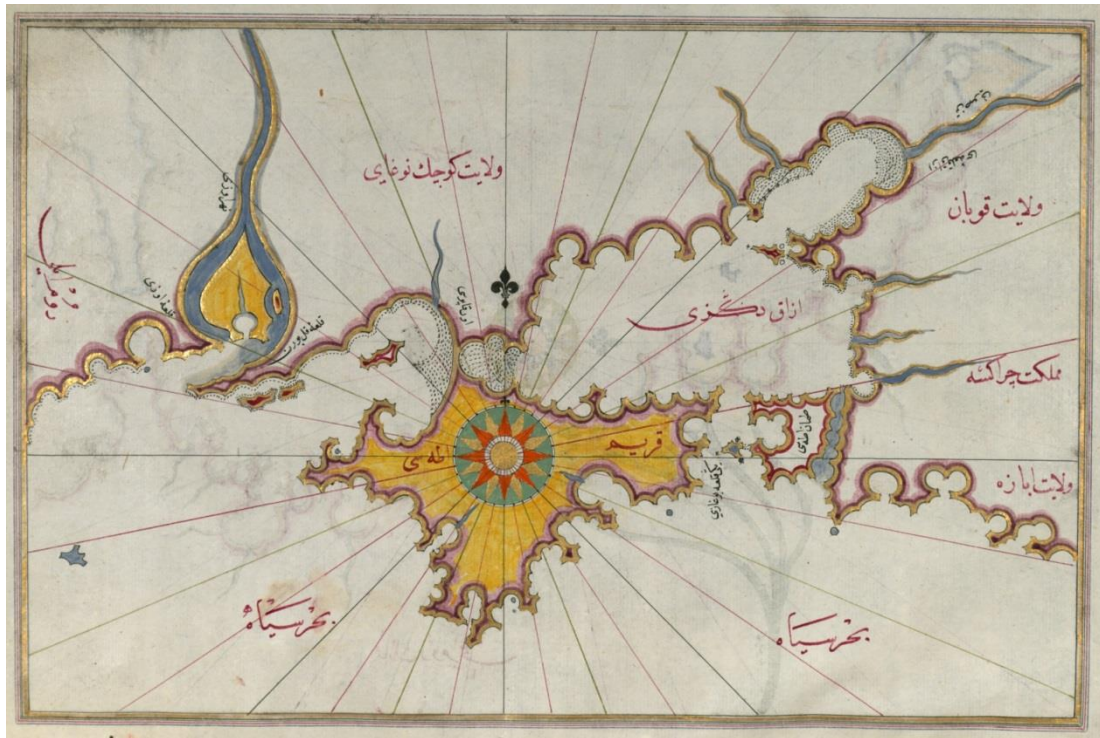
(a hallgató aláírása)

A diplomamunka-témát az Informatikai Kar jóváhagyta.

Budapest, 2015. november 30.

(témát engedélyező tanszék vezetője)

*Ez a néhány vár - most rom, alaktalan, csupasz -
 Ez volt, óh, hálátlan Krím, őrződ és ékszered.
 Ma órjas koponyaként a hegy ormán mered,
 Féreg lakja s féregnél rusnyább ember-kukac.*

*A toronyba fel! Ha ott címer után kutatsz,
 Felírást is találhatsz - tán épp egy hős-nevet,
 Tűnt hadak rémét, melyet a múlt fátyla befed,
 Mint begubózott hernyót szőlőlevél-kupac.*

*Athén jeleit véste itt falba a görög,
 Itt verte bilincsekbe az olasz a mongolt,
 A Mekkából érkező itt namáz-dalt mormolt.*

*Ma fekete keselyűk szállnak e sír fölött,
 S miként ott, hol egykoron gyilkos dögvész tombolt,
 E bástyák ormán a gyász lobogója örök.*

(Adam Mickiewicz: A balaklavai várromok. Radó György fordítása)

Tartalomjegyzék

I. Bevezetés	- 5 -
II. A Krím természetföldrajzi jellemzői	- 7 -
II. 1. Elhelyezkedése, határai.....	- 7 -
II. 2. Tájfelosztása.....	- 7 -
II. 3. Vízrajza.....	- 10 -
II. 4. Éghajlata és élővilága	- 11 -
III. A Krím történelme.....	- 12 -
III. 1. Az első népek a félszigeten	- 12 -
III. 2. A görög kolonizáció (Kr. e. VI. sz. – Kr.e. I. sz.).....	- 13 -
III. 3. A rómaiak és a népvándorlás időszaka (Kr.e. I. sz. – Kr.u. VII. sz.).....	- 14 -
III. 4. A Kazár Kaganátus és a Keletrómai Birodalom (670–1204).....	- 15 -
III. 5. A késő középkor évei (1204–1475)	- 17 -
III. 6. Az oszmánok uralma (1475–1783)	- 19 -
III. 7. A Tauriai kormányzóság, a cári Oroszország része (1783–1917).....	- 21 -
III. 8. A Krím a XX. és a XXI. században (1917–2016).....	- 23 -
IV. Közigazgatás és etnikai jellemzők	- 26 -
IV. 1. A Krím jelenlegi közigazgatási felosztása	- 26 -
IV. 2. A jelenlegi felosztás előzményei	- 28 -
IV. 3. A félsziget etnikai képe	- 30 -
V. A félsziget földrajzi neveinek vizsgálata.....	- 33 -
V. 1. A nevek forrásai.....	- 33 -
V. 2. A földrajzi nevek és csoportosításuk	- 37 -
V. 3. Településnevek	- 38 -
V. 4. Igazgatási nevek.....	- 45 -
V. 5. Víznevek	- 47 -
V. 6. Jellegzetes földrajzi pontok nevei.....	- 50 -
V. 7. Tájnevek	- 51 -
VI. Összefoglalás.....	- 53 -
VII. Köszönetnyilvánítás	- 54 -
VIII. Hivatkozott irodalom.....	- 55 -
Könyvek, kiadványok.....	- 55 -
Internetes források.....	- 56 -
IX. Ábrajegyzék.....	- 58 -
X. Mellékletek.....	- 61 -
XI. Nyilatkozat.....	- 96 -

I. Bevezetés

Diplomamunkám témája a napjainkban gyakran emlegetett Krím, a félsziget, amely a történelme során nem először vált nagyhatalmi, geopolitikai játszmák színhelyévé. A mindennapnak nem nevezhető, ám a világtörténelem során már több ízben előfordult eseményeket jómagam is figyelemmel kísértem, a téma választásának viszont elsősorban nem ez az oka, eredetileg nem volt olyan motivációm, hogy mindenképpen ezzel a területtel kívánok majd foglalkozni, több lehetőség is megfordult a fejemben.

Azért választottam végül ezt a témát, mert egyrészt a földrajz és a térképészet mellett mindig is érdekelt a történelem, elsősorban Közép-, és Kelet-Európa XX. századi történelme, így ilyen irányban gondolkoztam elsősorban. A volt Orosz Birodalom, illetve az egykori Szovjetunió népei, utódállamai iránt különösen érdeklődöm, egyetemi tanulmányaim során több tantárgy keretében foglalkoztam már Ukrajnával, valamint Fehéroroszországgal és Észtországgal. Másrészt a földrajzi neveket, a nevek eredetének kutatását, és az ezzel kapcsolatos nyelvészetet rendkívül izgalmas, érdekes területnek tartottam mindig is, ezenkívül szeretek adatokkal foglalkozni, adatokat felkutatni, rendszerezni és ábrázolni. Így dőlt el, hogy olyan téma volna leginkább megfelelő számomra, amely által valamely kelet-európai régió vagy tájegység földrajzi neveit vizsgálhatom. Ehhez kapcsolódó további szempont, hogy olyan régiót, területet igyekeztem választani, amely amellet, hogy érdekel engem, könnyen lehatárolható természetes határok által, erre pedig a legalkalmasabb egy sziget, vagy egy olyan félsziget, mint például a Krím. A félsziget mellett szólt a rendkívül változatos történelme is, mellyel ugyan előzetesen csak nagyvonalakban ismerkedtem meg, ám ez is elég volt ahhoz, hogy végleges döntést hozzak. Sokadlagos szempont ugyan, de a munka segítheti az orosz nyelvvel való ismerkedésemet is, amelyet a diploma-munka készítésével párhuzamosan kezdtem el tanulni. Ez egyben kihívás, nehézség is, hiszen a témához kapcsolódó részletes szakirodalom leginkább orosz, illetve ukrán nyelven érhető el.

Rendkívül érdekesnek tartom, hogy olyan tájjal foglalkozhatok, amelyet a történelem során több népcsoport, birodalom is birtokolt, és amelynek földrajzi nevei ebből következően több népnek, több kultúrának a lenyomatai. Kíváncsi vagyok arra is, mennyiben hasonlítható össze a kutatás során összegyűjtött névanyag a tanulmányaim alatt már korábban megismert kárpát-medencei névanyaggal olyan szempontból, hogy vannak-e jellemző hasonlóságok, jellegzetességek a névadásbeli motivációkat illetően. A mindenképpen vizsgálandó nevek közé

tartoznak a félsziget településnevei, igazgatási nevei, víznevei, tájnevei, valamint a jellegzetes földrajzi pontok nevei. Említést érdemel a többnyelvűség is, ami szintén vizsgálat tárgyát kell, hogy képezze, mivel a terület egyik sajátossága, hogy több hivatalos nyelv van érvényben jelenleg: az orosz, az ukrán és a krími tatár. Ezért bizonyos földrajzi nevek nem csak a térképeken, hanem a terepen tapasztalhatóan is megjelennek a kisebbségek nyelvén, ilyenek például a helységnevtáblák a települések határán, az utak mellett. Előzetes ismereteim alapján a neveket eredetük szempontjából, névélettani szempontból és használati típusaik alapján kívánom vizsgálni, osztályozni.

Dolgozatom első részében a Krím természetföldrajzát, történelmét, közigazgatási felosztását, etnikai jellemzőit, valamint történelmét kívánom bemutatni. A történelmi háttér és az etnikai kép ismerete nagyban segíti ugyanis a földrajzi névadás motivációinak megértését. Terveim szerint ezt követően foglalkozom a földrajzi nevek vizsgálatával, melynek bevezetéseként a nevek forrásaiként alapul vett térképeket és egyéb kiadványokat ismertetem, majd a földrajzi nevek csoportosítási lehetőségeit tekintem át. Ezt követi a vizsgált földrajzi nevek kartográfiai szempontok szerinti felosztása, egymás után bemutatva, példákkal szemléltetve a településneveket, az igazgatási neveket, a vízneveket, a tájneveket és a jellemző földrajzi pontok neveit. A dolgozathoz jelentős terjedelmet kitevő mellékletek tartoznak táblázatok formájában, melyek az általam végzett névgyűjtés során keletkezett adatokat tartalmazzák és kivétel nélkül saját készítésűek.

II. A Krím természetföldrajzi jellemzői

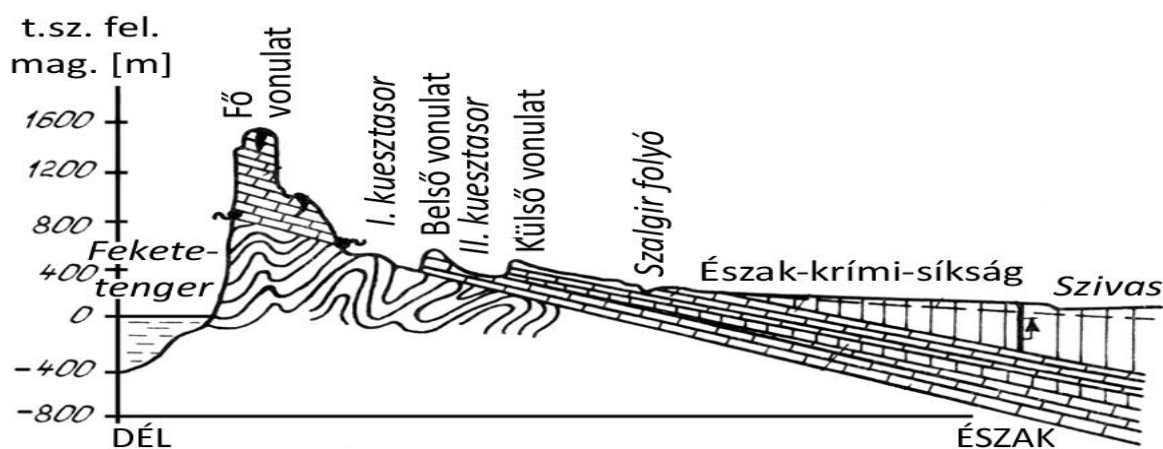
II. 1. Elhelyezkedése, határai

A Krím a Fekete-tenger legnagyobb félszigete, területe mintegy 26 900 km², melynek megközelítőleg 72%-a alföld, 20%-a hegyvidék, 8%-a pedig természetes illetve mesterséges vízfelület. Nyugatról és délről a Fekete-tenger, keletről a Kercsi-szoros, északkeletről az Azovi-tenger határolja. A kontinenshez északon, egyetlen keskeny földszoros, a Perekopi-földszoros által csatlakozik, melynek legkisebb szélessége mindössze 7 km. A szoros és az Azovi-tenger között található a Szivas-öbölnek, vagy Rothadt-tengernek (Gniloje more) is nevezett, lagúnákkal, kisebb félszigetekkel, szigetekkel tagolt, magas sótartalmú, sekély víztömeg, amely a félsziget északi, természetes határának tekinthető. A Szivast az Azovi-tengertől a 115 km hosszú 0,3–7,5 km széles turzás, az Arabat-földnyelv, másik nevén Arabat-nyíl (Arabatszkaja sztrelika) választja el. Tengerpartjai erősen tagoltak, eltekintve az északkeleti parttól, ahol az említett Arabat-földnyelv húzódik. A partok hossza meghaladja a 2500 kilométert, melynek nagyjából a felét a Szivas-öböl, körülbelül 750 kilométerét a Fekete-tenger, 500 kilométerét pedig az Azovi-tenger mossa.

II. 2. Tájfelosztása

Természetföldrajzi szempontok alapján két, egymástól gyökeresen különböző tájra osztható, az Észak-krími-síkságra, mely a Fekete-tenger-melléki-alföld, illetve a Kelet-európai-síkvidék része, valamint a félsziget délkeleti részén délnyugat–északkelet irányban húzódó Krími-hegységre. Ez utóbbi az Eurázsiai-hegységrendszer tagja, a Balkán-hegység és a Kaukázus közötti kapcsolatot jelenti, közvetlenül a tengerpart mellett található, hossza mintegy 180 km. A hegységre jellemző a lejtőinek asszimetriája, a déli-délkeleti, tenger felőli oldalán a lejtők rövidek és meredek, míg északon, az Észak-krími-síkság felé a hosszú, lankás lejtők a jellemzők. Három vonulat alkotja, melyek délkelet-északnyugati irányban a következő sorrendben helyezkednek el: Fő vonulat, Belső vonulat, Külső vonulat. Ezek nem csak elhelyezkedésüket tekintve, de magasságukat, jellegüket illetően is jól elkülönülnek egymástól. A Fő vonulat a hegység délkeleti részén húzódik végig, a tenger felé meredeken leszakadó lejtőkkel, sok helyen sziklafalakkal. Ez a hegység legmagasabb része, csúcsai jellemzően 1000 méter feletti, legmagasabb pontja az 1545 méteres Roman-Kos. Délnyugati és középső része csaknem teljesen egybefüggő vonulatot alkot, itt található meg a jellegzetes, nagy kiterjedé-

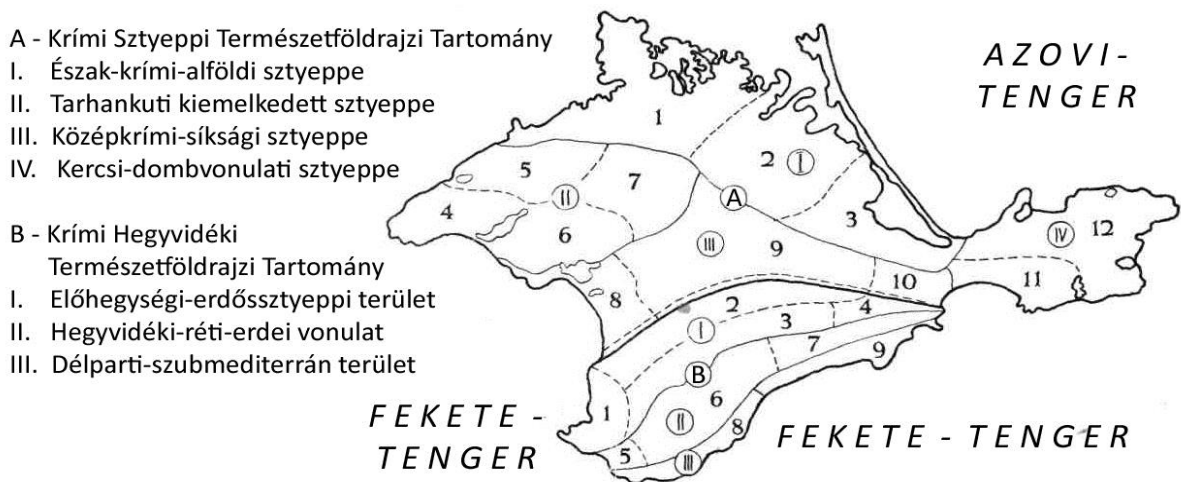
sú, asztalszerű erdőtlen hegytetők, az úgynevezett jajlák. A jajla elnevezés türk eredetű, jelentése „nyári legelő”. Szélességük néhány száz métertől akár 4-5 kilométerig is terjedhet, legnagyobb kiterjedésű közülük az Aj-Petri-jajla, a Jaltai-jajla, a Babugan-jajla, a Csatir-Dag-jajla és a Karabi-jajla. Ezek többnyire mészkőből állnak, így jellemző rájuk a karsztos formakincs, a karrmezők, víznyelők, töbrök, aknák, barlangok. A Krím-hegységben 800-nál is több barlang található, melyek közül mintegy 200-nak van dokumentált elnevezése. A Fő vonulat jellege Alusta város közelében megváltozik, a keleti rész alacsonyabb, 6-800 méteres átlagmagasságú, jajlák helyett pedig élesen csipkézett hegygerincek, csúcsok jellemzőek, az alkotóközet itt is többnyire mészkő. (Izsák, 2004) A hegység középső vonulata a Belső vonulat, vagy Belső-Előhegység, melynek átlagos magassága körülbelül 600 méter, míg a harmadik, legalacsonyabb része a Külső vonulat, vagy Külső-Előhegység, ennek átlagos magassága körülbelül 250 méter. Mindkét vonulatra jellemző, hogy lejtőik a Fő vonulathoz hasonlóan asszimmetrikusak, déli irányban meredek, míg észak felé lankásak, ami az eróziós folyamatoknak, illetve az egymásra települt rétegek eltérő kőzetminőségének köszönhető. A lankás északi lejtőket nevezik menedékes lejtőknek, míg a meredek, gyakran lépcsőszerűen lepusztult déli lejtőket eróziós réteglépcsőknek, vagy kuesztáknak, amely elnevezés a spanyol „cuesta” szóból ered, jelentése „lejtő”. (Izsák, 2004) A hegység vonulatait tehát ilyen kuesztasorok választják el egymástól, a Fő- és a Belső vonulatot az első, vagy déli kuesztasor, míg a Belső- és a Külső vonulatot a második, vagy külső kuesztasor választja el. A kueszták átlagos szélessége néhány kilométer, de néhol egészen kiszélesednek, akár 15-20 kilométernyire is, ami a Belső- és Külső vonulatot átszelő, a Fő vonulat északi oldalában eredő patakoknak köszönhető. Például Szimferopol városa is egy ilyen helyen található, a Belső- és a Külső vonulat között, a Szalgir folyó völgyében.

1. ábra: A Krím dél-északi irányú metszete (körülbelül a keleti hosszúság 35°30' mentén)

A félsziget területének nagyobbik részét képező Észak-krími-síkság négy részre bontható, keleten a Kercsi-félsziget, északon a Szivas-melléki-alföld, tőle délre a Közép-krími-síkság, míg nyugaton a Tarhankuti-félszigeten a Tarhankuti-hátság található. Az Észak-krími-síkság csaknem teljes területe lapos löszsíkság, melyet a sztyeppén élt különböző nomád népek által létrehozott temetkezési helyek, úgynevezett kurgánok tarkítanak. A Kercsi-félsziget kettő részre osztható, középső és keleti része kiemelkedik a síkságból, 50 méter fölötti térszínnek a jellemzőek, legmagasabb pontjai meghaladják a 170 métert, jellemző kőzetei a homokkő, az agyag és a mészkő. A félsziget keleti részén iszapvulkáni működés figyelhető meg. Nyugat felé fokozatos lejtéssel éri el a nagytáj alföldjének szintjét, a Krím többi részétől a 17 kilométer széles Akmonai-földszoros választja el. A Közép-krími-síkság az Akmonai-földszorostól a Fekete-tenger partvidékéig, illetve a Tarhankuti-hátságig húzódik nyugaton, mintegy 120 km hosszúságban. Északról a Szivas-melléki-alföld, délről a Krími-hegység külső vonulata határolja, jellemző magassága 40 és 120 méter között változik. A tőle északra lévő Szivas-melléki-alföld a Krím legalacsonyabb tájegysége, legmagasabb pontja mindössze 50 méter. Északról és északkeletről a Szivas-öböl, nyugatról a Tarhankuti-hátság határolja. A félsziget legnyugatibb nyúlványán, a Tarhankuti-félszigeten elterülő hátság építőközete a mészkő, átlagos magassága 80–150 méter, legmagasabb pontja eléri a 180 métert. A tengerpartot itt jelentős részben az akár 50 méteres magasságot is elérő parti sziklák szegélyezik, melyeken megfigyelhetők a tengeri abrázio nyomai. (Izsák, 2007) Érdekes, hogy barlang is található itt, továbbá a Krímben lévő épületek jelentős részének építőköve is a Tarhankuti-hátságról, a Jevpatorija város közelében lévő kőbányákból származik.

Létezik a Krímnek egy másik, fiziogeográfiai alapon történő felosztása is, mely szintén két nagytájra osztja a félszigetet, a Krími-hegyvidékre (Krími Hegyvidéki Természetföldrajzi Tartomány) és a Krími-sztyeppére (Krími Sztyeppi Természetföldrajzi Tartomány). A Krími-hegyvidék Délparti-szubmediterrán területre (tengerparti sáv), Hegyvidéki-réti-erdei vonulatra (a hegység Fő vonulata), valamint Előhegységi-erdőssztyeppi területre (Belső- és Külső vonulat), a Krími-sztyeppé pedig a Tarhankuti kiemelkedett sztyeppére, az Észak-krími-alföldi sztyeppére, a Középkrími-síksági sztyeppére, és a Kercsi-dombvonulati sztyeppére osztható. (Izsák, 2007)

2. ábra: A félsziget fiziogeográfiai alapú tájfelosztása

II. 3. Vízrajza

A félsziget vízrajzát a vizek keletkezése alapján kettő részre osztanám, egyrészt a természetes eredetű vizekre, melyek közül a folyók és patakok döntő többsége a Krími-hegységben ered, néhány kisebb, időszakosnak tekinthető vízfolyás található csak ezeken kívül a Kercsi-félszigeten. Természetes eredetű állóvizek is találhatóak a Krímben, ezek közül a jelentősebbek a tengerparton vannak, melyek tulajdonképpen a tengerektől turzásokkal elgátolt, lefolyástalan, sós vizű tavak. Édesvizű tó csak néhány található a félszigeten, ezek méretüket tekintve elenyészők. A másik nagy csoportja a Krím vízrajzának a mesterséges eredetű folyó- és állóvizek, a félsziget felszíni édesvíz-készletének jelentős ide sorolható. Folyóvizek közül az Észak-krími-síkság csatornarendszere, állóvizek közül pedig az ezekhez kapcsolódó víztárolók, illetve a Krím-hegységben eredő folyókra épített tárolók tartoznak ide.

A Krímben 250-nél is több jelentősebb patak, és folyó található, de ezek közül igen sok az időszakos vízfolyás, melyeknek medre a nyári hónapokban akár teljesen száraz is lehet. A legnagyobb folyók a Krím-hegységből északi, északnyugati irányban lefutó vizek, így a keleten a Szivas-öbölbe ömlő, 232 km hosszú Szalgir, valamint a nyugaton a Fekete-tengerbe torkolló folyók: a Kácsa, az Alma és a Belbek. A hegységből déli, délkeleti irányban futó folyókból sok van ugyan, de hosszuk mindössze néhány km, mivel itt a vízválasztót jelentő jajlák nagyon közel vannak a tengerparthoz. A leghosszabb ilyen folyó a 22 km hosszú Szudak, mely az ugyanezt a nevet viselő városnál ömlik a tengerbe. A hegység mindkét oldalán jellemzőek a folyókra, patakokra épített víztárolók, melyek közül a legnagyobbak a Csernorecsjei-, a Szimferopoli-, és a Partyizanszkojei-víztárolók. A Krím vízellátása szempontjára

ból meghatározó az Észak-krími-csatorna, ennek mellécsatornái és az ezekhez tartozó víztárolók. A csatorna a Dnyeperen lévő Kahovkai-víztároló vizét vezeti a Perekopi-földszoroson át, az Észak-krími-síkságon keresztül egészen a Kercsi-félszigeten található Zelenij Jar falu határában lévő víztárolóig, teljes hossza 402 km. A hozzá kapcsolódó tározók közül legnagyobb a Mezsgornojei-, és a Frontovojei-víztároló.

II. 4. Éghajlata és élővilága

A Krím éghajlatának vizsgálatakor megállapítható, hogy alapvetően szintén kettő, egymástól eltérő részre osztható, a Krími-hegység Fő vonulata ugyanis nemcsak víz-, de éghajlat-választó is. A keskeny tengerparti sáv éghajlata a hegység jótékony hatása miatt szubmediterrán, míg a félsziget összes többi területére a kontinentális éghajlat a jellemző, ahol a nyarak forróak, télen viszont akár -30°C alá is eshet a hőmérséklet. Ezzel szemben a tengerparton a nyarak nem túl forrók, a telek pedig kifejezetten enyhék. Ennek a kedvező tulajdonságának köszönhetően lett ez a keskeny tengerparti sáv, az úgynevezett Krími Riviéra az oroszok legkedveltebb üdülőhelye. A csapadék éves mennyisége területenként változó, a legszárazabb rész a Tarhankuti-félsziget és a Kercsi-félsziget, a legcsapadékosabb pedig a Krími-hegység nyugati része, a Riviéra ilyen szempontból átlagosnak mondható. A csapadék legnagyobb része ősszel és télen hullik, többnyire eső formájában, a hó csak a hegyvidékek magasabb részeire jellemző, de általában nem tartós, 10–20 napnál tovább csak ritkán marad meg. A hóolvadás és a csapadékosabb időszakok esetén érik el a patakok és folyók vízhozamuk maximumát, ilyenkor sokszorosukra duzzadhatnak, és a nyáron száraz medrek is megtelnek vízzel, valamint a Krím legnagyobb vizesése, az Ucsan-Szu is ilyenkor éri el maximális, 98 méteres magasságát. (Serény, 1970)

Az éghajlatnak köszönhetően a félsziget flórája és faunája rendkívül változatos, növényvilága igen gazdag, 2000-nél is több növényfajt tartanak számon, melyek közül mintegy 1500 igen kis területen, a Krími-hegység Fő vonulatának déli lejtőin található. Itt az egzotikus és mediterrán növényzettől kezdve egészen a tölgyesekig és fenyvesekig rengeteg növény megtalálható, valóságos botanikus kertnek is tekinthető. A hegység északi lejtőinek a bükk a jellemző fája, az erdőhatár 1300 méter környékén van. Az alföldi részekre az őshonos füves sztyeppnövényzet, illetve nagyobb részben a mezőgazdasági művelés a jellemző, az állatvilágot tekintve a Krími-hegység északi lejtőinek zárt erdősegei a leggazdagabbak.

III. A Krím történelme

III. 1. Az első népek a félszigeten

A félsziget területén már az őskorban is éltek emberek, a Kijik-Koba barlangból való leletek körülbelül 80–100 ezer évvel ezelőttre, a paleolitikum időszakára datálhatók, és a neander-völgyi ember jelenlétére utalnak. További, fiatalabb leletek valók Sztaroszseléből, valamint a Buran-Kaja barlangból, az utóbbi helyről származóak 32 ezer évesek. A Murzak-Koba barlangban még fiatalabb, 8–10 ezer éves mezolitikumi leleteket találtak, az ember jelenléte már az első időktől kezdve folyamatosnak mondható a Krímbe.

Ókori görög feljegyzések szerint a Fekete-tenger északi partvidéke a bronzkor óta lakott, a kimmerek voltak a legelső nép, akik a területen éltek. Vélhetően a Kr.e. VIII. és VII. században uralták a Krímet, de egyes régészeti leletek szerint korábban, már a Kr.e. XII. század óta élhettek félszigeten. Eredetüket illetően több, egymástól egészen eltérő elmélet létezik. Jelenlétükre utal a később, a Kercsi-félszigeten görög telepesek által alapított Kimmerikon (latinul Cimmericum) település, a Kercsi-félszigetet kettészelő Kimmériai-árok, mely egy körülbelül 40 km hosszú, földhányból és árokból álló védmű, valamint a Hérodotosz által leírt Kimmériai Boszporosz (tengerszoros), mely azonos a Kercsi-szorossal. Feltehetően a Homérosz Odüsszeiájában szereplő Kimméria név is a Krímre, illetve a Fekete-tenger északi partvidékére vonatkozik. A kimmereket a Kr.e. VII. század közepén a szkíták üzték el a Krím sztyeppéiről. A Krími-hegység magasabb részein, és a déli partvidéken azonban továbbéltek a kimmerek, valószínűleg belőlük alakult ki a későbbi tauri (tauri szkíta, taurosz) nép, akiről a félsziget az ókorban ismert nevét (Taurisz, Taurika, Taurida) is kapta. (Volobujev, 1979) Hérodotosz a taurikat harcos népnek írta le, akik rablásból, kalózkodásból és háborúskodásból éltek, egyistenhívők voltak, istenüknek emberáldozatokat mutattak be, hadifoglyaikat gyakran lefejezték. Az egész dél-orosz sztyeppét uraló szkítákat a szarmaták a Kr.e. III. században szorították ki addigi területükről, a kettészakadt nép egyik része nyugatra vándorolt, Dobrudzsában telepedett le, míg másik részük a Krímbe helyezte át központját. Itteni új fővárosukat Szkíta Neapolisnak nevezték, melynek romjai ma is láthatók Szimferopol délkeleti részén. A krími szkíták „Újvárosa” virágkorát a Kr.e. II. században élte, és mintegy 500 éven keresztül létezett. A szkíták és a kimmerek emelték a krími sztyeppén ma is látható kurgánokat, ezek a földhalmok voltak a nomád népek jellegzetes temetkezési helyei.

III. 2. A görög kolonizáció (Kr. e. VI. sz. – Kr.e. I. sz.)

A Krisztus előtti VI. században, nem sokkal a szkíták megjelenése után alapították az első görög telepeket a félsziget partvidékein. A legelső görög város a Krímben Pantikapaion volt, melyet milétoszi telepések alapítottak a Kr.e. VI. század első éveiben a Kercsi-félszigeten, a mai Kercs városának helyén. Ezt követték a szintén milétosziak által alapított Theodoszia (a mai Feodoszija), Nimphaion, Tiritaka, Mirmekion, és a már említett Kimmerikon városok, melyek Theodosia kivételével mind a Kercsi-félszigeten helyezkedtek el. Ugyancsak a Kr.e. VI. században, a Krím délnyugati partjainál, a mai Szevasztopol területén lévő tengeröbölben alapították Heracleából származó megarai telepések az egyik legjelentősebb krími görög várost, Khersonészoszt, melynek romjai ma a világörökség részét képezik. Egy évszázaddal később kezdődött el a félsziget északnyugati részének görög kolonizációja, ekkor hozták létre a félsziget nyugati részén (a mai Jevpatorija helyén) Kerkinitida városát, és ekkor nőtt meg jelentősen Khersonészosz szerepe is. Ezt követte a Kr.e. IV. században a Tarhankuti-félsziget északi partvidékén Kalosz Limen város alapítása. A városok kezdetben nem alkottak egymással szoros szövetséget vagy államot, és a tauriak állandó támadásainak voltak kitéve. A görögök először az általuk lakott déli részt nevezték csak Taurisznak vagy Taurikának, ám később ez a név az egész Krím-félszigetre kiterjedt. Használták a Tauriszi Khersonészosz elnevezést is, a khersonészosz szó (így az említett városállam neve is) félszigetet jelent.

A Kr.e. V. században Pantikapaion központtal létrejött a Kimmériai-boszporosz (Kercsi-félsziget) felett uralkodó Boszporoszi Királyság, mely a következő, Kr.e. IV. évszázadban élte fénykorát, területe ekkor Theodoszia városától egészen a Don folyó torkolatáig, Tanaiszig terjedt, egyesítve a görög városokat. A királyság uralta az Azovi-tenger egész déli és keleti partvidékét, további terjeszkedését a székhelyüket a Krím félszigetre áthelyező szkíták törték meg a Kr.e. III. században, akik elfoglalták a nyugati partvidék görög városait is, beleértve Kerkinitidát is. A szkíták, szarmaták és a tauriak támadásai miatt a Kr.e. 114-ben az utolsó boszporoszi király, V. Pairiszadész segítségért fordult IV. Mithriádész Eupatorhoz, a Pontoszi Királyság uralkodójához, aki végül nem csak az említett népek támadásait verte vissza, de az egész Krímet, valamint a Fekete-tenger északi partvidékének összes görög városállamát uralma alá hajtotta. Mithriádész birodalma később magába foglalta a mai Törökország területének nagyrészét, valamint a Fekete-tenger és az Azovi-tenger partvidékét a Dnyesztvertől a Donig, területszerzései miatt azonban konfliktusba került a Római Birodalommal. Mithriadészt a rómaiak Kr.e. 65-re kiszorították Kis-Ázsiából, így elhagyni kényszerült Pontoszt, birodalmá-

nak központját, és Pantikapaionba utazott, ahol végül önkezével vetett véget életének, miután felkelés tört ki ellene. Érdekesség, hogy az ókorban a görögök a Fekete-tengert nevezték eredetileg Pontosznak, majd a tenger déli partvidékének keleti részén lévő városokból létrejött államot illették a névvel. Azért, hogy a kettőt megkülönböztessék, a tengerrel kapcsolatban először a Pontosz Áxeinosz (nem vendégszerető tenger) nevet, majd névszépítés (eufemizmus) után a Pontosz Euxeinosz (vendégszerető tenger) kezdték el használni.

3. ábra: A Krím fontosabb települései az ókorban

III. 3. A rómaiak és a népvándorlás időszaka (Kr.e. I. sz. – Kr.u. VII. sz.)

IV. Mithriadész halála után a rómaiak fennhatósága alá került a Krím, akik először a Kercsi-szoros környékét és Khersonészosz városát foglalták el, majd hatalmukat névlegesen az egész félszigetre kiterjesztették. Úgynevezett kliens államként tekintettek a területre, melyet újra Boszporoszi Királyságnak (Regnum Bospori) neveztek, és melynek élén kliens királyok váltották egymást egészen Kr.u. 342-ig. Bár a királyság területe magába foglalta többek között a Krím egészét is, gyakorlatilag csak az egykori görög városok környékét, a félsziget déli és délkeleti partvidékét uralták, a sztyeppéről állandósultak a szkíták betörései, illetve a még ekkoriban is létező taurik támadásai. A két nép a Kr.u. II. században szövetséget is kötött egymással. A városok és a kereskedelem védelmének érdekében létesítették a rómaiak a Haraksz nevű erődöt és települést Vespasianus császár idején, Kr.u. 60 és 65 között, Ez volt a legjelentősebb, egyben legnagyobb, rómaiak által alapított település a Krímbe, mintegy 4,5 hektáron terülhetett el. Az stratégiai jelentőségű erőd a mai Jaltához közel, az Aj-Todor hegy

oldalában lehetett, romjait a 19. században tárták fel. A rómaiak a Kr.u. III. század végén hagyták el az erődöt, majd néhány évtizeddel később a Krímet is.

A népvándorlásnak köszönhetően a III. században egy új nép jelent meg a területen, a germán eredetű keleti gótok, másnéven osztrogótok, akik észak felől nyomultak be a félszigetre, ők pusztították el Kr.u. 250-ben Szkíta Neapolist, a mai Szimferopol helyén állt várost. Több, mint egy évszázadon keresztül voltak a Krím sztyeppéinek urai, a rómaiakkal fejlett kereskedelmet folytattak. A III. század végén átvették a Boszporoszi Királyság feletti ellenőrzést is, csak néhány város, mint például Kerszonészosz maradt ezután római kézen. Utódaik a krími gótok, akik sokáig megmaradtak önálló népként a félszigeten. A IV. század második felében a keleti gótokat megtámadták a hunok, akik 376-ban betörték a Krímbe is, az osztrogótokat alattvalóikká tették, a még rómaiak által ellenőrzött városokat elfoglalták. A hunok királyának, Attilának 453-ban bekövetkezett halála után hatalmi űr keletkezett, melynek I. Justinianus bizánci császár vetett véget. Uralkodásának utolsó éveiben, 560 körül befolyási övezetévé tette a félsziget déli partvidékének egykori görög városait, a központ Kherszonészosz lett. Attila halála után nyerték vissza függetlenségüket a krími gótok, akik feltehetően amolyan ütközőnépként, pufferként a bizánciak és a sztyepei népek közé ékelődtek. A krími sztyeppén a hunok után valószínűleg avarok is éltek egy ideig, majd őket a hunok utódainak tekinthető onugur törzsek váltották, akik 632-ben alapították meg államukat, az Onugur-bolgár Birodalmat, melyet Nagy-Bulgária, Óbulgária, vagy Magna Bulgaria néven is illetnek. Ennek a rövid életű birodalomnak a végét a 670 körül bekövetkező kazár támadás jelentette, melyet magyarok is segíthettek. Nagy-Bulgária bukásában nagy szerepe volt annak is, hogy a birodalmat létrehozó Kuvrat halála után öt fia belháborúkat vívott egymással. Egyes vélemények szerint legidősebb fiának, Bat Bajannak a népe tekinthető a később kialakult krími tatárság ősének.

III. 4. A Kazár Kaganátus és a Keletrómai Birodalom (670–1204)

A VII. század végére gyakorlatilag az egész félsziget a Kazár Kaganátus része lett, amely nem egy egységes, nagy birodalomnak volt tekinthető, hanem egy több nép alkotta szövetségnek, törzsszövetségnek, élén a kazár kagánnal. Székhelyüket Kherszonészoszba tették át, Bizánc így lényegében elvesztette itteni érdekeltségeit. A krími gótok szerepe és függetlensége nem egyértelmű, az biztos, hogy már korábban a két birodalom közé ékelődtek, ahogyan az is, hogy felvették a kereszténységet. Valószínűleg a VIII. század elején hozták létre Doros nevű, központjuknak tekinthető településüket, melynek neve később Mangup lett. 787-ben felkeltek

a kazárok ellen, harcuk elbukott, a kazárok elfoglalták Dorost, a krími gótok azonban nem tűntek el vagy olvadtak bele más népekbe, önállóságukat megőrizve éltek tovább a területen. A kazárok uralma alatt mehetett végbe a déli partvidék erődjeinek lerombolása és sok település elpusztulása is. A bizánciak érdeklődése a IX. század elején fordult újra a Krím felé, felajánlották segítségüket az új kazár erőd és főváros, a Don partján fekvő Sarkel felépítéséhez, amiért cserébe a kazár uralkodó 833-ban átadta nekik Khersonészoszt, és még néhány várost a déli partvidéken. Ez lett az úgynevezett Klimata, vagy Kherszoni Thema, a themák a Bizánci Birodalom katonai-közigazgatási egységei voltak. A létrejött status quo egészen a X. század közepéig fennállt, 965-ben I. Szvjatoszláv kijevi fejedelem ekkor támadta meg a Kazár Birodalmat, majd meg is döntötte azt. Fennhatósága alá hajtotta az addig kazárok által uralt Tmutarakany fejedelemséget, mely a Kercsi-szoros két oldalán, a Taman-, és a Kercsi-félszigeten helyezkedett el. Fia, I. (Nagy) Vlagyimir 988-ban elfoglalta Khersonészoszt, majd a legenda szerint itt vette fel a keresztséget, aminek oka az volt, hogy a bizánci császár nővérét, Anna hercegkisasszonyt akarta feleségül venni, ennek azonban II. Baszileiosz császár azt a feltételt szabta, hogy előbb vegye fel a kereszténységet. A keresztelés feltételezett helyén 1892-ben bizánci stílusban épült templomot emeltek az oroszok, amely ma is áll, fontos zarándokhely. Vlagyimir visszaadta a várost a bizánciaknak, így Khersonészosz egészen 1204-ig, Konstantinápoly elestéig bukásáig bizánci kézen volt.

4. ábra: A Krím a Kr. u. XI. században

A Kazár Kaganátust 1016-ban semmisítették meg véglegesen a Bizánci Birodalom és a Kijevi Nagyfejedelemség közös erői. A kaganátus megszűnése ismét hatalmi űrt hagyott maga után, az egykori kazár területek jelentős része sokáig központi hatalom nélkül maradt. Helyükön kunok és kipcsakok jelentek meg, akik egymással törzsszövetséget alkottak, és bár nem szervezték egységes állammá, jelentős erőt képviseltek, a környező államok politikai ügyeibe is aktívan beleszóltak. A XI. század közepétől ők uralták többek között a krími sztyeppét is, egészen az 1220-as évekig.

III. 5. A késő középkor évei (1204–1475)

Bizánc eleste után a Krím déli része, a Kherszoni Thema területe a birodalom egyik utódállamának, a Trapezunti Császárságnak lett a része. A császárság területéhez az egykori Pontosz tartozott még Kis-Ázsiában. Miután 1204-ben a keresztések elfoglalták Konstantinápolyt, a terület iránt élénk érdeklődést mutatott a két itáliai köztársaság, a genovaiak és a velenceiek is. Ekkoriban jött létre Belső-Ázsiában a Mongol Birodalom, amely nem sokkal később megindította nyugati irányú terjeszkedését, a Krímet már 1223-ban elérték, viszont csak 1238-ban foglalták el, innentől kezdve tekinthető az Arany Horda a krími sztyeppe urának. A csaknem két évszázadon át a területen élő kun-kipcsak törzsszövetség szétesett, a kunok többsége nyugat felé menekült, nagyrészüket a Magyar Királyságban talált menedéket. A Krímben maradt kunok és kipcsakok a már említett onugur-bolgárokkal részt vettek a krími tatár nép etno-genézisében. A déli partvidéket és a Krími-hegység magasabb részeit nem vonták ellenőrzésük alá, bár többször megtámadták a partvidéket birtoklókat is. Az egykori bizánci városok közül Soldaia (ma Szudak) és Theodoszia (ma Feodoszija) már a XIII. század elején a velenceiek kezére került, ám a genovaiak hamarosan kiszorították őket a Krímből. Theodoszia többször is gazdát cserélt az évszázad során, rövid ideig tatár kézen is volt, 1296-ban újra velenceiek vették birtokba, majd 1307-től Kaffa néven a genovaiak uralták közel másfél évszázadon keresztül, a város lett a Fekete-tenger egyik virágzó kereskedelmi központja.

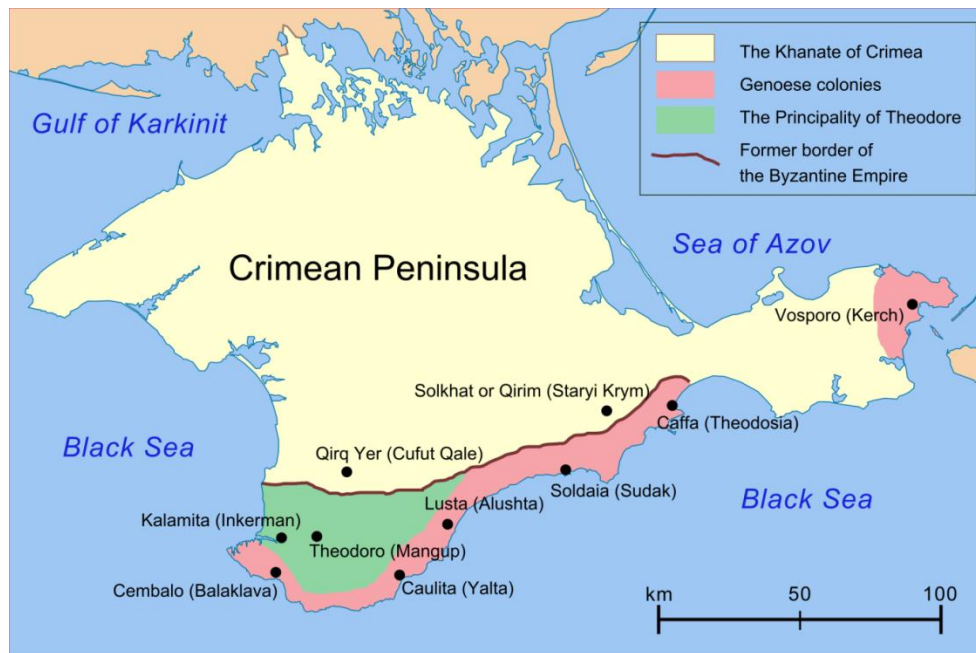

5. ábra: Szudak (Soldaia) erődjének maradványai napjainkban

A Don folyó torkolatánál lévő Tana mellett Kaffa volt a XIV–XV. század rabszolgakereskedelmének központja, a tatároktól vásárolt rabszolgák általában Nyugat-Európába, Egyiptomba, vagy Konstantinápolyba kerültek innen. A kereskedelemről, a rabszolgáknak eladottak szár-

mazásáról precíz dokumentáció maradt fenn a könyvelők révén, bizonyíthatóan megfordultak itt többek között az egykori Magna Hungáriából származó magyarok is. A Trapezunti Császárság és a két itáliai köztársaság között harcok folytak a tengerparti területek birtoklásáért, a császárság végül a XIV. század közepére szorult ki teljesen a Krímből. Ezután még egy évszázadon keresztül létezett a pontoszi területein, végül 1461-ben szűnt meg, amikor az oszmánok elfoglalták. A Keletrómai Birodalmat így nyolc évvel élte túl. A Krím déli partvidékének egyedüli ura a XIV. század végére a Genovai Köztársaság lett, 1365-ben véglegesen sikerült a velenceiektől elfoglalnia Soldaia városát, majd 1378-ra a Tmutarakany fejedelemség hatalmát is megdöntötte, így a Balaklavai-öbölnél lévő Cembalo erődtől a Vosporo városig (az egykori Pantikapaion, a mai Kercs) terjedt fennhatóságuk. 1347-ben Kaffa városában jelent meg először Európában a bubópestis, az egyik legpusztítóbb járvány a kontinens történelmében. 1347-ben a várost az Arany Horda ostromolta, akik a pestis miatt felpuffadt holttesteket a városfalon belülré katapultálták, Kaffából pedig a menekülők hurcolták be hajóikon Genovába a fekete halált. A genovai kolóniák időszakában éltek virágkorukat a krími gótok is, akik a Trapezunti Császárság szárnyai alatt, egyfajta autonóm státuszt élvezve hozták létre a XIII. század elején államukat, a Theodoro Fejedelemséget, melyet Theodoro-Mangup, vagy Gothia néven is emlegetnek. A fejedelemség központja Mangup volt (a korábbi Doros), a genovaiakkal a Trapezunti Császársághoz hasonlóan ők is állandó konfliktusban álltak, a mongolok viszont békén hagyták őket, miután azoknak adót fizettek. Államuk a Trapezunti Császárságot is túlélve, egészen 1475-ig létezett.

1449-ben történt egy lényeges esemény a Krímben, a mongolok által uralt területen I. Hadzsi Giráj kán vezetésével létrejött a Krími Tatár Kánság, amely függetlenné nyilvánította a magát az akkoriban már széthullóban lévő Arany Hordától. A krími tatárok szövetségre léptek az oroszokkal, majd több jelentős győzelem után 1502-ben semmisítették meg az Arany Hordát, a közös ellenség eltűnésével azonban megromlottak a tatár-orosz kapcsolatok. A krími tatárság több népcsoport keverékeként jött létre, a XIII. századtól tekinthető önálló népnek, ekkor vették fel az iszlámot is. Őseik közt megtalálhatók az onugur-bolgárok, a kazárok, kunok, kipcsakok, besenyők, alánok, cserkeszek, szlávok, bizánciak, és a krími gótok is. A kánság központja először a korábbi kazár, majd mongol erőd, Qirim (a mai Sztarij Krim) volt, melyről a későbbi nevét is kapta a félsziget. Maga az elnevezés feltehetően utalás a kimmerekre, akik a területen élő első feljegyzett nép voltak. A központ később, 1532-ben került át a nem sokkal korábban alapított Bahcsiszerájba.

6. ábra: A félsziget a Kr. u. XIV. században

III. 6. Az oszmánok uralma (1475–1783)

Az oszmánok terjeszkedése II. Mehmed szultán idején, 1475-ben érte el a Krímet, először a genovaiakat üzték el a félszigetről, majd még ugyanebben az évben megdöntötték a Theodoro Fejedelemséget, végül 1478-ban a krími tatárok is behódoltak nekik. Így 1204 után újra Konstantinápolyból határoztak a félsziget sorsáról. A Krími Tatár Kánság bár az Oszmán Birodalom vazallus állama lett, viszonylagos függetlenségét megtarthatta. A szultánnak ugyan vétőjoga volt többek között a kánok választását illetően, de nem szedtek például adót a tatároktól, sőt, egy-egy hadjáratukban való részvételért fizettek is nekik. A Krím déli partvidéke, az egykori Theodoro Fejedelemség területe, és Kerchs városának környéke közvetlenül török fennhatóság alá került. A kánság területéhez a Krím sztyepei területei mellett a Dnyepertől a Don torkolatáig terjedő síkság tartozott, beleértve az Azovi-tenger északi és északnyugati partvidékét. Északnyugatról a Litván Nagyfejedelemség, északról a zaporozsjei kozákok, északkeletről a Moszkvai Nagyfejedelemség határolta, utóbbi állam déli területére a krími tatárok rendszeresen fosztogató, rabszolgaszerző hadjáratokat indítottak. A genovai időkben felemelkedett Kaffa a rabszolgakereskedelmet illetően megtartotta tehát szerepét, az 1570-es években évente mintegy húszezer rabszolga kelt el a városban. A krími tatárok nyugati irányban is többször vezettek támadásokat, az oszmánok szövetségeseként gyakorta megfordultak Magyarországon is, először az 1543-as török hadjárat részeként, majd a 15 éves háborúban bukkantak föl, később Erdély 1658–1661 közötti rombadöntésében játszottak igen nagy sze-

repet, de hozzájuk köthető az 1717-es utolsó tatárjárás is Erdélyben és Máramarosban. Megjegyzendő, hogy a XVII. század folyamán Bahcsiszeráj jelentős diplomáciai és kereskedelmi kapcsolatokat tartott fenn a Habsburg Birodalommal, egészen Bécs 1683-es ostromáig. (Ivanics, 1999) Bahcsiszeráj mellett fontos hatalmi központ volt az egykori Szkíta Neapolis közelében alapított Ak-Mecset (Fehér Mecset) városa, a későbbi Szimferopol, amely a Qalga-Szultán székhelye volt, aki a kán után a második legfontosabb tisztséget töltötte be a kánság hierarchiájában.

7. ábra: A Krími Tatár Kánság területe a XVII. században

A XVI–XVII. században a Moszkvai Nagyfejedelemség, majd a cári Oroszország sorra foglalta el az Arany Horda által egykor uralt területeket, a szláv terjeszkedést az oszmánok nem nézték jó szemmel, több háborút is vívtak ellenük a krími tatárokkal együtt. A Fekete-tenger felé a XVII. században fordult az oroszok érdeklődése, akik 1654-ben vetették meg lábukat a Dnyeper alsó folyásának vidékén, ekkor esküdtek hűséget nekik a zaporozsjei kozákok. A törökök 1710-es háború, az úgynevezett Pruti hadjárat során még legyőzték az oroszokat. Fél évszázaddal később, az 1768–1774-es háború során azonban II. Katalin cárnő csapatai elfoglalták a Krímet, a háborút lezáró békeszerződés értelmében az Oszmán Birodalom kénytelen volt lemondani a területről, és a Krími Tatár Kánságot, mint független államot elismerni. A kánság területe innentől kizárólag a félszigetre korlátozódott, kivéve a Kercs-félszigetet, amelyet már ekkor az Orosz Birodalomhoz csatoltak. 1783-ban lemondott az utolsó kán, ekkor került a Krím egésze orosz kézre.

III. 7. A Tauriai kormányzóság, a cári Oroszország része (1783–1917)

Miután az oroszok megszerezték a területet, nekiláttak a kolonizációnak, melynek célja volt többek között az őslakosnak tekinthető tatár népesség kisebbségbe szorítása, ami már a XVIII. század végén elkezdődött. II. Katalin idején az oroszok és ukránok mellett nagy számban érkeztek a Krímbe görög és örmény telepesek is. Az utóbbi kettő nép jelenléte tulajdonképpen folyamatosnak tekinthető a félszigeten, a déli partvidék városainak és Kercs környékének etnikai összetétele rendkívül változatos volt, bármilyen uralom alá is tartozott éppen a terület. A görögök a befolyásuk elvesztése után is igen nagy számban éltek a félszigeten, a középkor idején a legnagyobb számban az egykori Theodoro Fejedelemség területén. Az oszmán uralom idején ugyan jelentősen csökkent a számuk, és bizonyos fokú nyelvi asszimiláció is történt, de teljesen nem tűntek el. II. Katalin nem csak betelepített a Krímbe görögöket, hanem az ott élőket, mintegy 18 ezer főt áttelepített az Azovi-tenger északi partvidékére, a mai Mariupol környékére, ám közülük sokan visszatértek a Krímbe néhány éven belül. Az örmények helyzete is hasonló volt, az ő központjuk a Krímben Kaffa városa volt a középkorban, a félszigeten ők a VIII. század óta voltak jelen, először még a bizánciak hívták be őket. Később újabb hullámokban még többen érkeztek, a legtöbben a genovai időkben, a XV. századra a második legnagyobb etnikai csoportot alkották a krími tatárok után, az 1475-ös oszmán hódítás idején például Kaffa lakosságának kétharmada örmény volt. II. Katalin mintegy 12 ezer örményt, vlachot és grúzot telepített át a Krímből az Azovi-tengerhez. Az új telepesek érkezése és az erőteljes russzifikáció a krími tatárság jelentős részét arra ösztönözte, hogy elhagyja lakhelyét, nagyon sokan az Oszmán Birodalom területeire költöztek át. A russzifikáció szemléletesen jelentkezett a földrajzi nevek tekintetében, néhány jelentősebb települést átneveztek az oroszok, elővéve egy-egy város régi, görög alakját, de a görög ihletésű neveket új városaik esetén is előszeretettel alkalmazták. A félsziget nevét is megváltoztatták, a Krím név helyett visszatértek az antik Tauria névre, így jött létre 1783-ban az Orosz Birodalom Tauria régiója, magába foglalva a Krímet, és az egykori tatár kánság többi területét. 1796-ban a mai dél-ukrán területeket egy kormányzóságba vonták össze, így jött létre a közelmúltban gyakran emlegetett Novorosszija kormányzóság, amely mindössze hat éven keresztül létezett, 1802-ben ugyanis három részre osztották. A Krím ezután több, mint egy évszázadon keresztül a Tauriai kormányzósághoz tartozott, melynek központja az 1784-ben alapított Szimferopol lett, Bahcsisaraj pedig a birodalom álmos kisvárosává vált. A Krím jelenlegi legnagyobb városát, Szevasztopolt 1783-ban, Ahtiar néven alapították (a kikötő építését már 1778-ban megkezdték), mai nevét véglegesen 1826-ban nyerte el. A déli partvidéket az oroszok az arisztokrácia

Riviérájává alakították, ekkoriban vált az egykori kis halászfalu, Jalta, Oroszország egyik leglátogatottabb üdülőhelyévé. Az új hódítók kocsival járható utakat építettek a Krímben, ami korábban nem igazán volt szempont erre felé, a félszigeten máig az ekkoriban kiépített úthálózat él. A fejlesztések többsége az egykori odesszai kormányzó, Voroncov herceg nevéhez köthető.

8. ábra: Tauriai kormányzóság (1802–1917)

A kolonizációs törekvések folytatódtak a századforduló után is, a második nagy betelepítési hullám 1805-ben kezdődött, ekkor I. Sándor cár hívó szavára bolgárok, németek, svájciak és olaszok érkeztek a Krímben. Utóbbi nép a görögökhöz és örményekhez hasonlóan nem számított teljesen újnak itt, hiszen elődeik a római, majd a genovai időkben éltek már a félszigeten, ám olyan folytonosság nem volt rájuk jellemző, mint az említett két népre. A bolgárok több hullámban érkeztek a század első felében, főképp a hazájuk területén is pusztító orosz–török háborúk miatt. A XIX. század közepére a Krím etnikai képe rendkívül színes volt, talán minden addiginál változatosabb.

Az Orosz Birodalomnak a Krím megszerzése után célja volt a további terjeszkedés a Földközi-tenger irányába, konkrétan a Boszporusz és a Dardanellák feletti ellenőrzés megszerzése, egyúttal Konstantinápoly elfoglalása. Az ürügy természetesen más volt, az orosz cár, mint az Oszmán Birodalom területén lévő jeruzsálemi szent helyek keresztény védelmezője, nem akarta helyét átadni a franciáknak, holott a törökök a franciák mellett döntöttek. Az úgynevezett Krími háború 1853-ban robbant ki, nevét onnan kapta, hogy a legsúlyosabb harcok

színhelye a Krím volt, konkrétan az oroszok által alapított Szevasztopol város és környezete, mely pár nap híján egy évig állt ellen az ostromló csapatoknak. Ezen kívül harcok folytak Havasalföldön és Moldvában, illetve a Kaukázusban is. Az oroszokkal szemben a törökök, angolok és franciák álltak, a háború végén belépett a Szárd–Piemonti Királyság is, míg az oroszok mellett csak önkéntes egységek harcoltak, többek között görögök és bolgárok. Bár a háború kedvezően indult az oroszok számára (megsemmisítették például a törökök fekete-tengeri flottáját), a technikai és létszámbeli fölényrel szemben nem tudtak mit kezdeni, a háború a szövetséges hatalmak győzelmével végződött. Nagy területi veszteségeket közvetlenül nem szenvedett ugyan az Orosz Birodalom, ám anyagilag igen nehéz helyzetbe került, emiatt kényszerült a cár például Alaszka eladására, valamint a hadikikötőnek épített város, Szevasztopol demilitarizált övezet maradt egészen 1871-ig, csak ekkor térhetett ide vissza az orosz fekete-tengeri flotta. (Sásdi) 1897-ben végezték az első, a teljes Orosz Birodalomra kiterjedő népszámlálást, amely szerint a Krímben 546 600 fő élt. Az etnikai összetétel a következőképpen nézett ki: krími tatárok (35,6%), oroszok (33,1%), ukránok (11,8%), németek (5,8%), zsidók (4,4%), görögök (3,1%), örmények (1,5%), bolgárok (1,4%), lengyelek (1,3%), beloruszok (0,4%), törökök (0,3%), egyéb nemzetiségűek (1,3%).

III. 8. A Krím a XX. és a XXI. században (1917–2016)

Az első világháborút különösebb esemény nélkül vészelte át a félsziget, ellentétben a forradalommal. Az 1917 őszen kirobbant polgárháború szele a Krímet is elérte, 1917 decemberében Bahcsiszeraiban kikiáltották a Krími Népköztársaságot, mely a világ első iszlám köztársasága volt. Mindössze egy hónapig állt fenn, 1918 januárjára ugyanis a bolsevikok az egész félszigetet ellenőrzésük alá vonták. A polgárháború éveiben többször gazdát cserélt a terület a bolsevikok és a Vrangel báró vezette fehérek között, míg végül 1920 novemberében az anarchista Nyesztor Mahno seregével együttműködő Vörös Hadsereg véglegesen kiszorította a fehéreket a Krímből. Az ezt követő egy évben fennálló ideiglenes forradalmi kormányhoz, és a magyarországi Tanácsköztársaság bukása után a Krímben „menedékre” találó Kun Béla nevéhez fűződik az egész oroszországi polgárháború egyik legsúlyosabb népirtása. Az áldozatok számát 50–70 ezer főre becsülik, nagyrésztük a legyőzött fehér sereg tagjaiból, valamint a civil tatár lakosság soraiból került ki. 1921 októberében létrejött az egészen 1942-ig fennálló Krími Autonóm Szovjet Szocialista Köztársaság. Az 1920-as évek elejére a félsziget etnikai aránya jelentősen átrendeződött, egyrészt a polgárháborús áldozatoknak és az 1921-es nagy éhínség által szedett áldozatoknak, másrészt a migrációs folyamatoknak köszön-

hetően. Jelentős számban érkeztek például újabb örmények a Krímbe, akik a törökországi örmény genocídium elől menekülve találtak itt új otthonra, 1930-ban körülbelül 13 ezer örmény élt itt. A szovjet vezetés a 20-as évek elején a krími tatárokat egyfajta pozitív diszkriminációval illette, a birodalom területén élő több kisebb néphez hasonlóan. Ez a fajta hozzáállás azonban egy évtizeden belül a visszájára fordult, 1929-ben Kazahsztánba száműzték a krími tatár értelmiséget. 1923-tól zsidók betelepítése kezdődött, több zsidó falvat alapítottak ekkoriban, egészen a második világháborúig élt ugyanis az a törekvés bizonyos körökben, hogy a Krímben egyfajta zsidó köztársaság jöhessen létre. (Font–Krausz–Niederhauser–Szvák, 2001)

A II. világháború során, miután a németek 1941 nyarán megtámadták a Szovjetuniót, majd bevették Odesszát, egyre biztosabbá vált, hogy a szovjetek nem tudják majd megakadályozni, hogy a Krímet is elérje a német hadsereg. Sztálin tartott attól, hogy a félszigeten élő németek, akik ekkor a lakosság körülbelül 5,5%-át tették ki, a Wehrmacht mellé állnak. Azért, hogy ezt megelőzzék, 1941 augusztusában szinte a teljes német lakosságot, mintegy 53 ezer főt Kazahsztánba deportáltak. Ugyanez történt a Kercsben élő körülbelül 2000 olasszal is, őket két razzia során deportálták 1942 elején. A német és román csapatok 1941 októberében törték át a védelmi vonalakat a Perekopi-földszorosnál, itt léptek a Krím területére, majd 1942 szeptembere és 1943 októbere között a félsziget egészét megszállásuk alatt tartották. A németek a Krímből egyfajta „német Gibraltárt” szerettek volna létrehozni, egyúttal felelevenítve a krími gótok egykori rejtélyes államát, Gothiát. Erre egyértelműen utaltak az általuk a nagyobb városokra használt nevek is, Szimferopolból Gothenburg, Szevasztopolból pedig Theodorichshafen lett a megszállás idejére. Terveik között szerepelt, hogy Dél-Tirolból érkező telepeseikkel népesítsék be a területet. A zsidó lakosság egy része a Wehrmacht elől menekülve eljutott Kazahsztánig vagy Üzbegisztánig, a kevésbé szerencséseket a németek deportálták. A „Dicső város”, Szevasztopol ekkoriban ismét kitett magáért, a város védői 250 napon keresztül álltak ellen a németeknek 1941 októbere és 1942 júliusa között. A Vörös Hadsereg ellentámadása előtt a németek a még a területen maradt, szovjetek által nem deportált honfitársaikat, mintegy 1000 főt a birodalom belsőbb területére, a lengyelországi Poznan környékére telepítették át. A félsziget felszabadítása után, mivel Sztálin úgy gondolta, hogy a krími tatárok együttműködtek a megszálló németekkel, 1944-ben a teljes krími tatárságot deportálták Üzbegisztánba, a görögökkel, örményekkel és bolgárokkal egyetemben, ami a források többsége szerint körülbelül negyedmillió embert jelentett. A Sürgűnnek nevezett kitelepítés során sokan már az odafelé tartó úton életüket veszítették, körülbelül a felük nem élte túl az utazást. Helyükre elsősorban oroszokat, ukránokat és fehér oroszokat telepítettek a Krímbe.

9. ábra: Krími tatárok kitelepítése

Miután a krími tatár lakosság egészét kitelepítették a félszigetről, döntés született az egykori falvaik átnevezéséről. A két hullámban, 1945-ben és 1948-ban elvégzett átnevezések során szinte az összes falu, 1000-nél több település kapott új nevet. Sok közülük nem is népesült be újra, miután a teljes lakosságát elhurcolták. A krími tatárokat csak 1967-ben rehabilitálták, visszatelepülésük azonban csak később, a 80-as években kezdődött meg. A Krímet 1945 után megfosztották autonóm státuszától is, az Oroszországi Szovjet Szövetséges Szocialista Köztársaság egyik területe (oblasztya) lett, amit 1954-ben az akkori, ukrán származású pártfőtitkár, Nyikita Hruscsov a perejaszlavi szerződés 300. évfordulója alkalmából az Ukrán SZSZK-nak ajándékozott. Ennek akkor túl nagy jelentősége nem volt, azonban a Szovjetunió felbomlása után a terület autonómiát kapva ugyan, de Ukrajna része maradt, ami azért is érdekes, mert egyrészt lakosságának legnagyobb része orosz volt ekkor és ezután is, másrészt a szevasztopoli kikötőt ezt követően is használta az orosz fekete-tengeri flotta, bérleti díjért cserébe. 2014 márciusában az ukrainai események következményeként a Krímet egy népszavazás után az Oroszországi Föderációhoz csatolták, a nemzetközi közösség legtöbb tagja azonban nem ismeri el a referendum eredményét, és Ukrajna területi szuverenitása mellett foglal állást a mai napig. Mindössze néhány állam ismeri el Oroszország részének a Krímet, amely 2014 óta gyakorlatilag újra orosz közigazgatás alatt áll. Vlagyimir Putyin jelenlegi orosz elnök a csatlakozás után aláírt egy rendelet is a Krímből deportált tatárok, németek, görögök és bolgárok rehabilitációjával, visszatelepítésével kapcsolatban.

IV. Közigazgatás és etnikai jellemzők

IV. 1. A Krím jelenlegi közigazgatási felosztása

2014. március 18-a óta a terület hovatartozása vitatott, „de facto” Oroszországhoz tartozik, „de jure” az ukrán állam része. A nemzetközi közösség legtöbb állama továbbra is Ukrajna részének tekinti, azzal a ténnyel azonban nem lehet vitatkozni, hogy jelenleg orosz fennhatóság alatt élnek a félsziget lakói. Erről ők maguk dönthettek, két nappal az Oroszországhoz való csatlakozás előtt népszavazást tartottak ugyanis a kérdéssel, s bár a szavazás végeredménye és tisztasága egyes körökben mindmáig erősen vitatott, az illetékes vezetők igen gyorsan cselekedtek a krímiek sorsát illetően. A gyakorlati hovatartozást szem előtt tartva, az orosz közigazgatási felosztást tekintem át, melynek alapja az úgynevezett „OKATO” (orosz mozaikszó, magyarul: A közigazgatási területi egységek összoroszországi osztályozási rendszere). A rendszer három közigazgatási szintet tart számon, ebbe vannak besorolva a föderáció szubjektumai.

10. ábra: A Krími Köztársaság közigazgatási felosztása

A korábbi Krími Autonóm Köztársaság az orosz közigazgatásnak Krími Köztársaság (Reszpublika Krim, Республика Крым) néven lett része, Szevasztopol városa pedig megtartotta önálló státuszát, így lett Moszkva és Szentpétervár után a harmadik, úgynevezett szövetségi jelentőségű városa (Gorod Fegyeralnogo znatsenija, Город федерального значения) az

Orosz Föderációnak. Ezek jelentik a közigazgatás első szintjét a félszigeten, a kettő együtt alkotja az úgynevezett Krími Szövetségi Körzetet (Krimszikij Fegyeralnij okrug, Крымский федеральный округ), mely a többi oroszországi szövetségi körzethez hasonlóan nem önálló jogalanya az államnak, a közigazgatási-területi beosztástól külön kezelendő, leginkább régió-nak tekinthető. A Krími Köztársaságnak és egyúttal a Krími Szövetségi Körzetnek is Szimferopol a központja.

A Krími Köztársaság és Szevasztopol közigazgatási felépítésében nem történt változás az ukránok által használt beosztáshoz képest. A közigazgatás második szintjét tekintve Szevasztopol 4 kerületre van felosztva, melyek közül kettő a város belső kerülete (Gagarino, Lenino), kettő pedig Szevasztopol városrészei mellett külső területeket (önálló településeket, falvakat) is tartalmaz, ez a kettő a Balaklavai és a Nahimovói kerület. A Krími Köztársaságot 14 járás (municipalnij rajon, муниципальный район) és 11 városi körzet (gorodszkoj okrug, городской округ) alkotja.

Járási neve	Magyar névalak	Járási központja
Бахчисарайский мун. район	Bahcsiszaraji járás	Бахчисарай (Bahcsiszaraj)
Белогорский мун. район	Bjelogorszki járás	Белогорск (Bjelogorszki)
Джанкойский мун. район	Dzsankoji járás	Джанкой (Dzsankoj)
Кировский мун. район	Kirovszkojei járás	Кировское (Kirovszkoje)
Красногвардейский мун. район	Krasznogvargyejszkojei jár.	Красногвардейское (Krasznogvargyejszkoje)
Красноперекопский мун. район	Krasznoperekopszki járás	Красноперекопск (Krasznoperekopszki)
Ленинский мун. район	Leninói járás	Ленино (Lenino)
Нижегородский мун. район	Nyizsnyegorszkiji járás	Нижегородский (Nyizsnyegorszkij)
Первомайский мун. район	Pervomajszkojei járás	Первомайское (Pervomajszkoje)
Раздольненский мун. район	Razdolnojei járás	Раздольное (Razdolnoje)
Сакский мун. район	Szaki járás	Саки (Szaki)
Симферопольский мун. район	Szimferopoli járás	Симферополь (Szimferopol)
Советский мун. район	Szovjetszkiji járás	Советский (Szovjetszkij)
Черноморский мун. район	Csernomorszkojei járás	Черноморское (Csernomorszkoje)

11. ábra: a Krími Köztársaság jelenlegi járásai és a járások központjai

A járások a magyarországihoz hasonló szerepet töltenek be a közigazgatásban, azzal a különbséggel, hogy központjuk néhány esetben nem a járás része, hanem különálló közigazgatási egység, úgynevezett városi körzet. Ilyen városi körzet a Krasznoperekopszki, a Szaki, a Dzsankoji és a Szimferopoli körzet. A többi hét városi körzet a területi beosztás szempontjából akár egy-egy kisebb járás is lehetne, a járásoktól azonban a jogállás mellett elkülönül olyan szempontból is, hogy a népsűrűség a járásokéhoz képest jóval magasabb, a városi la-

kosság aránya is jelentős, területükön sok az úgynevezett városi jellegű (típusú) település (poszjolok gorodszkogo tyipa, посёлок городского типа). Ezek egyrészt a délkeleti parton végighúzódó üdülőövezetet jelentik (Jaltai, Alustai, Szudaki és Feodoszjai városi körzetek), másrészt a félsziget harmadik és negyedik legnépesebb városai és vonzáskörzetük (Kercsi és Jevpatorijai városi körzetek), illetve a Krím „kapuja”, a Perekopi-földszoroson található Armjanszki városi körzet.

A közigazgatás harmadik szintjén a járásokat és a városi körzeteket felépítő városok, városi jellegű települések és falvak, a városokat alkotó kerületek, valamint a Szevasztopol két külső kerületét felépítő városrészek, falvak állnak. A falvakat tekintve érdekesség, hogy kettő kategória is létezik (село, посёлок), melyek közül a „село” tekinthető a hagyományos értelemben vett falunak, a másik megjelölés a Krímben ma általában kisebb lélekszámú településeket jelöl, melyek leginkább valamilyen nagyobb település közvetlen közelében helyezkednek el, egykor annak részei is voltak sok esetben, majd önállósodtak. Elenyésző számban találhatóak csak a félszigeten ilyen települések.

IV. 2. A jelenlegi felosztás előzményei

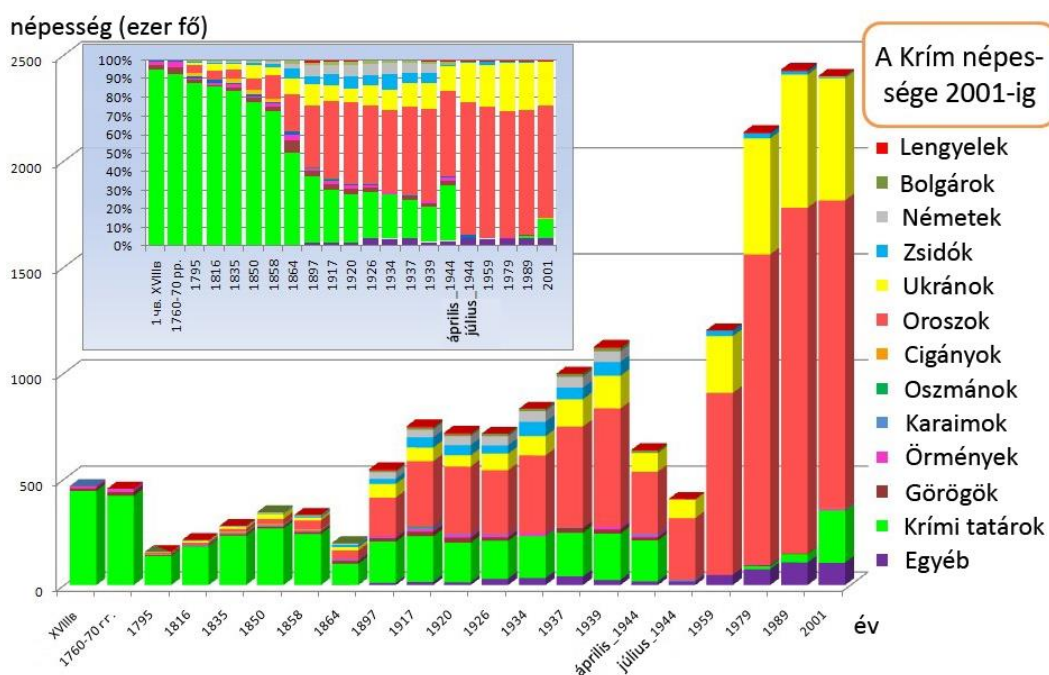
A közigazgatás mai képe alapvetően a szovjet időkben alakult ki, de érdemesnek tartom röviden áttekinteni azt ezt megelőző állapotokat is. 1475-től a félsziget oszmán fennhatóság, illetve védnökség alá tartozott, közvetlenül az oszmánok a Krím délkeleti partvidékét irányították, amely terület, mint szandzsák az Oszmán Birodalom Kefei vilajetjéhez tartozott egészen az orosz hódításig. A Krím többi része az oszmánok vazallusának, a Krími Tatár Kánságnak volt a része, ami közigazgatás szempontjából úgynevezett „bejlikekre” volt felosztva, ezek közül néhány közvetlenül a kán irányítása alá tartozott, míg a többi a bejek (bégek) fennhatósága alá. A bejlikek száma az állam fennállása során változó volt, a XVI. században például nyolc bejlik volt a félszigeten. Bahcsiszaraj, Czufut-Kale és Sztarij Krim mindvégig közvetlenül a kán alá volt rendelve.

Miután 1783-ban a Krím orosz kézre került, új közigazgatási felosztást hoztak létre, amely egészen az 1917-es forradalmi eseményekig érvényben maradt. A félsziget az Orosz Birodalom Tauri Kormányzóságának volt a része, amely 8 megyéből állt, ebből 5 a Krím területén helyezkedett el: Perekop, Jevpatorija, Szimferopol, Feodoszija, és Jalta megye. Szevasztopol és Kercs városoknak külön státuszuk volt, úgynevezett „gradonacsalsztvo” (градоначальство) volt mindkettő, önálló önkormányzattal. 1921-ben létrejött a Krími

megszűnt a Novoszjolovszkojei járás, majd 1954-ben jelentős esemény történt, a Krímet az Ukrán SZSZK-hoz csatolták, ekkor még egyébként az Arabat-földnyelv egésze a Krímhez tartozott, ellentétben a mai állapottal. 1957-ben megszüntették a Zujai, a Balaklavai és a Sztarij-Krími járást, Dzsankoj városa ugyanebben az évben önálló jogállást kapott. 1962-ben 11 járást szüntettek meg, ezek közül a Kirovszkojei, a Razdolnojei és a Szimferopoli járást 1965-ben, a Pervomajszkojei és a Szovjetszkiji járást 1966-ban újra létrehozták. 1963-ban a Jevpatorijai járást Szaki járás névre keresztelték (a korábbi Szaki járást egy évvel korábban olvasztották bele a Jevpatorijai járásba), 1964-ben az Alustai járást átszervezték, neve innen-től Alustai városi körzet lett. A szovjet időszak utolsó változtatása 1979-ben történt, ekkor jött létre a Szudaki városi körzet, és a Szaki városi körzet. A mai területi-közigazgatási állapot kialakulása 1993-ban zárult le, ekkor kapott Armjanszk városi rangot, egyúttal lett a nevét viselő városi körzetnek a központja.

IV. 3. A félsziget etnikai képe

A Krím jelenlegi etnikai képének bemutatásához az 1989-es szovjet, a 2001-es ukrán, illetve a 2014-es orosz népszámlálások rövid értékelését tartom szükségeszerűnek. A történeti összefoglaló részben már ismertettem a félsziget mai lakosságának legnagyobb részét kitevő népcsoportokkal, az oroszokkal, ukránokkal és a krími tatárokkal kapcsolatos fontosabb múltbéli történéseket.

13. ábra: A Krímben élő népcsoportok létszáma és aránya a XVIII. század elejétől 2001-ig

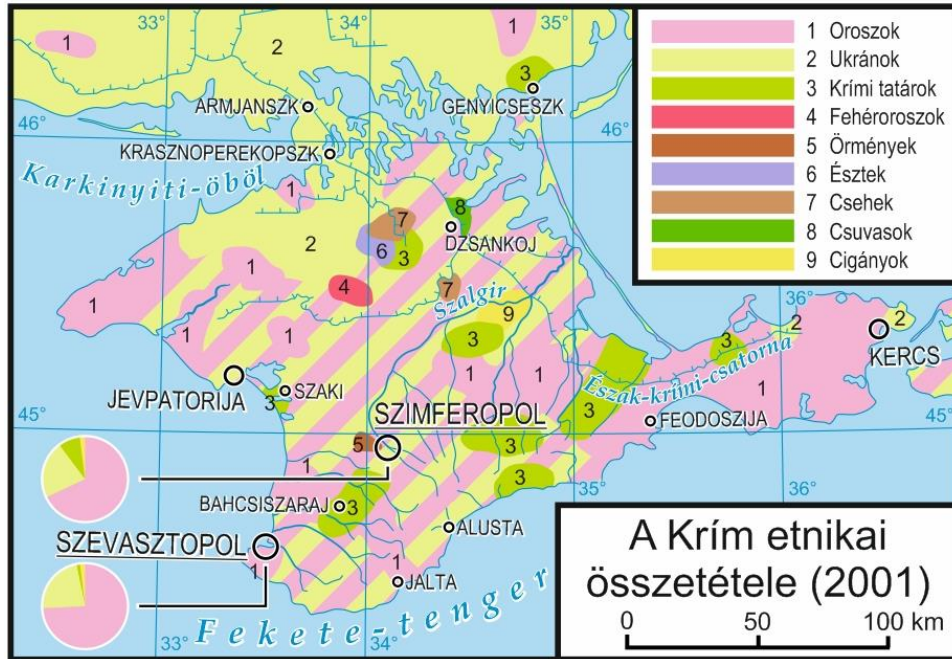
Ebben az alfejezetben egyrészt a különböző etnikumok (beleértve a többi kisebbséget is) létszámát és arányát kívánom bemutatni, másrészt a három népszámlálás adatsorait összehasonlítani etnikai szempontból. Utóbbi azért érdekes elsősorban, mert talán az is vizsgálható, hogy miként változott az népesség összetétele a félsziget Oroszországhoz csatolását követően. Tény ugyanis, hogy jelentős mértékben változott, ám nyilvánvalóan figyelembe kell venni azt a lehetőséget is, hogy ugyanaz a személy a két népszámláláson akár különböző nemzetiségűnek is vallhatta magát, melynek több oka is lehet. A 2014-es népszámlálás részletes eredményeit az orosz statisztikai hivatal 2015-ben hozta nyilvánosságra. A kiadvány nem csak ehhez a fejezethez lett felhasználva, a későbbiekben ismertetett településneveknél ugyanis szintén ezt vettem alapul.

	1989	%	2001	%	2014	%
	Népesség (fő)		Népesség (fő)		Népesség (fő)	
összesen	2 430 495	100,00%	2 401 209	100,00%	2 284 769	100,00%
orosz	1 629 542	67,05%	1 450 394	60,40%	1 492 078	65,31%
ukrán	625 919	25,75%	576 647	24,01%	344 515	15,08%
krími tatár	38 365	1,58%	245 291	10,22%	232 340	10,17%
tatárok	10 762	0,44%	13 602	0,57%	44 996	1,97%
fehérorosz	50 054	2,06%	35 157	1,46%	21 694	0,95%
örmény	2 794	0,11%	10 088	0,42%	11 030	0,48%
azeri	2 415	0,10%	4 377	0,18%	4 432	0,19%
üzbég	876	0,04%	3 087	0,13%	3 466	0,15%
moldáv	6 609	0,27%	4 562	0,19%	3 147	0,14%
zsidó	17 731	0,73%	5 531	0,23%	3 144	0,14%
egyéb	45 228	1,42%	52 473	2,19%	123 927	5,42%

14. ábra: A Krím lakosságának etnikai megoszlása 1989-ben, 2001-ben és 2014-ben

A táblázat alapján szembeűnő, hogy a két legnépesebb népcsoport létszámbeli sorrendje a Szovjetunió szétesése óta nem változott, ebben nincsen semmi meglepő. A krími tatárok és a tatárok visszatelepülése a félszigetre az 1980-as években kezdődött, ez a folyamat még ma is tart, ennek köszönhető a növekedés a számukat és arányukat tekintve. Hozzájuk hasonlóan sok örmény is visszatelepült 1989 óta, de a „növekvő” népek közé tartoznak az egykor szintén deportált azeriek és az üzbégek is. Általánosságban, a félsziget egészét tekintve azonban népességfogyás figyelhető meg, mely elsősorban az oroszok és ukránok lélekszám-csökkenésének következménye. Itt jegyezhető meg, hogy ugyan az oroszok száma a legfrissebb népszámlálás adatai szerint növekedett, valójában az állhat ennek a háttérében, hogy sok „egy-

kori” ukrán immár orosznak vallotta magát. Emellett az is tény, hogy jelentős számú ukrán a Krímet elhagyva Ukrajna más részére költözött vagy menekült, miután azt Oroszországhoz csatolták. Ugyancsak csökkent az elsősorban a szovjethatalom által a Krímbe telepített fehéroroszok és moldávok száma is, 1989 óta mindkét nép létszáma kevesebb, mint a felére esett vissza.

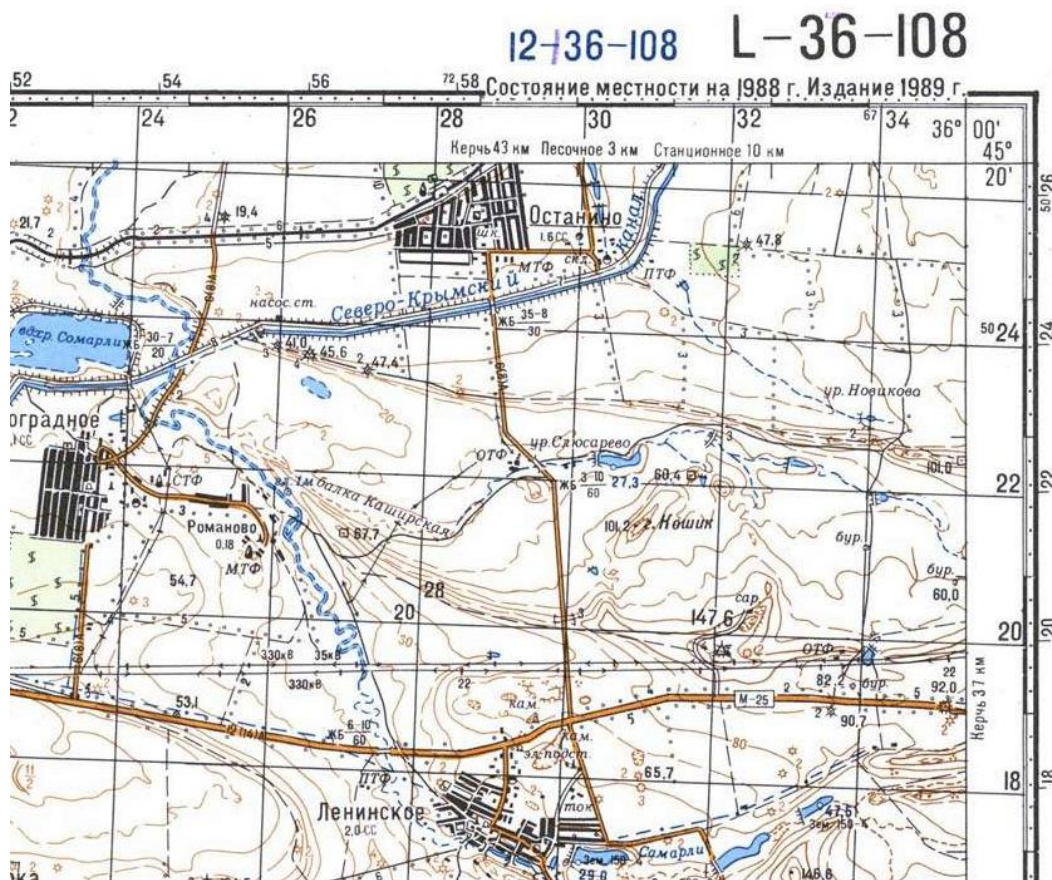

15. Ábra: A félsziget etnikai képe a 2001-es népszámlálás adatai alapján

V. A félsziget földrajzi neveinek vizsgálata

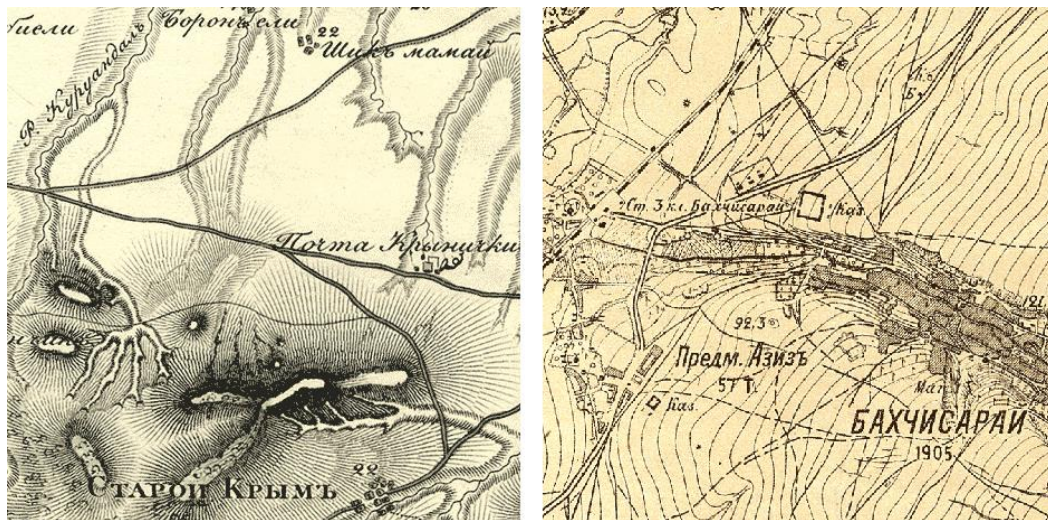
V. 1. A nevek forrásai

A félsziget földrajzi neveinek vizsgálatához az első lépés a nevek gyűjtése, megismerése, amihez alapvetően térképek, illetve könyvek és egyéb kiadványok állnak rendelkezésre forrásként. Térképes forrásokat tekintve elsősorban az internetes keresés után talált térképekre támaszkodtam, meglepően sok és sokféle térképet sikerült ugyanis találnom, amik közül szelektálnom kellett azokat, amelyeket érdemesnek gondolok megvizsgálni. Mindenképpen hasznosnak véltem a legfrissebb, számomra elérhető topográfiai térképeket, melyek közül az egykori szovjet katonai térképészet által készített, 1975 és 1990 között kiadott 1:50 000, illetve 1:100 000 méretarányú Gauss–Krüger térképszelvényeket használtam alapvetően. Utóbbi méretarányban az egész félszigetre rendelkezésemre álltak a szelvények, 50 ezres méretarányúak viszont csak a Krími-hegység területére. Alapvetően a víznevek és a jellegzetes földrajzi pontok neveinek gyűjtéséhez, illetve ellenőrzéséhez vettem igénybe ezeket a térképeket.

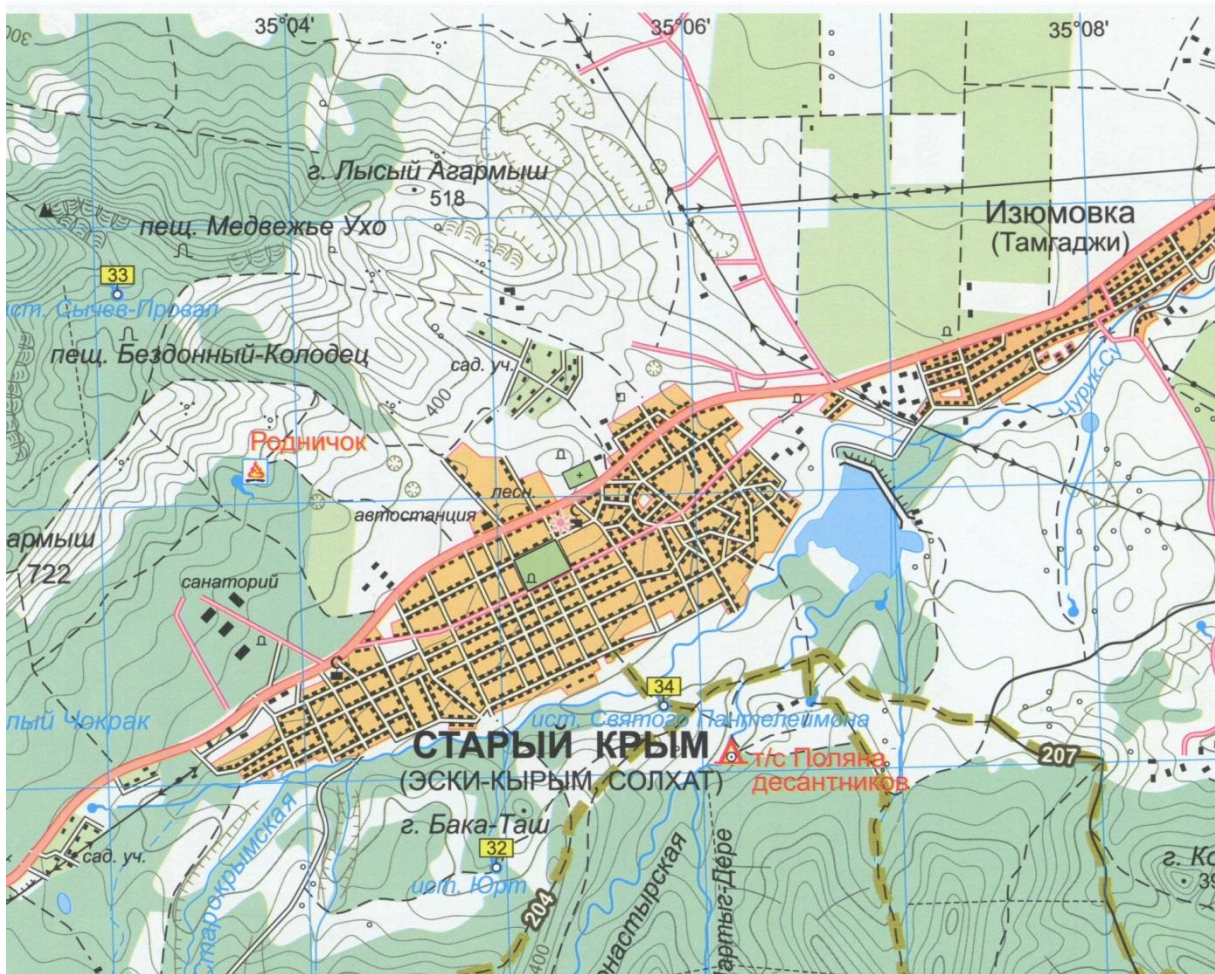
16. ábra: 1:100 000 méretarányú Gauss–Krüger térképszelvény részlete

Elsősorban településnevek korábbi állapotának ellenőrzése céljából vizsgáltam meg néhány, a XIX. században készült topográfiai térképet is, például az 1817-ben kiadott 1:168 000 méretarányú, és az 1865–1871 között kiadott, Az Európai Oroszország című, 1:420 000 méretarányú térképmű szelvényeit. A méretarányokkal kapcsolatban megjegyzendő, hogy a cári Oroszországban a verszt volt az érvényes hossz mérték (1 verszt = 1066,78 méter). Utóbbi munkát ezért „tízversztes térképnek” is nevezik, ami abból adódik, hogy a térképi 1 hüvelyk a valóságban 10 versztnak felel meg (1 hüvelyk = 2,539 cm). (Gábor–Horváth, 1979) Minkét térképmű Lehmann-féle csíkozással ábrázolja a domborzatot. Egy harmadik, a század utolsó évtizedében kiadott térképmű is említést érdemel még, amely 1:42 000 méretarányú, és már szintvonalakat használ a domborzatábrázoláshoz, illetve egy 1938-ban kiadott, 1:500 000 méretarányú áttekintő térképen is vizsgáltam a településneveket.

17. ábra: 1817-es és 1890-es kiadású topográfiai térképek részletei

A topográfiai térképeken kívül tömegtérkép-kiadványokat is felhasználtam, sikerült hozzájutnom 1:300 000 méretarányú autótérképekhez, illetve egy 1:50 000 méretarányú turista-térképhez is, amely ugyan nem az egész félszigetet, hanem csak a Krími-hegység területét fedi le, ám azt a méretarányból kifolyólag igen nagy részletességgel. Ezeket a kiadványokat a településneveknél is használtam, de alapvetően a víznevek, a tájnevek és a jellegzetes földrajzi pontok neveinek megállapításához vettem őket igénybe. A turistatérkép egyik érdekessége, hogy a településneveket illetően többnyelvű a névrajza, a tatár nevek is szerepelnek a hivatalos államnyelvi név mellett, igaz nem latin, hanem cirill betűkkel (a krími tatár nyelv 1992 óta a latin ábécét használja). Minden általam vizsgált térkép orosz nyelvű, a topográfiai térképek, az autótérképek és a 2013-ban Szimferopolban kiadott turistatérkép is.

18. ábra: 2013-as kiadású, 1:50 000 méretarányú turistatérkép részlete

Hivatalos kiadásban megjelent, krími tatár nyelvű térképhez nem sikerült hozzájutnom, nem tudom, hogy létezik-e ilyen egyáltalán, azonban egy digitális formátumú térképszerű ábrázoláshoz igen. Ez az egész félszigetet ábrázolja, minden települést pontszerű jellel jelöl, felületi színekkel elkülöníti a közigazgatási egységeket, a neveket két nyelven tünteti fel.

19. ábra: Krími tatár nyelvű településnevek

A térképek mellett rendelkezésemre álltak különböző könyvek is, magyar nyelven kimondot-
tan a Krím földrajzi neveivel kapcsolatos szakirodalomhoz egy kárpátaljai főiskolai jegyzeten
kívül sajnos nem sikerült hozzáférnem. Ez a jegyzet is a természetföldrajzzal kapcsolatos ne-
veket tartalmazza, Ukrajna egészére vonatkozóan, meglehetősen nagy részletességgel. Ezen
kívül csak útikönyvekhez sikerült hozzájutnom, melyek sok földrajzi nevet tartalmaznak
ugyan, ám kifejezetten csak a félsziget turisztikai szempontból érdekesebb, déli és délkeleti
részével foglalkoznak. Idegen nyelvű kiadványok, könyvek, valamint a témával részletesen
foglalkozó weblapok azonban elérhetők. Nagyon hasznos a már említett 2014-es orosz nép-
számlálásról készített, 2015-ös statisztikai kiadvány, ez ugyanis tartalmazza az összes jelen-
legi település nevét, így ezeket innen vettem át, majd az ebből készített lista alapján vettem
sorra a településeket. Kifejezetten a Krímmel és a toponímiával foglalkozó könyveket is sike-
rült találnom angol, illetve ukrán nyelven, ám ezek elsősorban nyelvészeti szempontú név-
vizsgálattal foglalkoznak. Mivel a dolgozat célja a kartográfiai szempontok szerinti névvizs-
gálat, ezért ezeket csak kis mértékben használtam fel. A munkához a felsoroltakon kívül első-
sorban elektronikus, internetes forrásokat használtam fel, ilyenekből igen széles körben tud-
tam válogatni, létezik például egy „A Krím nagy toponímiai szótára” (Большой топоними-
ческий словарь Крыма) nevű orosz weboldal, ami kimondottan a témával kapcsolatos gyűj-
temény, én kis részben használtam csak, mivel sajnos nem a munka kezdetén találtam rá.

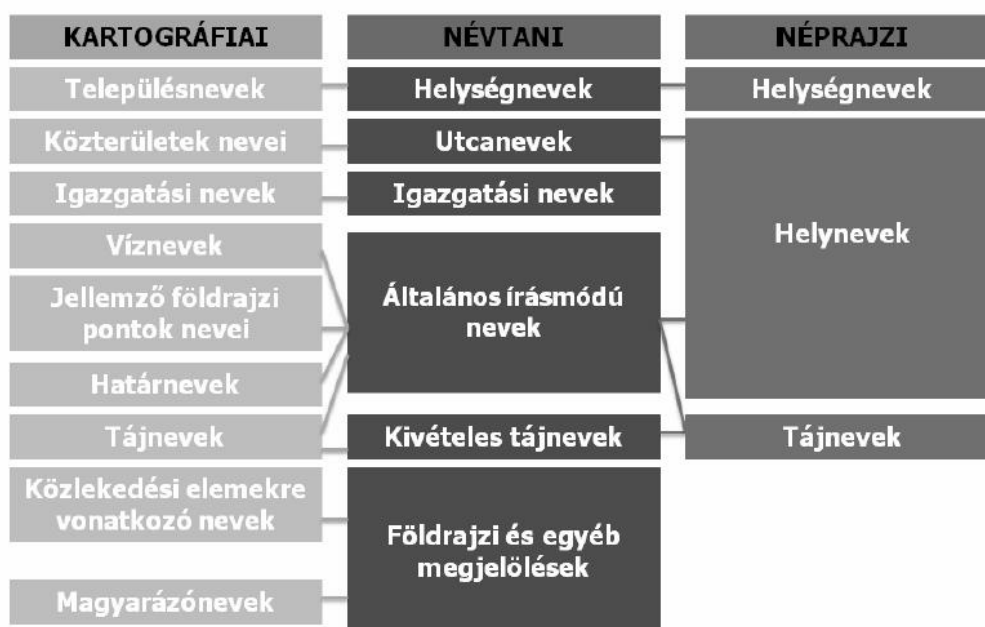
Продолжение таблицы 1.1

	Мужчины и женщины	Мужчины	Женщины	В общей численности населения, процентов	
				мужчины	женщины
село Приветное	1867	878	989	47,0	53,0
село Пушкино	273	121	152	44,3	55,7
село Рыбачье	1414	683	731	48,3	51,7
село Солнечногорское	1150	541	609	47,0	53,0
Городской округ Армянск	24415	11119	13296	45,5	54,5
Городское население - г. Армянск	21987	9933	12054	45,2	54,8
Сельское население	2428	1186	1242	48,8	51,2
село Волошино	152	69	83	45,4	54,6
село Перекоп	919	444	475	48,3	51,7
село Суворово	1357	673	684	49,6	50,4
Городской округ Джанкой - городское население - г. Джанкой (цмр)	38622	17375	21247	45,0	55,0
Городской округ Евпатория	119258	53117	66141	44,5	55,5
Городское население - г. Евпатория	105719	47054	58665	44,5	55,5
Сельское население	13539	6063	7476	44,8	55,2
пгт Заозерное	4332	1953	2379	45,1	54,9
пгт Мирный	4209	1913	2296	45,5	54,5
пгт Новоозерное	4998	2197	2801	44,0	56,0
Городской округ Керчь - городское население - г. Керчь	147033	67114	79919	45,6	54,4

20. ábra: A népszámlálással kapcsolatos statisztikai kiadvány általam felhasznált
táblázatának egy részlete

V. 2. A földrajzi nevek és csoportosításuk

Földrajzi név alatt értünk minden olyan tulajdonnevet, amelyet a földfelszín természetes (hegy, völgy, forrás, vízfolyás, tenger, táj stb.), illetve mesterséges (dűlő, csatorna, út, település, megye, állam stb.) részleteinek azonosítására kisebb vagy nagyobb közösségek használnak. (Faragó, 2014) A földrajzi nevek kartográfiai, néprajzi, nyelvészeti (névtani) szempontok alapján csoportosíthatók, mindegyik tudomány önálló látásmóddal rendelkezik a csoportosítást illetően. A kartográfia a nevek térbelisége, a térképeken és a terepen való megjelenése, megjelenítése alapján csoportosít, a néprajz a nevek fejlődése, míg a névtan elsősorban azok helyesírása alapján.

21. ábra: A földrajzi nevek (és megjelölések) csoportosítása a különböző tudományokban

A dolgozat célja a kartográfiai szempontok szerinti csoportosítás és vizsgálat, de fontosnak tartom a néprajzi, névtani szempontok szerint történő bemutatást is. A Krím történelmét megismerve nem meglepő az a tény, hogy a félsziget földrajzi neveinek eredete több különböző nyelvre vezethető vissza, a türk (török, krími tatár) és a szláv eredetű nevek mellett a görög, az iráni (szkíta, szarmata, alán, oszét), örmény, héber, olasz és a kaukázusi nyelvcsaládba tartozó nyelvek is jelen vannak több-kevesebb földrajzi névben, eredetében. (Busakov, 2003) Általánosságban az mondható el, hogy a nevek túlnyomó többsége a türk nyelvcsaládhoz tartozó krími tatár nyelvből ered, és ezek a nevek többnyire természetes vagy motivált nevek, vagyis kapcsolat fedezhető fel a név és a név által jelölt objektum között. Jelenleg csak né-

hány csoportja van a földrajzi neveknek, ahol a szláv eredetű, mesterséges névadással keletkezett nevek vannak többségben, ezek az igazgatási nevek, a közterületnevek és a településnevek. A közlekedési elemekre vonatkozó nevek (állomások és megállóhelyek nevei) és a magyarózonevek is idetartoznak, ezekkel és a közterületek neveivel jelen dolgozat keretei között nem kívánok foglalkozni. Térképészeti szempontból a nevek életciklus, névélettani típus, valamint használati típus szerint is vizsgálhatók, ilyen szempontok alapján kívánom én is elemezni őket, a vizsgálat a településnevekre, az igazgatási nevekre, a víznevekre, a jellemző földrajzi pontok neveire, valamint a tájnevekre terjed ki.

V. 3. Településnevek

A Krím minden jelenlegi településére kiterjed a vizsgálatom, melynek a terület névadástörténeti sajátossága miatt elsődleges, kiinduló szempontjának azt választottam, hogy a ma hivatalosan használt nevét mikor kapta egy-egy település. Az első lépés a már említett népszámlálási kiadvány megfelelő táblázatának átmásolása volt egy Microsoft Excel táblába. Ezután az érvényben lévő átírási szabályok szerint elhelyeztem egy új oszlopban a magyarra átírt neveket. Ezt követően internet segítségével végeztem a kutatást, így néztem végig a kb. 1100 nevet, külön feljegyezve mindegyik településhez a névadás dátuma mellé a jelenlegit megelőző alakot, esetleges más, korábbi neveit, illetve a krími tatár formákat is. Az így létrejött terjedelmes táblázat alapján végeztem elsősorban a vizsgálataimat, a táblázat kivonata a dolgozat mellékletét képezi. Fontos megjegyezni, hogy a táblázat körülbelül 90%-ban tartalmaz a névadások idejét illetően pontos adatokat, mivel ilyen gyűjtést nem találtam, a Wikipédia (wikipedia.com) orosz, esetenként ukrán oldalaira hagyatkoztam, ahol a hivatkozott források alapján a legtöbb adat megfelelően alátámasztott, azonban voltak bizonytalanságok is, az ilyen eseteket külön jelöltem a táblázat megfelelő helyén. Az 1065 vizsgált településből 18-nál semmilyen pontos adatot nem találtam a névadás időpontjára, vagy a falu létrejöttének időpontjára vonatkozóan, de van néhány olyan eset is, amikor a névadás időpontja csak nagyjából határozható be. Ez az eset legtöbbször olyan formában fordul elő, amikor említés esik arról, hogy egy bizonyos évben megjelent, vagy készült térképen még nem, de egy másik, későbbi datálású térképen már szerepel az adott település. Vagy a korábbi térképen még más néven szerepel, mint ahogyan a későbbiekben nevezték, Ezek az esetek döntő többségben a XX. század első felére jellemzőek, a hivatkozott térképek pedig a Vörös Hadsereg által készített különböző topográfiai térképek.

A településnevekkel kapcsolatban fontos megjegyezni azt a korábban már említett tényt, hogy a krími tatár lakosság deportálása után történt egy ritkán látott mértékű település-átnevezés, amely a félsziget minden részét érintette, és amelyet két lépésben hajtottak végre. A deportálás 1944-ben történt, még ebben az évben egy ukáz alapján megváltoztatták 11 járás nevét. Ezt követte az 1945-ös ukáz, amely 333 település átnevezéséről rendelkezett, 239 település a mai napig az ekkor kapott nevét viseli. A második lépés 1948-ban történt, 1062 település kapott új nevet, 463-nak közülük ma is ugyanaz a neve. Ezek alapján megállapítható, hogy a jelenlegi településnevek közül 702 darab, vagyis az összes település kétharmada az 1945-ben, illetve 1948-ban kapott nevét viseli, jellemző továbbá, hogy több település is ugyanazt a nevet kapta, így a Krími Köztársaság területén ma is van olyan településnév, ami kettő, három, de akár négy különböző falvat is jelöl, igaz legalább nem ugyanabban a járásban. A négy települést is jelölő nevek a következők: *Ivanovka, Lugovoje, Molocsnoje, Novo-ivanovka, Oktyabrszkoje, Pervomajszkoje, Privolnoje, Puskinó és Vinogradnoje.*

Település neve	Hivatalos alak	Krími tatár név	Közigazgatási egység	Névadás ideje
Oktyabrszkoje	Октябрьское	Büyük Onlar	Krasznogvargyejszkojei járás	1944
Oktyabrszkoje	Октябрьское	Canabat	Leninói járás	1940
Oktyabrszkoje	Октябрьское	Yudendorf	Pervomajszkojei járás	1945
Oktyabrszkoje	Октябрьское	Ceppar Yurt	Szovjetszkiji járás	1945
Puskinó	Пушкино	Qızılköy	Alustai városi körzet	1948
Puskinó	Пушкино	Büyük Alqalı	Dzsankoji járás	1948
Puskinó	Пушкино	Tsarekviçi	Krasznogvargyejszkojei járás	1948
Puskinó	Пушкино	Eseniki	Szovjetszkiji járás	1945

22. ábra: *Oktyabrszkoje és Puskinó, amelyek 4 települést is jelölnek ma a Krímben*

A névadás jellemző motivációja egyértelműen ideológiai, a leggyakrabban valamely, a szovjet világnézet szerint nagy jelentőségű személy (forradalmi vezető, irodalmár, ideológus, stb), esetleg egyéb orosz hazafi, vagy a munkásmozgalomhoz és a forradalomhoz köthető fogalom, esetleg egy-egy nagyobb orosz város neve után kapták nevüket a települések. Ez az eljárás a Kárpát-medencében, Magyarországon sem idegen, gondoljunk csak Sztálinváros, vagy Leninváros esetére. Jellemző volt az is, hogy a már szovjet nevet később újra átnevezték, 1948 és 1990 között számos ilyen névváltoztatás is történt, ezeknek több oka lehetett, például mikor egy-egy egykori személy nemkívánatossá vált, és esetleg település viselte a nevét, akkor azt újból átnevezték, ám ez a Krímben csak néhány esetben igaz, a legtöbb ilyen többszörös átnevezés oka nem világos, a felhasznált forrásokból nem derült ki.

Az 1945–1948-as átnevezések száma ($333+1062=1395$ db) és a mai településszám (1065 db, amiből 702 db viseli az akkor kapott nevét) közötti összefüggés, annak tudatában, hogy a ma létező településeknek a harmada nem ekkor kapta meg mai nevét, felvet egy kérdést: *mi történt a többi, szám szerint 693 db településsel a közben eltelt időben?* A válasz két fő összetevőből áll össze, egyrészt az említett utólagos átnevezések ezek közül is érintettek néhányat, szám szerint 29 ilyen település van ma. A többi, 665 település sorsa lényegét tekintve ugyanaz, megszűntek. Nagyrésztük az 1950-es évekre elnéptelenedett, sok falunak ugyanis a teljes lakossága tatár volt korábban, és bár érkeztek a helyükre a Szovjetunió más részeiből idetelepített emberek, létszámuk kevesebb volt a kitelepítettekénél, és az érkezők is sok esetben néhány éven belül elhagyták a félszigetet. Sok település megszűnésének a közigazgatási átszervezés volt az oka, több esetben városokhoz csatoltak falvakat, illetve falvak egybeolvasztása is előfordult. Egy másik kérdés, hogy a többi, ma létező település, amely nyilvánvalóan nem volt érintett 1945-ben és 1948-ban (334 db ilyen van), mikor kaphatta a nevét. A válasz a táblázatba rendezett nevek, és a névadási dátumok alapján könnyen megadható.

- Ukrán (1991 utáni) névadás: *11 db, ebből 4 db új település, 7 db átnevezés*
- 1949–1990 közötti névadás: *92 db, ebből 39 új település (a már említett, 1945-ben és 1948-ban érintett 29 db település nélkül összesen 63 db)*
- 1944–1948 közötti névadás: *62 db, többségük bizonytalan eredetű*
- 1920–1942 közötti névadás: *79 db, ebből 58 új település*
- 1783–1920 közötti névadás: *84 db, ebből 51 új település*
- 1783-nál korábbi névadás: *17 db település esetében*
- Bizonytalan eredet: *18 db település esetében*

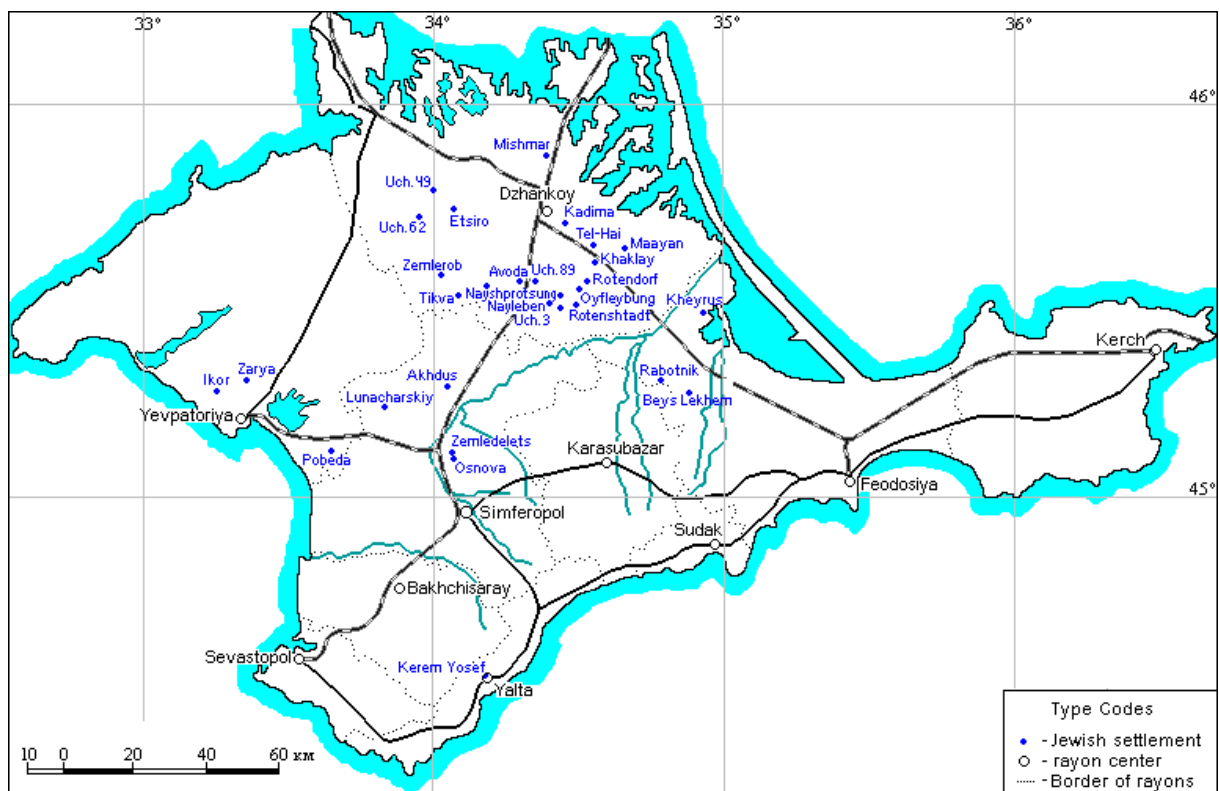
A bizonytalan eredet a korábban ismertetett okok miatt, a források hiányosságának következtében áll fenn. Érdekesnek tartom külön felsorolni azokat a településeket, melyek a mai napig az orosz hódítást megelőző nevüket, vagy azok minimális mértékben „oroszosított” formáját viselik: *Alupka, Hodzsa Szala, Bahcsiszaraj, Bogatir, Isuny, Dzsankoj, Kercs, Balaklava, Koreiz, Alusta, Voron, Szudak, Gurzuf, Forosz, Zuja, Gaszpra, Oreanda*. Ezeknek a neveknek a története több esetben nagyon korai időpontra nyúlik vissza, jellemzően görög, olasz, oszmán eredetű, illetve tatár nevek. A közvetlenül 1783 után adott orosz nevek esetében a görög szavak alapján történő elnevezés dominált, jellemzően a nagyobb települések kaptak ilyen neveket: *Szimferopol, Szevasztopol, Jevpatorija, Feodoszija*. A motiváció itt is főleg ideológiai volt, a korabeli klasszicista világnézetten, az ókori gyökerek felelevenítésén alapult.

A 22. számú ábrán feltüntetett krími tatár nevek között feltűnik egy német hangzású név is (*Yudendorf*), amely nem egyedülálló eset a Krímben, körülbelül minden tizedik mai településnév egykori, krími tatár alakja ugyanis ilyen. Ennek az oka kettős, egyrészt a XIX. század során a Krímbe települt németeknek és a leszármazottjaiknak, másrészt a XX. század 20-as éveitől betelepült zsidó népességnek köszönhető. Mindkét témával kapcsolatban elérhető részletesen foglalkozó, idegen nyelvű internetes források, én egy rövid összefoglalást írnék csak az egykori krími németségre és zsidóságra visszavezethető településnevekről.

A németek I. Sándor cár meghívására érkeztek tömegesen a Krímbe a XIX. század első évtizedében. A volgai németek Oroszországba települése után, illetve azzal részben párhuzamosan sok német telepedett le a mai Ukrajna, illetve a Krím területén is. Az első telepések által létesített falvakat úgynevezett „anyakolónia” (*Mutterkolonie*) néven nevezték, ezekből a Krímben a következők voltak: *Friedental, Heilbrunn, Herzenberg, Hoffnungstal, Kronental, Neusatz, Rosental, Herzenberg, Zürichthal*. A települések 1804 és 1806 között jöttek létre, elsősorban a hegyvidéki területeken, a neveik néhány esetben a telepések eredeti lakhelyére utaltak (*Zürichtal* például Svájc területéről származó németek alapították). Ugyanakkor Szudakban és Sztarij Krímben is jelentős számú német telepedett le, egyes források ezt a két települést is „Mutterkolonie” néven emlegetik, az biztos, hogy a két város újbóli felvirágoztatása nagyrészt a betelepült németeknek az érdeme volt. Jellemzően borászattal foglalkozó, illetve egyéb földműves családok érkeztek a félszigetre. A XIX. század közepére felnőtt generációk számára ez a néhány település már nem nyújtott elég életteret, így megkezdődött az úgynevezett „leánykolóniák” (*Tochterkolonies*) létrehozása, ez 1860 és 1895 között mintegy 50 újabb, elsősorban német lakosságú falu létrejöttét jelentette, ezen települések neveiben is a legtöbb esetben felfedezhetők a németségre, de sok esetben az „anyakolóniára” való utalások is: *Новый Цюрихталъ (Novij Cjurihtal), Курк Немецкиѹ (Kirk Nyemeckij), Атаѹ Немецкиѹ (Ataj Nyemeckij), Неѹ-Либенталь (Nej-Libental)*. A félsziget német lakosságának létszáma a cári idők alatt mindvégig növekedő tendenciát mutatott, majd a krími németek sorsa a XX. században végül ugyanaz lett, mint a volgai németeké: 1941-ben Szibériába, illetve Kazahsztán területére deportálták őket.

A zsidók tömeges betelepítése a Krímbe múlt század 20-as éveiben ment végbe, az úgynevezett „krími terv” részeként. Ennek lényege az volt, hogy a Krímben hozzák létre a Szovjetunióban élő zsidók új otthonát. A terv végül nem ment végbe úgy, ahogyan elképzelték. Bár sok zsidó telepedett le a félszigeten, nem lett a Krímből zsidó többségű terület. Tulaj-

donképpen a távol-keleten Birobidzsán központtal létrejött Zsidó Autonóm Területhez hasonlókat volna itt létrehozni. Az 1926-os népszámlálási adatokat figyelembe véve 26 db zsidó település (és kolónia) volt a Krímben, de számuk az 1940-es évek elején már a százat közelítette. (Pasik, 2005) Elsősorban a krími sztyeppén jöttek létre ezek a települések, a lakóik földműveléssel foglalkoztak főleg, sok település például szovhozból vagy kolhozból vált önállóvá. A zsidó településeknek az említett németes hangzású jiddis és héber nevek (*Rotenstadt, Rotendorf, Neuleben / Najleben, Freileben / Frajleben*) mellett ismert szovjet emberek nevét (*Lenindorf, Sztalindorf, Vorosilovka*), a szovjet ideológiával kapcsolatos egyéb neveket (*Oktyabrdorf, Pobeda*), valamint híres zsidó személyek nevét (*Ljukszensburg*) adták. A krími tatár és a hivatalos orosz alak a nyelvi szempontokat figyelembe véve íródott ezek alapján (*pl. Neudorf: Neyndorf, Найндорф*). A II. világháború során kitelepített zsidóság visszatelepítésére volt ugyan kísérlet 1945 után, ám akinek lehetősége volt rá, az újonnan létrejövő államot, Izraelt választotta inkább.

23. ábra: Zsidó települések a Krímben 1926-ban

A németek és a zsidók mellett természetesen léteztek és léteznek más, a félszigeten nagyobb számban élt nemzetiségekkel, például az örménységgel kapcsolatba hozható nevek is, ilyen az „*Ermeni Barın*” vagy az „*Ermeni Bazar*” név, utóbbi a mai Armjanszk város krími tatár

neve, jelentős számú örmény élt itt egykor, a krími örménység egyik központja volt a város. Több településnév krími tatár alakjában megjelenik a kipcsak népcsoport neve (*Bay Oğlu Qıpçaq, Bel Avuz Qıpçaq, Cağa Qıpçaq, Taşlı Qıpçaq*), a tatár népnév (*Tatarköy, Tatar Çağaltay, Tatar Barın, Tatar Asan Bay, Tatar Aqşeyh, Tatar Osman*), a krimcsak nép neve (*Qırımçaq*), de a bolgárok (*Bulğar Kruglik*) és az észtek neve is (*Novoestoniya / Novaja Esztonija*).

Fontosnak tartom megemlíteni, hogy a II. világháború előtti időkben (akár a cári, akár az utána következő szovjet időszakot vizsgáljuk), az 1945-ben és 1948-ban névváltoztatáson átesett települések esetében a krími tatár elnevezéseknek az orosz nyelvi szempontok alapján átírt alakja volt a hivatalos, az esetleges tatár jelzőket pedig gyakran, de nem minden esetben oroszra fordították. Az 1783 után alapított települések sem feltétlenül orosz nevet kaptak, leginkább a település nemzetiségi összetételétől függött a névadás, így jöhettek létre a korábban bemutatott német hangzású nevek is, de a tatár nyelvű névadás sem tűnt el még ekkor. Néhány példa a krími tatár – orosz átírásra, elsősorban a cári időkből, névélettani szempontból ezen nevek orosz alakjának többsége úgynevezett másodlagos név:

Krími tatár név:	Orosz alak 1945/48 előtt:	Megjegyzések:
Oçqa Baylar	Очка-Байлар (Ocska-Bajlar)	-
Biy Suv Küyçe	Бий-Су-Ковче (Bij-Szu-Kovcse)	-
İslâm Terek	Ислам-Терек (Iszlam-Tyerek)	-
Üç Quyu Tarhan	Учкуй-Тархан (Ucskuj-Tarhan)	-
Nemse Çağaltay	Чеголтай Немецкий (Csegoltaj Nyemeckij)	német népnév
Nemse Qarangüt	Каранкут Немецкий (Karankut Nyemeckij)	német népnév
Taşlı Qıpçaq	Ташлы-Кипчак (Tasli-Kipcsak)	kipcsak népnév
Tatar Osman	Татар-Осман (Tatar-Oszman)	tatár népnév
Qızılqut	Красный Кут (Kraszniej Kut)	qızıl = kraszniej, jelentése: vörös
Eski Qırım	Старый Крым (Sztarij Krim)	eski = sztarij, jelentése: régi
Eski Qarağurt	Старый Карагурт (Sztarij Karagurt)	-
Yañı Şirin	Ширин Новый (Sirin Novij)	yañı = novij, jelentése: új
Yañı Basalaq	Новый Басалак (Novij-Baszalak)	-
Küçük Tarhan	Малый Тархан (Malij Tarhan)	küçük = malij, jelentése: kicsi
Küçük Keleşi	Малые Келечи (Malije Kelecsi)	-
İlk Çoqraq	Чокрак Первый (Csokrak Pervij)	ilk = pervij, jelentése: első

A krími tatár településneveknek sok más nép településneveihez hasonlóan megvannak a jellemző végződése is. Ezeket a településnevek összeírása közben és után magam is észrevettem, majd egy online elérhető, krími tatár-oroszl nyelvű szótár segítségével vettem igénybe néhány alapvető, gyakran előforduló nyelvi elem lefordításához.

Crimean Tatar Online Dictionary

alma	OK	alma, almamaq
<p>alma</p> <p>1) яблoкo, яблoчнoй, яблoнeвoй alma şırası – яблoчнoй сoк alma teregi – яблoня асси alma teregi – дикая яблoня</p> <p>2) пoлучeниe, взятиe</p> <p>almamaq</p> <p>1) нe брать 2) нe пoлучать 3) нe пpинимать</p>		<p>qurt</p> <p>bala</p> <p>orta</p> <p>buyuqmaq, büyük</p> <p>ilk</p> <p>çoqraq</p>

24. ábra: Krími tatár-oroszl online szótár

Ami például a magyar nyelvben a „*falu*”, „*falva*” végződés, oroszban a „*szkoje*”, „*ovka*”, vagy németben a „*dorf*”, az a krími tatárban a „*köy*”, ami szó szerint „*falu*”-t jelent. Egy másik, sok névnél előforduló szó a „*suv*”, amelynek jelentése „*víz*”, az ilyen települések kivétel nélkül valamelyik kisebb vagy nagyobb vízfolyás közelében található, részletesebben a víznevek alfejezet tárgyalja ezt a kérdést. Több névben szerepel az „*aq*” előtag is, melynek jelentése „*fehér*”, valamint a „*büyük*” jelző, amely „*nagy*”-ot jelent. Az itt felsorolt elő és utótagokat, képzőket (és még néhány másikat, fel nem soroltat) egyébként érdekes módon nem fordították le oroszra a nevek képzésekor. Például a „*Büyük Süyren*” névből „*Бююк-Сюренъ (Bijuk-Szjureny)*” lett, holott lehetett volna „*Большой-Сюренъ (Bolsoj-Szjureny)*” is, vagy az „*Aq Manay*” névből is lehetett volna akár „*Белый- Монай (Belij-Monaj)*”, ehelyett az „*Ак-Монай (Ak-Monaj)*” nevet kapta a cári közigazgatásban. A Krím településneveivel kapcsolatban további, részletesebb elemzés is megvalósítható volna természetesen a felsorolt példákon túl, azonban ezek alapján is megállapíthatók bizonyos következtetések. Egyrészt névélettani szempontból vizsgálódva, az említett másodlagos neveken kívül vannak történeti nevek (pl. az egykori római erőd, *Haraksz*, vagy az egykori *Khersonésszosz* városállam neve, de ide tartozik a több száz, az utóbbi száz évben megszűnt település is), és néhány felújított név is (pl. *Koktyebel* település 1945 és 1993 között a *Planyetszkoje* nevet, *Szari-Bas* település 1948 és 1991 között a *Tanyino* nevet viselte). A nevek életciklusát tekintve láthatunk példát természetes és mesterséges nevekre, illetve a névelhalás jelenségére is.

V. 4. Igazgatási nevek

Az igazgatási nevek az államok neveit és az államterület belső területi egységeit jelölő nevek, hivatalosan megállapított és dokumentált nevek. (Faragó, 2014) A félsziget igazgatási nevei közé a közigazgatási nevek, illetve a különböző, védett területek nevei tartoznak, az államnév-re nem térnek ki, a félsziget vitatott hovatartozása miatt sem. A közigazgatási egységek nevei az államok belső szervezeti, közigazgatási egységeit jelölő nevek. A közigazgatási egységek minden országban hierarchikus rendet követnek. (Faragó, 2014) Mivel a közigazgatásról szóló fejezetnél már ismertetésre került a Krím közigazgatási felosztása, ezt nem tekinteném át újra, csak a közigazgatási egységek névadására térnek ki. A következetesség miatt itt sem az ukrán, hanem az orosz alakokat veszem figyelembe. A Krím 14 járásra, és 11 városi körzetre van felosztva, a járások nevének képzése a magyarhoz hasonló, a főnevet nagy kezdőbetűvel írják, majd utána következik a melléknév:

Бахчисарайский муниципальный район	Bahcsiszaraji járás
Сакский муниципальный район	Szaki járás
Ленинский муниципальный район	Leninói járás
Джанкойский муниципальный район	Dzsankoji járás

Ugyanez az írásmód érvényes Szevasztopol város körzeteinek neveire is: Нахимовский муниципальный округ (Nahimovói körzet), Балаклавский муниципальный округ (Balaklavai körzet). A Krími Köztársaság úgynevezett városi körzeteinek névképzésénél annyiban más a helyzet, hogy a tulajdonnév az elnevezés végén kap helyet, így városi körzet (городской округ) kifejezés első betűje is nagybetűvel írandó:

Городской округ Ялта	Jaltai városi körzet
Городской округ Симферополь	Szimferopoli városi körzet
Городской округ Судак	Szudaki városi körzet

Az igazgatási nevek másik csoportját a különböző védett területek nevei jelentik. A természeti védelem alatt álló, törvényileg kijelölt területekre vonatkozó neveket nevezzük védett területek neveinek. Ezek az igazgatási egységek jogszabályban meghatározott területtel és névvel jönnek létre. (Faragó, 2014) A mai Oroszország területén jelenleg egy hat szintből álló rendszer van érvényben, melynek egyes fogalmi szintjei a magyarországi beosztáshoz szokott ember számára akár bonyolultnak is tűnhetnek. A felosztás a következőképpen néz ki:

1. szint: Государственные природные заповедники (Állami természetvédelmi területek, úgynevezett „zapovednyikok”)
2. szint: Национальные парки (Nemzeti parkok)
3. szint: Природные парки (Természeti parkok / Natúrparkok)
4. szint: Государственные природные заказники (Állami tájvédelmi területek, úgynevezett „zakaznyikok”)
5. szint: Памятники природы (Természeti értékek)
6. szint: Дендрологические парки и ботанические сады (Arborétumok és botanikus kertek)

A Krímben jelenleg 6 db zapovednyik, 1 db nemzeti park, 12 db natúrpark és 18 zakaznyik található, a két alsó szintbe tartozó védett értékek száma gyakran változik, ezeket nem kívánom vizsgálni. A közigazgatási nevekhez hasonlóan ezek is orosz elnevezések, és azokhoz hasonlóan kell írni őket, így eltérnek például a hazánkban alkalmazott helyesírási szabályoktól. A tulajdonnév írandó itt is csak nagybetűvel, minden más kisbetűs, függetlenül attól, hogy maga a tulajdonnév a szóösszetétel elején, vagy végén található:

Крымский природный заповедник	Krími természetvédelmi terület
Карадагский природный заповедник	Karadagi természetvédelmi terület
Каркинитский заказник	Karkinyiti tájvédelmi terület
заказник горный карст Крыма	Krími hegyi karszt tájvédelmi terület

25. ábra: Védett terület ábrázolása 1:300 000 méretarányú autótérképen

V. 5. Víznevek

A víznevek vízrajzi elemeket jelölő névtípus. Kartográfiailag minden olyan nevet víznévnek tekintünk, amelynek vonatkozási helye a vízrajzhoz kötődik. A vízrajzi elemek lehetnek pontszerűek: kutak, források, vonalások: vízfolyások és felületi megjelenésűek: tengerek, tavak, víztárolók. A víznevek a legősibb földrajzinév kategória, nyelvészeti kutatások alapján is tudjuk, hogy az ember elsőként a vizeket nevezte el. (Fragó, 2014) A Krímben mindegyik vízrajzi elem megtalálható, alapvetően külön érdemes vizsgálni a természetes eredetű, illetve a mesterségesen létrehozott vízfolyásokat, illetve állóvizeket. Ennek oka az, hogy ha az elnevezéseket nézzük, akkor a mesterségesen létrehozott vízrajzi elemek névadásában alapvetően az orosz nyelven (korábban az ukrán nyelven) kívül nem jelenik meg más. Általános esetben a víztárolók neve a következőképpen néz ki:

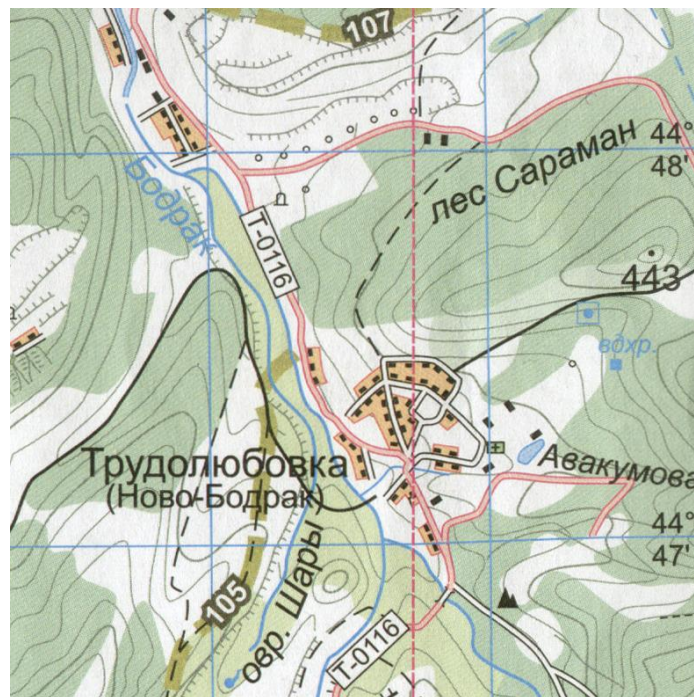
Симферопольское водохранилище	Szimferopoli-víztároló
Партизанское водохранилище	Partyizanszkojei-víztároló
Альминское водохранилище	Alma-víztároló

Látható, hogy a tárolóhoz legközelebbi település neve, kivételes esetben a vízfolyás neve (pl. Alma folyó) a tulajdonnévi tag, ez nagybetűvel, a víztároló (водохранилище) köznévi kisbetűvel írandó. A magyar írásmódtól ez csak annyiban különbözik, hogy nem alkalmaznak kötőjelet. A csatornák írásmódja ezekhez hasonló: *Северо-Крымский канал* (Észak-krími-csatorna), *Соединительный канал* (Összekötő-csatorna). Itt sem alkalmaznak kötőjelet a köznévi tag előtt. A mesterséges vízrajzi elemeknek jellemzően nem létezik külön krími tatár neve, a legtöbb esetben a mesterséges, oroszok által adott nevet fordítják a saját nyelvükre (pl. *Şimaliy-Qırım kanalı*, *Észak-krími-csatorna*).

A természetes eredetű vízrajzi elemek elnevezése ennél sokkal érdekesebb, az a víznevekkel kapcsolatos megállapítás, amely szerint a legősibb földrajzinév kategóriát ezek a nevek jelentik, igazából ezekre érvényes. A Krím természetes vízneveinek a zöme krími tatár neveken alapszik, ugyanaz a jelenség figyelhető meg, mint ami a cári időkben adott településneveknél: a vízrajzi elemek orosz átírású hivatalos nevet kaptak, így jelenlegi formájukban mesterséges úton létrejött, másodlagos neveknek tekinthetők. A nevekben előforduló jelzőket néhány helyen oroszra fordították: *Şarqiy Bulğanaq* - *Восточный Булганак* (*şarqiy* = *восточный*, jelentésük: keleti), *Quru İndol* - *Сухой Индол* (*quru* = *сухой*, jelentésük: száraz), *Ğarbiy Putamiş* - *Западный Путамис* (*ğarbiy* = *западный*, jelentésük: nyugati). Ugyanez a

helyzet áll fenn a természetes eredetű állóvizeknél is: *Бüyük Qırçaq - Большой Кирчак, Küçük Yalı Моунақ gölü - Малое Ялы-Майнакское озеро (озеро = göl, jelentésük: tó)*. Ahol jelző nem szerepel a folyónév, vagy tónév mellett, ott egyszerűen a tulajdonnév lett átírva: *Qaçıq - Качик, Сарılғаç - Джарылгач. Уçан Суv - Учан-Су, Улу Özen - Улу-Узень*. A vízneveknél leggyakrabban előforduló krími tatár köznevek a következők: gölü (tó), özen (patak, folyó), сув (víz), баş (fej, fő). Érdekességként említhető, hogy az *Alma (Альма)* folyó krími tatár nevét állítólag a partjai mentén végighúzódó almafákról kapta, a szó tehát a magyarral megegyező jelentéstartalommal bír.

Egy fontos összefüggés fedezhető fel a víznevek és a településnevek között, ha a jelentéssel bíró, krími tatár alakokat vizsgáljuk. A ma létező települések között ugyanis 50 db olyat találtam, amelyek nevének krími tatár alakja utal valamelyik folyóvíz krími tatár alakjára. Ezeken felül nyilvánvaló, hogy a már elhalt nevek közül is lehetett még legalább ennyi, de feltételezem, hogy még több is. Ezek alapján a Krímben is teljesült a településnév-adásnak az a módja, motivációja, amikor egy adott vízfolyás mentén letelepedett emberek a saját lakóhelyüket a vízfolyás neve alapján nevezték el. Nyilvánvaló, hogy nem fordítva történt, hiszen megfigyelhető, hogy egy-egy patakhoz, folyóhoz több, egymástól jelzőkkel elkülönülő településnév is hozzárendelhető ilyen módon.

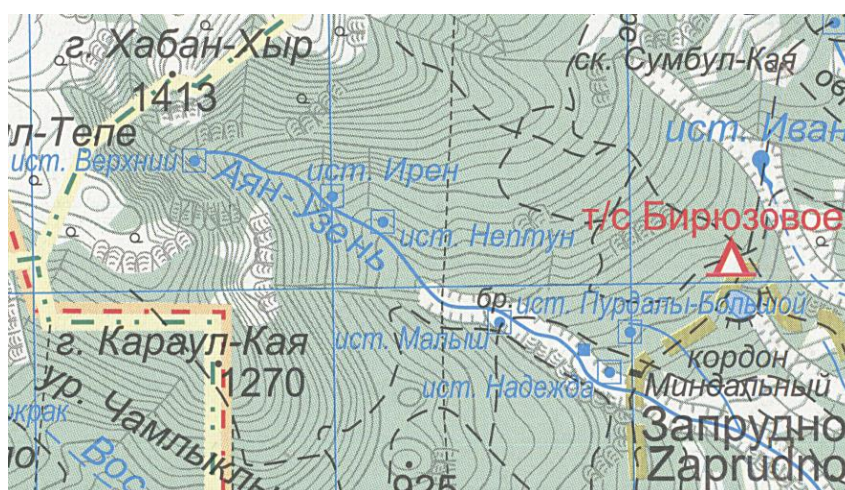

26. ábra: Példa a településnév és a víznév kapcsolatára: a Bodrak (Badraq) patak és Новый Бодрак (Yañı Badraq) település, mai nevén Трудолюбовка (Trudolyubovka)

Vízfolyás krími tatár neve:	Település krími tatár neve:	Haszná-lata (-ig):	Jelenlegi településnév (magyar átírás):	Mai nevét kapta:
Alma	Alma Kermen	1948	Заветное (Zabetnoje)	1948
Alma	Alma Tamaq	1945	Песчаное (Peszcsanoje)	1945
Alma	Alma Tarhan	1948	Вилино (Vilino)	1948
Barin	Barin	1945	Стальное (Sztalnoje)	1945
Barin	Ermeni Barin	1948	Многоводное (Mnogovodnoje)	1948
Barin	Tatar Barin	1948	Озерки (Ozerki)	1962

27. ábra: Víznevek és településnevek kapcsolata

A pontszerű vízrajzi elemek (források, kutak, vízesések) neveinek esetében vegyesen figyelhetők meg a szláv, illetve a krími tatár nyelvi elemek, de előbbieket vannak többségben. A vizsgálatom ezekre a nevekre csak áttekintő jelleggel terjedt ki, a források példáját alapul véve elmondható, hogy a legtöbbször létezik saját orosz neve, amiket a térképek is ábrázolnak. Valószínűleg azért lehet így, mert a kiépített (foglalt) forrásokat az oroszok alakíthatták ki, krími tatár neve is volt minden bizonnyal a legtöbb forrásnak, ezeket a neveket itt nem könnyű felkutatni. A forrás (oroszul: источник, isztocsnyik) nevét úgy képzik az orosz nyelv, hogy az első tag a köznévfő, a második a tulajdonnévfő, a köznévfő a térképeken rövidített formában jelenik meg (ист.), kisbetűvel írandó. A tulajdonnévfő tag nagybetűvel írandó, sok esetben egy-egy személynév, pl. *ист. Иван* (Iván-forrás), *ист. Надежда* (Nagyezsda-forrás). A vízesések esetében csak minimálisan más a helyzet, itt körülbelül fele-fele arányban vannak a természetes (*Су-Учхан*, *Szu-Ucshan*, *Suv Uçqan*), és a mesterséges (*Водопад Головкинского*, *Golovkinszkogo-vízesés*) nevek.

28. ábra: Az Ajan-Uzeny patak közelében található források 1:50 000-es méretarányú turistatérképen

V. 6. Jellegzetes földrajzi pontok nevei

A jellegzetes földrajzi pontok a földfelszín olyan kiugró pontjai, amelyeket e tulajdonságuknál fogva külön névvel illet az ott élő ember. A jellegzetes földrajzi pontok nevei a hegyek, dombok adott területen legnagyobb tengerszint feletti magasságú pontjaira vonatkozó nevek. (Faragó, 2014) A Krímben közülük nagy számban találhatók hegycsúcsok és fokok, de néhány jelentősebb hágó is van a félszigeten. Ezeknek előfordulási területe szinte kizárólagosan a Krími-hegységre, illetve a félsziget partvonalára korlátozódik. A nevük szerkezetileg a pontszerű vízrajzi elemek nevéhez hasonló, a köznévi tag megelőzi a tulajdonnevet, térképeken ábrázolva bevett szokás, hogy rövidítve is vannak (pl. fok: „мыс” helyett м., hegycsúcs: „гора” helyett г.).

Csúcs neve	Magyar alak	Krími tatár elnevezés	Magasság
гора Ай-Петри	Aj-Petri	Ay Petri	1231 m
гора Эклизи-Бурун	Eklizi-Burun	Eklizi Burun	1527 m
гора Кемаль-Эгerek	Kemal-Egerek	Kemal Egerek	1529 m
гора Зейтин-Кош	Zejtin-Kos	Zeytin Qoş	1537 m
гора Демир-Капу	Gyemir-Kapu	Demir Qarı	1540 m
гора Роман-Кош	Roman-Kos	Roman Qoş	1545 m
гора Аю-Даг	Aju-Dag	Ayuv Dağ	570 m

29. ábra: A Krími-hegység néhány jelentősebb hegycsúcsa

A fenti ábra alapján sejthető, hogy a hegycsúcsok esetében is a krími tatár nevek azok, amik a jelentést hordozzák, de a természetes tereptárgyak többségére igaz ez a Krímben, ahogyan a vízneveknél is látható volt. A Krími-hegység szinte minden, domborzati formára vonatkozó nevénél ugyanez a helyzet áll fenn, az orosz nevek tulajdonképpen a krími tatár nevek kiejtés, hangzás szerinti átíratái a legtöbb esetben. Nem tartozik ide szorosan, de itt említeném meg a hegységben található, mintegy 200 barlangot is, bár ott nagymértékben jelen van a forrásoknál tapasztalt mesterséges névadás is: *Сююрю-Кая* (*Csjurju-Kaja*), *Хобазу-Хосар* (*Hobazi-Hoszar*), *Комсомольская* (*Komszomolszkaja*), *Зайцева* (*Zajceva*). A hegyszorosok, hágók neveinél a köznévi fordításra került, és a tulajdonnév után áll: *Ангарский перевал* - *Anğara boğazi* (*перевал* = *boğazi*, *jelentése: hágó*), *Гурзуфское седло* - *Gurzuf egeri* (*седло* = *egeri*, *jelentése: nyereg*). A foknevek esetében nem jelenthető ki, hogy dominálnának a krími tatár eredetű nevek, bár jelentős számban vannak ilyenek is (*мыс Киик-Атлама*, *Kijik-Atlama-fok*), itt inkább az antik, ókori görög eredetű (*мыс Херсонес*, *Herszonész-fok*), illetve szláv nevek (*мыс Сарыч*, *Szarics-fok*) vannak többségben.

30. ábra: Jellegzetes földrajzi pontok nevei (foknevek és hegycsúcs), településnevek, igazgatási név és víznevek (vízfolyások és tengeröblök) a Krími-hegység turistatérképén

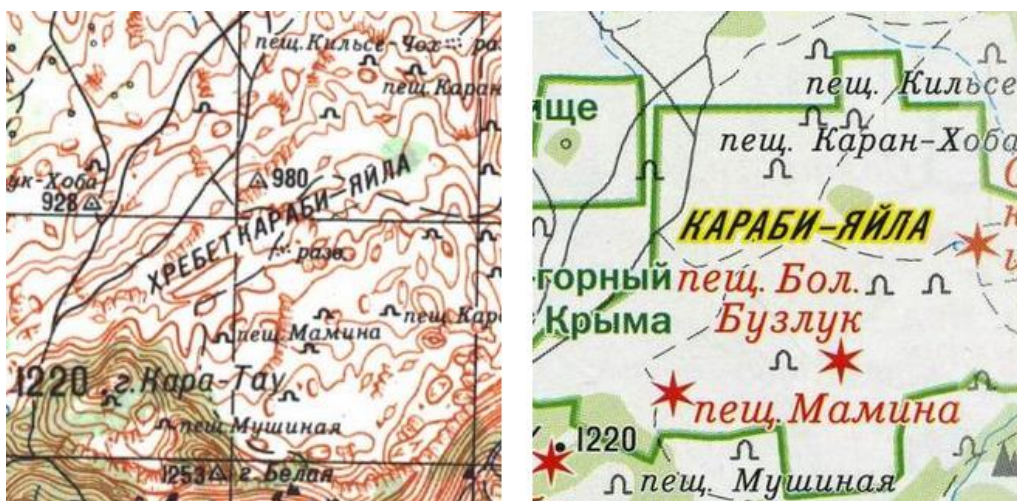
V. 7. Tájnevek

A közfelfogásban a tájnevek körébe a szárazföldeken a domborzat és vízrajz, valamint az emberi tényező által befolyásolt nagy terület egységek nevei tartoznak. (Faragó, 2014) A félsziget tájneveiről (a nagytájakról és néhány középtájról) a természetföldrajzi ismertetésénél érintőlegesen már szó esett, ez a fejezet a tájnévadás gyakorlatát, a nevek eredetét és írásmódját hivatott vizsgálni. A földfelszín kisebb-nagyobb darabjait a környezetükben élő népek (mint például a krími tatár nép is) a történelem során különböző nevekkel látták el. Ezek a nevek természetes nevek, a név és a jelölt felszínforma között tehát kapcsolat áll fenn, vagyis a nevek motiváltak. A földrajztudomány fejlődésnek következménye volt, hogy a felszín darabjait olyan rendszerbe sorolták, amely egymásra épülő elemekből áll, és amely elemek egyrészt a már létező természetes elnevezéssel bíró felszín darabok, másrészt a tudomány által adott műnevek. A mesterséges adású műnevekre főleg akkor volt szükség, ha a hierarchikus felépítésben „hézag” tátongott. A tájfelosztásban ma általánosságban a *kistáj* – *kistáj* – *középtáj* – *nagytáj* felosztásnak megfelelő felosztás az elterjedt, a hazai gyakorlatban is ez van használatban. A Krímben alkalmazott tájfelosztás a szovjet időkben jött létre, elve természetesen hasonló a magyarországihoz, azonban azt mindenképpen érdemes megjegyezni, hogy míg a Krími-hegység területén a teljes hierarchia él, addig a síkvidéki részeire a félszigetnek

ez csak fokozottan érvényes, itt a kistáji szint csak néhol jelentkezik. (Izsák, 2007) Valószínűleg azért is van ez így, mert a Krími-hegység a Kelet-európai-síkvidékbe beolvadó Észak-krími-síkságnál jóval szemléletesebben tagolt, hegyvidéki terület, amelyet a természetes formák alapján könnyebb különböző részekre bontani, illetve a tudományos vizsgálódás szempontjából is érdekesebb, fontosabb terület. A nagytájnak tekinthető *Észak-krími-síkság* (*Северо-Крымская низменность*) és a *Krími-hegység* (*Крымские горы, Qırım dağları*) az alábbi módon osztható tovább közép-, majd kistájakra, egy-egy példán végigvezetve:

<u>Nagytáj:</u>	Észak-krími-síkság	Krími-hegység
<u>Középtáj:</u>	Szivas-melléki-alföld	Fő-vonulat
<u>Kistáj:</u>	Tyup-Tarhan-félsziget	Aj-Petri-jajla

Mindkét nagytáj középtájai mesterségesen adott műnevek, ezek a természetföldrajzi bevezető fejezetnél fel vannak sorolva, külön nem térnek ki rájuk. A névvizsgálat szempontjából érdekesebb a kistájoknak, azon belül is a hegyvidéki terület kistájainak az áttekintése. Jellemzően ezek a nevek vagy krími tatár eredetűek, és van valamilyen kötődésük az általuk jelölt formához (*Pl. Karabi-jajla, Караби-яйла, Qarabiy yayla*), vagy pedig a földrajztudomány által adott nevek, ekkor az elnevezés valamilyen más, a közelében lévő földrajzi név alapján történt általában (*Pl. Gurzufi-jajla, Гурзуфская яйла, Gurzuf yaylası*). A kistájakat felépítő kistáj-részletek neve többnyire természetes névadással keletkezett név. A tájak nevei több esetben víznevekkel is kapcsolatot mutatnak: Демерджи-яйла (Gyemerzsi-jajla), Демерджи (Gyemerzsi), utóbbi az egyik vízfolyás neve, amely a jajla oldalában ered.

31. ábra: Tájnev ábrázolása felületi névvel 1:200 000 méretarányú topográfiai térképen, illetve 1:300 000 méretarányú autótérképen

VI. Összefoglalás

A Krím földrajzi neveiről, illetve a földrajzi neveinek gyűjtéséről tudomásom szerint magyar forrásanyag nem áll rendelkezésre, így ilyen szempontból elmondható, hogy értéket teremttem a munkámmal. Aki később foglalkozni kíván ezzel a területtel ilyen szempontból, annak a dolgozatom jó alapot nyújthat. A terület természetföldrajzi és történelmi bemutatása mindenképpen fontos volt a munka bevezetéseként, bár az ideálisnál talán nagyobb terjedelmet tesz ki ez a kettő rész a dolgozat egészét tekintve. A tervezett földrajzi nevek vizsgálatát sikerült elvégezni, és abból a megfelelő következtetéseket levonni. Az egyetemi tanulmányaim során a magyar és a kárpát-medencei földrajzinév-adási gyakorlaton keresztül tanultak nagymértékben igazak a hazánktól távol eső vidékekre is, mint azt a Krím példája bizonyítja. Mindössze a népeket és nyelveket kell kicserélni a vizsgált területre vonatkozó népekre és nyelvekre. A természetes és a mesterséges névadás gyakorlata ugyanúgy működik, a többségbe, illetve uralkodó helyzetbe kerülő nép érvényesíti akaratát a többi fölött. Ez igaz egész Kelet-Közép-Európára, de igaz lehet a Föld bármely más területére vonatkoztatva is.

A földrajzi nevek vizsgálatához nélkülözhetetlen névgyűjtés során az összes jelenlegi település nevét feljegyeztem. Ezen túl lehetőség volna még az egykori, megszűnt települések összegyűjtésére, valamint az elhalt földrajzi nevek összeírására is, ebben még látok további lehetőségeket. Azonban felvetődik a kérdés, hogy van-e értelme, és ha igen, akkor milyen céllal elkészíteni ezeket. A vízneveket illetően a kutakat és a Krími-hegységben található forrásokat nem gyűjtöttem össze, bár a turistatérképek alapján erre lett volna lehetőség, a névvizsgálat szempontjából nem tartottam igazán fontosnak, néhány példát is elégségesnek tartottam. A másik szempont az volt itt is, ami a tájneveknél szintén jelentkezett: a hegységre vonatkozóan sokkal részletesebb térképek álltak rendelkezésemre, így az egész félszigetet tekintve nem lett volna egységes az egyensúlyi állapot, amit én fontos szempontnak tartottam. A vízfolyások neveinél kis mértékben mégis jelen van ez a probléma, a gyűjtés korai időszakában ugyanis nem figyeltem erre, és bár a hegyvidéki területeken valóban sokkal több patak van, biztosan maradtak ki olyan, 50 ezres méretarányban a síkvidéki részekben is megjelenő vizetek, amik a 100 ezres térképeken már nem szerepelnek. A másik oka a nem egyformán részletes névvizsgálatnak az időközben fellépő időhiány, amire szintén nem figyeltem oda kellőképpen, illetve sok időt fordítottam később fölöslegesnek bizonyuló részletek vizsgálatára, érdemben fel nem használt forrásanyagok tanulmányozására.

VII. Köszönetnyilvánítás

Köszönetet szeretnék mondani témavezetőmnek, Faragó Imre tanár úrnak, egyrészt a téma felvetése miatt, másrészt azért, mert mindenben segítségemre volt, bármikor fordulhattam hozzá a dolgozat készítése közben. Dr. Gercsák Gábor és Szekerka József tanár uraknak is köszönöm a segítségét, amit ötleteikkel, illetve a térképek szkennelésével kapcsolatban nyújtottak nekem.

A forrásokat illetően köszönöm Sajó Tamás úr segítségét, aki a rendelkezésemre bocsátotta a tulajdonában lévő térképeket, illetve írásai nagyban hozzájárultak a munkám készítéséhez. Köszönöm továbbá Gulyás Zoltán segítségét is. Végül, de nem utolsósorban köszönet illeti hozzátartozóimat, családom tagjait, hogy a diplomamunka elkészítéséhez a megfelelő körülményeket biztosították számomra.

VIII. Hivatkozott irodalom

Könyvek, kiadványok

Busakov Valerij (2003): Lekszicsnij szklad isztoricsnoj toponimi Krimu, Insztitut Szhodoznavsztva, Kijev

Faragó Imre: Földrajzi nevek (2014), Eötvös Loránd Tudományegyetem Informatikai Kara, Budapest

Font Márta – Krausz Tamás – Niederhauser Emil – Szvák Gyula (2001): Oroszország története, Pannonica Kiadó, Budapest, pp 150–562.

Gábor Imre – Dr. Horváth Árpád (1979): A haditérképek históriája, Zrínyi Katonai Kiadó, Budapest, pp 194–202.

Hadrovics László (1985), főszerk.: A cirill betűs szláv nyelvek magyar helyesírása, Akadémiai Kiadó, Budapest

Izsák Tibor (2004): Természetföldrajzi fogalmak szótára, Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség Tankönyv- és Taneszköztanácsa, Beregszász

Izsák Tibor (2007): Ukrajna természeti földrajza (Rákóczi-füzetek XXVII.), PoliPrint, Ungvár

Jankowski Henryk (2006): A Historical-Etymological Dictionary of Pre-Russian Habitation Names of the Crimea, Brill, Leiden–Boston

Probáld Ferenc – Szabó Pál (2014), szerk.: Európa regionális földrajza 2. Társadalomföldrajz, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, pp 348–270

Serény Péter (1970): A szovjet Riviéra, Panoráma, Budapest

Szurinov Alekszandr Jevgenyevics – Dianov Makszim Anatoljevics (2015), szerk.: Itogi perepishi naszelenija v Krimszkom Fegyeralnom okruge, IIC Sztatyisztyika Rosszii, Moszkva

Tardy Lajos (1980): A tatárországi rabszolgakereskedelem és a magyarok a XIII – XV. században, Akadémiai Kiadó, Budapest, pp 59–160.

Volobujev Oleg (1979): Nagy-Jalta, Progressz Könyvkiadó, Moszkva

Internetes források

Dufaud Grégory (2013): Etnocídium? A krími tatárok kitelepítése és életük a száműzetésben (1944-1956) <http://www.valosagonline.hu/index.php?oldal=cikk&cazon=1048&lap=0> Utolsó elérés: 2016. június 3.

Ivanics Mária (1999): Krími tatár követjárások a bécsi udvarban 1598-1682 http://www.aetas.hu/1999_4/99-4-4.htm Utolsó elérés: 2016. június 2.

Pasik Yakov (2005): The Jewish settlements in Crimea (1922-1926) http://evkol.ucoz.com/crimea_communes_en.htm Utolsó elérés: 2016. június 3.

Wittmann Edina (2016): Oroszországi németek vagy németországi oroszok <http://www.kodolanyi.hu/kv/cikk/oroszorszagi-nemetek-vagy-nemetorszagi-oroszok-704> Utolsó elérés: 2016. június 3.

Zoltán András (2005): A krími tatárkérdés múltja és jelene <http://epa.oszk.hu/00400/00462/00028/cikk5ef6.html> Utolsó elérés: 2016. június 3.

Adam Mickiewicz: Krími szonettek <http://mek.oszk.hu/00400/00448/00448.htm> Utolsó elérés: 2016. június 2.

Большой топонимический словарь Крыма (Bolsoj toponymicseszkiy szlovar Krima) http://kimmeria.com/crimea_placenames/index.htm Utolsó elérés: 2016. június 3.

Crimean Tatar Online Dictionary <http://medeniye.org/en/node/1250> Utolsó elérés: 2016. június 3.

Historical and cartographic confirmation of the Crimean ties with Ukraine <http://www.ukrmap.com.ua/en/news/historical-and-cartographic-confirmation-of-the-crimean-ties-with-ukraine?id=93> Utolsó elérés: 2016. június 4.

История Крыма (Isztorija Krima) https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%98%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B8%D1%8F_%D0%9A%D1%80%D1%8B%D0%BC%D0%B0 Utolsó elérés: 2016. június 5.

Krim - Onlineressourcen (Karten und Listen) zu den geografischen Namen http://modraglina.blogspot.hu/2015_01_01_archive.html Utolsó elérés: 2016. június 4.

KRIM-GR Research Website, The German settlements in Crimea

http://www.icehouse.net/debbie/html/german_settlements.html Utolsó elérés: 2016. június 3.

OKATO

<https://hu.wikipedia.org/wiki/OKATO> Utolsó elérés: 2016. június 4.

Переименования населенных пунктов Крыма (Pereimnovanija naszelnnih punktov Krima)

<http://road-crimea.narod.ru/rename.htm> Utolsó elérés: 2016. június 5.

Північно-Кримський канал. Історія будівництва (Pivnicsno-Krimszkij kanal. Isztorija budivnictba) http://www.istpravda.com.ua/articles/2014/05/13/142692/view_print/ Utolsó elérés: 2016. június 3.

pangea.blog.hu (2014): A Krím - Történelmi városföldrajz

http://pangea.blog.hu/2014/03/05/a_krim_tortenelmi_varosfoldrajz Utolsó elérés: 2016. június 2.

Sásdi Tamás: A krími háború

<http://korok.webnode.hu/products/a-krimi-haboru1/> Utolsó elérés: 2016. június 3.

wangfolyo.com (2013): Szimferopol nevei

<http://wangfolyo.com/2013/08/szimferopol-nevei.html> Utolsó elérés: 2016. június 2.

IX. Ábrajegyzék

Ábra a 3. oldalon: Piri reisz térképe („A Krím, az Azovi-tenger és a Dnyeper torkolatának térképe”), 1521. Forrása: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/5/5c/Piri_Reis_-_Map_of_the_Crimea%2C_the_Sea_of_Azov%2C_and_the_Mouth_of_the_Dnieper_-_Walters_W658372A_-_Full_Page.jpg

1. ábra: Magyar nyelvű feliratokkal a szerző által ellátott ábra. Az eredeti ábra forrása: <http://adminland.ru/crimea/books/20904007/pict/str49.gif>

2. ábra: Magyar nyelvű feliratokkal a szerző által ellátott ábra. Az eredeti ábra forrása: http://www.studfiles.ru/html/2706/356/html_ECcoLMLqm7.ntZQ/htmlconvd-euZ_NV_html_3c9d1c64.jpg

3. ábra: A szerző által készített kivágat. A felhasznált térkép forrása: <http://vignette2.wikia.nocookie.net/science/images/8/8f/Maps-Scythia-07-goog.png/revision/latest?cb=20150123120332&path-prefix=el>

4. ábra: A szerző által készített kivágat. A felhasznált térkép forrása: <http://www.ukrmap.com.ua/u/1/files/35.png>

5. ábra: Az ábra forrása: <https://discover-ukraine.info/uploads/i/i/4f990b07581fa9.87437002.553.jpg>

6. ábra: Az ábra forrása: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/f/f0/Caffa_and_Theodoro_2.svg/2000px-Caffa_and_Theodoro_2.svg

7. ábra: A szerző által készített kivágat. A felhasznált térkép forrása: <http://www.ukrmap.com.ua/u/1/files/57.png>

8. ábra: Az ábra forrása: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/ru/thumb/5/5d/Tavrisheskaya_gubernia.png/704px-Tavrisheskaya_gubernia.png

9. ábra: Az ábra forrása: <http://www.tc-america.org/images/normal/surgun-2.jpg>

10. ábra: Az ábra forrása:

<https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/b/bc/%D0%9A%D1%80%D1%8B%D0%B C-%D0%B0%D0%B4%D0%BC%D0%B8%D0%BD%D0%B8%D1%81%D1%82%D1%80%D 0%B0%D1%86%D0%B8%D1%8F.png>

11. ábra: A szerző által készített táblázat.

12. ábra: Magyar nyelvű feliratokkal a szerző által ellátott ábra. Az eredeti ábra forrása:

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/6/67/%D0%9A%D1%80%D1%8B%D0%B C_%D0%BC%D0%B0%D0%B9_1921.png

13. ábra: Magyar nyelvű feliratokkal a szerző által ellátott ábra. Az eredeti ábra forrása:

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/5/5d/%D0%9D%D0%B0%D1%81%D0%B 5%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5_%D0%9A%D1%80%D1%8B%D0%BC %D0%B0_%D0%B2_XVIII-XXI_%D0%B2%D0%B2..jpg

14. ábra: A szerző által készített táblázat. Forrása: *Нépszámlálás a Krími Szövetségi Körzetben című kiadvány alapján. (Перепись населения в Крымском федеральном округе, ОФИЦИАЛЬНОЕ ИЗДАНИЕ (ИИЦ «СТАТИСТИКА РОССИИ», МОСКВА, 2015)*

15. ábra: A szerző által készített térkép.

16. ábra: A térképszelvény(ek) forrása: <http://loadmap.net/>

17. ábra: A szerző által készített ábra. A készítéshez felhasznált térképek forrása:

<http://www.etomesto.ru/krym/catalog.php>

18. ábra: A szerző által készített térkép kivágat. Az eredeti térkép forrása: *Po Gornomu Krímu, NPP Szozjuzkarta, Szimferopol, 2013 (По Горному Крыму, НПП "Союзкарта", Симферополь, 2013)*

19. ábra: A szerző által készített ábra. Az eredeti ábra forrása:

http://medeniye.org/sites/default/files/Qirim_haritasi.jpg

20. ábra: Az ábra forrása: *Szurinov Alekszandr Jevgenyevics – Dianov Makszim Anatoljevics (2015), szerk.: Itogi perepizsi naszelenija v Krimszkom Fegyeralnom okruge, IIC Sztatyisztyika Rosszii, Moszkva*

21. ábra: Az ábra forrása: *Faragó Imre: Földrajzi nevek (2014), Eötvös Loránd Tudományegyetem Informatikai Kara, Budapest, p.11.*
22. ábra: A szerző által készített táblázat.
23. ábra: Az ábra forrása: http://evkol.ucoz.com/evkol_files/crimea_1922-1926_en.gif
24. ábra: Az ábra forrása és az online szótár elérhetősége: <http://medeniye.org/en/node/1250>
25. ábra: A szerző által készített térkép kivágat. Az eredeti térkép forrása: http://rus-map.ru/map228142_2_5.htm
26. ábra: A szerző által készített térkép kivágat. Az eredeti térkép forrása: *Po Gornomu Krimu, NPP Szozuzkarta, Szimferopol, 2013 (По Горному Крыму, НПП "Союзкарта", Симферополь, 2013)*
27. ábra: A szerző által készített táblázat.
28. ábra: A szerző által készített térkép kivágat. Az eredeti térkép forrása: *Po Gornomu Krimu, NPP Szozuzkarta, Szimferopol, 2013 (По Горному Крыму, НПП "Союзкарта", Симферополь, 2013)*
29. ábra: A szerző által készített táblázat.
30. ábra: A szerző által készített térkép kivágat. Az eredeti térkép forrása: *Po Gornomu Krimu, NPP Szozuzkarta, Szimferopol, 2013 (По Горному Крыму, НПП "Союзкарта", Симферополь, 2013)*
31. ábra: A szerző által készített ábra. A készítéshez használt térképek forrásai: <http://loadmap.net/> és <http://www.studiolum.com/wang/crimea/map/15.jpg>

X. Mellékletek

Közigazgatási egység neve	Hivatalos (orosz) névalak	Népesség (fő)	Városi lakosság (fő)	Falusi
Krími Szövetségi Körzet	Крымский федеральный	2 284 769	1 323 050	961 719
1.) Krími Köztársaság	Республика Крым	1 891 465	959 916	931 549
2.) Szevasztopol város	Город Севастополь	393 304	363 134	30 170
Közigazgatási egység neve	Hivatalos (orosz) névalak	Népesség (fő)	Központi település	Központi népessége (fő)
Krími Köztársaság (Республика Крым)				
Szimferopoli városi körzet	Городской округ Симферополь	352 363	Szimferopol (Симферополь)	332 317
Kercsi városi körzet	Городской округ Керчь	147 033	Kercs (Керчь)	147 033
Jaltai városi körzet	Городской округ Ялта	133 675	Jalta (Ялта)	76 746
Jevpatorijai városi körzet	Городской округ Евпатория	119 258	Jevpatorija (Евпатория)	105 719
Feodoszjai városi körzet	Городской округ Феодосия	100 962	Feodoszija (Феодосия)	69 038
Alustai városi körzet	Городской округ Алушта	52 318	Alusta (Алушта)	29 078
Dzsankoji városi körzet	Городской округ Джанкой	38 622	Dzsankoj (Джанкой)	38 622
Szudaki városi körzet	Городской округ Судак	32 278	Szudak (Судак)	16 492
Krasznoperekopszki városi körzet	Городской округ Красноперекопск	26 268	Krasznoperekopszk (Красноперекопск)	26 268
Szaki városi körzet	Городской округ Саки	25 146	Szaki (Саки)	25 146
Armjanszki városi körzet	Городской округ Армянск	24 415	Armjanszk (Армянск)	21 987
Szimferopoli járás	Симферопольский муниципальный район	152 091	Szimferopol (Симферополь)	-
Bahcsiszaraji járás	Бахчисарайский муниципальный район	90 911	Bahcsiszaraj (Бахчисарай)	27 448
Krasznogvargyejszkojei járás	Красногвардейский муниципальный район	83 135	Krasznogvargyejszkoje (Красногвардейское)	11 134
Szaki járás	Сакский муниципальный район	76 489	Szaki (Саки)	-
Dzsankoji járás	Джанкойский муниципальный район	68 429	Dzsankoj (Джанкой)	-
Leninói járás	Ленинский муниципальный район	61 143	Lenino (Ленино)	7 875
Bjelogorszki járás	Белогорский муниципальный район	60 445	Bjelogorszki (Белогорск)	16 354
Kirovszkojei járás	Кировский муниципальный район	50 834	Kirovszkoje (Кировское)	6 883
Nyizsnyegorszki járás	Нижнегорский муниципальный район	45 092	Nyizsnyegorszki (Нижнегорский)	8 741
Pervomajszkojei járás	Первомайский муниципальный район	32 789	Pervomajszkoje (Первомайское)	8 470
Szovjetszkiji járás	Советский муниципальный район	31 898	Szovjetszkij (Советский)	10 324
Razdolnojei járás	Раздольненский муниципальный район	30 633	Razdolnoje (Раздольное)	7 352
Csernomorszkojei járás	Черноморский муниципальный район	30 500	Csernomorszkoje (Черноморское)	11 267
Krasznoperekopszki járás	Красноперекопский муниципальный район	24 738	Krasznoperekopszk (Красноперекопск)	-

Közigazgatási egység neve	Hivatalos (orosz) névalak	Népesség (fő)	Központi település	Központi népessége (fő)
Szevasztopol város (Город Севастополь)				
Leninói körzet	Ленинский муниципальный округ	136 010	belső kerület	-
Gagarinói körzet	Гагаринский муниципальный округ	106 882	belső kerület	-
Nahimovói körzet	Нахимовский муниципальный округ	86 963	belső kerület	-
Inkerman város	город Инкерман	10 348	önálló város	10 348
Balaklavai körzet	Балаклавский муниципальный округ	27 620	Balaklava (Балаклава)	18 649
Kacsai városi körzet	Качинский муниципальный округ	8 303	Kacsa (Кача)	4 282
Orlinojei körzet	Орлиновский муниципальный округ	6 205	Orlinoje (Орлиное)	2 106
Verhnyeszadovojei körzet	Верхнесадовый муниципальный округ	5 212	Verhnyeszadovoje (Верхнесадовое)	2 331
Andrejevka körzet	Андреевский муниципальный округ	3 216	Andrejevka (Андреевка)	1 498
Tjernovkai körzet	Терновский муниципальный округ	2 545	Tjernovka (Терновка)	1 843

A Krim közigazgatási egységei és népességi adataik (2015)

Város neve magyar átírással	Orosz névalak	Krimi tatár alak	Közigazgatási egység	Népesség (fő)
Szevasztopol	Севастополь	Aqyar	Szevasztopol város	393 304
Szimferopol	Симферополь	Aqmescit	Szimferopoli városi körzet	332 317
Kercs	Керчь	Keriç	Kercsi városi körzet	147 033
Jevpatorija	Евпатория	Kezlev	Jevpatorijai városi körzet	105 719
Jalta	Ялта	Yalta	Jaltai városi körzet	76 746
Feodoszija	Феодосия	Kefe	Feodoszijai városi körzet	69 038
Dzsankoj	Джанкой	Canköy	Dzsankoji városi körzet	38 622
Alusta	Алушта	Aluřta	Alustai városi körzet	29 078
Bahcsiszaraj	Бахчисарай	Bağçasaray	Bahcsiszaraji járás	27 448
Krasznoperekopszk	Красноперекопск	Krasnoperekopsk	Krasznoperekopszki	26 268
Szaki	Саки	Saq	Szaki városi körzet	25 146
Armjanszk	Армянск	Ermeni Bazar	Armjanszki városi körzet	21 987
Szudak	Судак	Sudaq	Szudaki városi körzet	16 492
Bjelogorszk	Белогорск	Qarasuvbazar	Bjelogorszki járás	16 354
Sjolkinó	Щёлкино	Şçolkino	Leninói járás	10 620
Inkerman	Инкерман	İnkerman	Szevasztopol város	10 348
Sztarij Krim	Старый Крим	Eski Qırım	Kirovszkojei járás	9 277
Alupka	Алупка	Alupka	Jaltai városi körzet	7 771

A Krim városai (2015)

Vízfolyás nevének magyar alakja:	Orosz alak:	Vízfolyás krími tatár neve:	Hossza:
Szalgir - Szalgir jobb oldali mellékvizei	Салгир	Salğır	232 km
Karaszjovka / Bijuk-Karaszu - Karaszjovka jobb oldali mellékvizei	Карасёвка / Биюк-Карасу	Büyük Qarasuv	86 km
Malaja (Kis)-Karaszjovka / Kucsuk-Karaszu - Malaja Karaszjovka jobb oldali mellékvize	Малая Карасёвка / Кучук-Карасу	Küçük Qarasuv	n.a.
Taslik-Szu	Ташлык-Су	-	n.a.
Tana-Szu / Tonasz - Tana-Szu / Tonasz jobb oldali mellékvize	Тана-Су / Тонас	Tana Suv	n.a.
Szartana - Tana-Szu / Tonasz bal oldali mellékvize	Сартана	Sartana	n.a.
Zapadnij (Nyugati)-Tonasz - Karaszjovka bal oldali mellékvize	Западный Тонас	Ğarbiy Tana Suv	n.a.
Szariszu / Szari-Szu	Сарысу / Сары-Су	Sarisuv, Sarı Suv	n.a.
Burulcsa - Burulcsa jobb oldali mellékvize	Бурульча	Burulça	76 km
Szu-At / Szuat	Су-Ат / Суат	Suat	n.a.
Partizanka / Urtaszir - Burulcsa bal oldali mellékvize	Партизанка / Уртасир	Orta Sirt	n.a.
Malaja (Kis)-Burulcsa	Малая Бурульча	-	n.a.
Zuja - Zuja bal oldali mellékvize	Зуя	Zuya	49 km
Bestyerek / Bes Tyerek	Бештерек / Беш-Терек	Beş Terek	n.a.
Csojuncsa / Csujuncsi	Чоюнча / Чююнчи	Çoyunçı	n.a.
Malij (Kis)-Szalgir / Csokurcsa - Malij Szalgir / Csokurcsa jobb oldali mellékvize	Малый Салгир / Чокурча	Bala Salğır	22 km
Abdalka / Bourcsa	Абдалка / Боурча	Abdal	n.a.
Angara / Gangar / Jangar - Angara jobb oldali mellékvizei	Ангара / Гангар / Янгар	Anğara	n.a.
Kizilkobinka / Kizil-Koba	Кизилкобинка / Кызыл-Коба / Кизил-Коба	Qızıl Qoba	n.a.
Jegerlik-Szu	Егерлык-Су	-	n.a.
Kurljuk-Szu - Szalgir bal oldali mellékvizei	Курлюк-Су	-	n.a.
Szlavjanka	Славянка	Slavânka	9 km
Dzsuma	Джума	-	8,5 km
Tavely / balka Harab-Tavely	Тавель / балка Хараб-Тавель	Tavel	n.a.
Ajan	Аян	-	n.a.
Vosztocsnij (Keleti) Bulganak - Vosztocsnij Bulganak jobb oldali mellékvizei	Восточный Булганак	Şarqiy Bulğanaq	48 km
Mokrij Indol - Mokrij Indol jobb oldali mellékvizei	Мокрый Индол	Suvlu İndol	49 km
Szuhaj Indol / Kuru Indol	Сухой Индол / Куру-Индол	Quru İndol	n.a.
Szali / Szala	Салы / Сала	Sala	n.a.
Kurti / Kurtinszkaja / Kurtinszkaja balka	Курты / Куртинская / Куртинская балка	Qurt	n.a.
Szubas / Szu-Bas - Szubas / Szu-Bas jobb oldali mellékvizei	Субаш / Су-Баш	Suv Baş	36 km
Tokszan-Szu	Токсан-Су	-	n.a.
Khour-Dzsilga	Кхоур-Джилга	-	n.a.

Vízfolyás nevének magyar alakja:	Orosz alak:	Vízfolyás krími tatár neve:	Hossza:
Csurjok-Szu / Csoroh-Szu / Malij Indol / Sirin-Szu / Rasszan-Baj	Чурюк-Су / Чорох-Су / Малый Индол / Ширин-Су / Рассан-Бай	Çürük Suv	33 km
Iosztocsnaja / Szakav	Источная / Сакав	Saqav	10 km
Sztalnaja	Стальная	Barın	7 km
Pobednaja	Победная	Pobednaya / Tarhanlar	18 km
Mirnovka	Мирновка	Cürgün	15 km
- <i>Mirnovka jobb oldali mellékvize</i>			
Sztyepnaja	Степная	-	12 km
Szudzsilka	Суджилка	Suv Cilğa	8 km
Koj-Aszan	Кой-Асан	Qoy Asan	
Ali-Baj	Али-Бай	Ali Bay	
Szamarli / Juz-Mag	Самарли / Юз-Маг	Samarlı	5 km
Karalar	Каралар	Qaralar	11 km
Melek-Cseszme	Мелек-Чесме	Melek Çeşme	16 km
Csjurjubas	Чюрюбаш	Çürübaş	
Haszta-Bas	Хаста-Баш / Хастабаш	Hasta Baş	2,5 km
Avunda / Szjunarputan / Szu-nar-Putan	Авунда / Сюнарпутан (Су-нар-Путан)	Avunda	7,5 km
Artyek / Aju-Daga	Артек / Аю-Дага	-	n.a.
- <i>Artyek / Aju-Daga jobb oldali mellékvize</i>			
Kamaka / Kamaka-Dere	Камака / Камака-Дере	-	n.a.
Vodopadnaja / Ucsan-Szu	Водопадная / Учан-Су	Uçan Suv	8,5 km
- <i>Vodopadnaja / Ucsan-Szu jobb oldali mellékvize</i>			
Barbala	Барбала	-	3,5 km
- <i>Vodopadnaja / Ucsan-Szu bal oldali mellékvize</i>			
Jauzlar	Яузлар	-	3 km
Cserkesz-Uzeny / Putamis	Черкес-Узень / Путамиш	Putamış	8 km
- <i>Cserkesz-Uzeny / Putamis jobb oldali mellékvize</i>			
Zapadnij (Nyugati) Putamisz	Западный Путамиш	Ğarbiy Putamış	n.a.
- <i>Cserkesz-Uzeny / Putamis bal oldali mellékvize</i>			
Vosztocnij (Keleti) Putamisz / Putamisz / Kiziltasszkij Szalgir	Восточный Путамиш / Путамиш / Кизилташский Салгыр	Şarqiy Putamış	n.a.
Gyerekojka / Bisztraja	Дерекойка / Быстрая	Dereköy	n.a.
- <i>Gyerekojka / Bisztraja jobb oldali mellékvize</i>			
Bal-Alma / Putamicja	Бал-Алма / Путамиця	Ротацоо (Putamisz, görög!)	n.a.
- <i>Bal-Alma / Putamicja jobb oldali mellékvize</i>			
Ljuka	Люка	-	n.a.
Tyemiar	Темиар	-	n.a.
- <i>Gyerekojka / Bisztraja bal oldali mellékvize</i>			
Bala	Бала	-	n.a.
- <i>Bala bal oldali mellékvize</i>			
Guva	Гува	-	n.a.
Ajan-Uzeny / Ajan-Dere / Partenit-Uzeny	Аян-Узень / Аян-Дере / Ай-Ян-Дере / Партенит-Узень	Ayan Özen	8 km
- <i>Ajan-Uzeny / Ajan-Dere / Partenit-Uzeny bal oldali mellékvize</i>			
Aj-iori	Ай-Иори		
Sarhanlik-Uzeny	Шарханлык-Узень		
La-Ilja / Kara-Uzeny / Karany-Ozen	Ла-Илья / Кара-Узень / Караны-Озен	La İlya	4 km
Lambat	Ламбат	-	n.a.
Csetteke-Uzeny	Четтеке-Узень	-	n.a.

Vízfolyás nevének magyar alakja:	Orosz alak:	Vízfolyás krími tatár neve:	Hossza:
Demerdzsi <i>- Demerdzsi jobb oldali mellékvize</i>	Демерджи	Demirci	13 km
Saha-Uzeny	Шаха-Узень	-	n.a.
Tapsan-Gja / Jebifler	Тапшан-Гя / Ебыфлер	-	n.a.
Ulu-Uzeny / Alustai Ulu-Uzeny / Alusta-Szu / Meszarlik <i>- Ulu-Uzeny / Alustai Ulu-Uzeny / Alusta-Szu / Meszarlik jobb oldali mellékvizei</i>	Улу-Узень / Улу-Узень Алуштинский / Алушта-Су / Месарлик	Ulu Özen	12 km
Uzeny-Bas	Узень-Баш	-	n.a.
Haraverin-Szu <i>- Ulu-Uzeny / Alustai Ulu-Uzeny / Alusta-Szu / Meszarlik bal oldali mellékvize</i>	Хараверын-Су	-	n.a.
Szofu-Uzeny	Софу-Узень	-	n.a.
Alaka / Szotera / Dzsurla	Алака / Сотера / Джурла	-	8 km
Kuru-Uzeny / Kszir-Pata	Куру-Узень / Ксыр-Пата	-	n.a.
Vosztocsnij (Keleti) Ulu-Uzeny <i>- Vosztocsnij (Keleti) Ulu-Uzeny jobb oldali mellékvize</i>	Улу-Узень Восточный	Şarqiy Ulu Özen	12 km
Kara-Uzenycsik	Кара-Узеньчик	-	n.a.
Orta-Uzeny / Kucsuk-Uzeny / Malopecska	Орта-Узень / Кучук-Узень / Малоречска	Orta Özen	n.a.
Andusz / Anduz / Anduz-Szu <i>- Andusz / Anduz / Anduz-Szu jobb oldali mellékvize</i>	Андус / Андүз / Андүз-Су	Andus	10 km
Nyefan-Uzeny <i>- Andusz / Anduz / Anduz-Szu bal oldali mellékvize</i>	Нефан-Узень	-	n.a.
Szilvi-Agacs-Uzeny	Сильви-Агач-Узень	-	n.a.
Alacsuk / Hun / Ohun / Jozen	Алачук / Хун / Охун / Ёзен	Alaçıq	n.a.
Bahlajer <i>- Bahlajer jobb oldali mellékvize</i>	Бахлаер	-	n.a.
Taracsugun-Uzeni <i>- Bahlajer bal oldali mellékvize</i>	Тарачугун-Узени	-	n.a.
Pasala	Пашала	-	n.a.
Uszkut / Ajszhar-Ezeny / Ak-Fortla / Alagat-Uzeny <i>- Uszkut / Ajszhar-Ezeny / Ak-Fortla / Alagat-Uzeny bal oldali mellékvize</i>	Ускүт / Айсхар-Езень / Ак- Фортла / Алагат-Узень / Ускют- Озень-Айшар	Üsküt	12,5 km
Arpat <i>- Arpat jobb oldali mellékvize</i>	Арпат	Arpat	10 km
Kusjeny-Uzeny <i>- Arpat bal oldali mellékvize</i>	Кушень-Узень	-	n.a.
Pananjan-Uzeny	Пананьян-Узень	-	n.a.
Szudak / Taraktas / Alephor <i>- Szudak / Taraktas / Alephor jobb oldali mellékvizei</i>	Сүдак / Таракташ / Аленхор	Sudaq, Taraq Taş	22 km
Szuuk-Szu	Суук-Су	-	5 km
Karagacs <i>- Szudak / Taraktas / Alephor bal oldali mellékvizei</i>	Карагач	-	n.a.
Eszki-Jurt	Эски-Юрт	-	n.a.
Adzsibej	Аджибей	-	n.a.
Bajbuga / Baj-Buga <i>- Bajbuga / Baj-Buga bal oldali mellékvizei</i>	Байбуга / Бай-Буга	Bay Buğa	20 km
Csoban-Csokrak	Чобан-Чокрак	-	8 km
Koz / Kozi	Коз / Козы	Qoz	n.a.
Zapadnij (Nyugati) Bulganak	Западный Булганак	Ğarbiy Bulğanaq	49 km

Vízfolyás nevének magyar alakja:	Orosz alak:	Vízfolyás krími tatár neve:	Hossza:
Tukluzka	Туклузка	-	n.a.
Alma	Альма	Alma	88 km
- <i>Alma jobb oldali mellékvizei</i>			
Mavlja	Мавля	-	n.a.
Elga	Елга	-	n.a.
Kosza	Коса	Qosa	15 km
Szabla / Szablínka	Сабла / Саблынька	-	n.a.
Kerit-Szu	Керит-Су	-	n.a.
- <i>Kerit-Szu jobb oldali mellékvizei</i>			
Szavluh-Szu / Szaglik-Szu	Савлух-Су / Саглык-Су	Savluq Suv	n.a.
- <i>Kerit-Szu bal oldali mellékvizei</i>			
Szari-Szu	Сары-Су	-	n.a.
- <i>Alma bal oldali mellékvizei</i>			
Bodrak / Badrak	Бодрак / Бадрак	Badraq	18 km
- <i>Bodrak / Badrak jobb oldali mellékvize</i>			
Uzenycsik	Узеньчик	-	n.a.
Szuhaja Alma	Сухая Альма	-	14 km
Bolsoj (Nagy) Uszkular	Большой Ускулар	-	n.a.
Piszkur	Пискур	-	n.a.
Aranca	Аранча	-	n.a.
Eszki-Kisav	Эски-Кышав	-	13 km
Karaszu / Kara-Szu	Карасу / Кара-Су	-	n.a.
Kacsa	Кача	Qaçı	69 km
- <i>Kacsa jobb oldali mellékvizei</i>			
Csuruk-Szu / Csjurjuk-Szu	Чурук-Су / Чюрюк-Су	Çürük Suv	11 km
Marta	Марта	Marta	21 km
- <i>Marta jobb oldali mellékvize</i>			
Janiker	Яныкер	-	n.a.
- <i>Marta bal oldali mellékvize</i>			
Finarosz	Финарос	5,5 km	n.a.
Urgan-Szu	Урган-Су	-	n.a.
Csujun-Ilga	Чуюн-Илга	-	8 km
Macsin	Мачин	-	n.a.
- <i>Kacsa bal oldali mellékvizei</i>			
Kecsit-Szu	Кечит-Су	-	n.a.
- <i>Kecsit-Szu jobb oldali mellékvize</i>			
Kabak-Szu	Кабак-Су	-	n.a.
Okurka	Окурка	-	n.a.
Sztilja	Стиля	Stilâ	17 km
Kaszpana	Каспана	-	n.a.
Hurinin-Uzun	Хуринын-Узун	-	n.a.
Donga	Донга	-	n.a.
Piszara	Писара	-	n.a.
Bijuk-Uzeny	Биюк-Узень	Büyük Özen	n.a.
Selen / Selen-Uzeny	Шелен / Шелен-Узень	Şelen	
Tobe-Csokrak	Тобе-Чокрак	Töbe Çoqraq	48 km
Jurtin-Uzeny / Csoban-Kule-Uzeny	Юртын-Узень / Чобан-Куле-Узень	Çoban	n.a.
- <i>Jurtin-Uzeny / Csoban-Kule-Uzeny jobb oldali mellékvize</i>			
Tjuz-Erler	Тюз-Ерлер	-	n.a.

Vízfolyás nevének magyar alakja:	Orosz alak:	Vízfolyás krími tatár neve:	Hossza:
Belbek <i>- Belbek jobb oldali mellékvizei</i>	Бельбек	Belbek	63 km
Kokcsecsokrak	Кокчечокрак	-	n.a.
Managotra	Манаготра	-	n.a.
Bijuk-Uzenbas <i>- Bijuk-Uzenbas jobb oldali mellékvize</i>	Биюк-Узенбаш	Büyük Özenbaş	n.a.
Kipija <i>- Belbek bal oldali mellékvizei</i>	Кипия	-	n.a.
Bisztrjanka / Urausz-Dereszi / Pelagosz	Быстрянка / Ураус-Дереси / Пелагос	-	15 km
Szuatkan / Szu-Atkan <i>- Szuatkan / Szu-Atkan jobb oldali mellékvize</i>	Суаткан / Су-Аткан	Suv Atqan	11 km
Adzsi-Szu	Аджи-Су	-	n.a.
Kokkozka <i>- Kokkozka jobb oldali mellékvize</i>	Коккозка	Kökköz	18 km
Auzun-Uzeny <i>- Auzun-Uzeny jobb oldali mellékvize</i>	Аузун-Узень	-	n.a.
Johagan-Szu <i>- Auzun-Uzeny bal oldali mellékvize</i>	Йохаган-Су	-	n.a.
Kuru-Uzeny	Күру-Узень	-	n.a.
Almacsuk <i>- Kokkozka bal oldali mellékvize</i>	Алмачук	-	n.a.
Szari-Uzeny / Almalyik-Uzeny <i>- Szari-Uzeny / Almalyik-Uzeny bal oldali mellékvize</i>	Сары-Узень / Алмалык-Узень	-	n.a.
Csaan-Bair	Чан-Баир	-	n.a.
Kucsuk-Uzenbas	Кучук-Узенбаш	Küçük Özenbaş	n.a.
Csornaja / Csorguny / Kazikli-Ozeny <i>- Csornaja / Csorguny / Kazikli-Ozeny jobb oldali mellékvizei</i>	Чёрная / Чоргунь / Казыклы-Озень	Çorğuna / Qazıqlı Özen	34 km
Ajtodorka / Aj-Todorka / Aj-Todor	Айтодорка / Ай-Тодорка / Ай-Тодор	Ay Todor	12 km
Baga	Бага	Bağa	n.a.
Kobalar-Szu	Кобалар-Су	-	n.a.
Uzundzsa / Uzundzsi <i>- Uzundzsa / Uzundzsi jobb oldali mellékvize</i>	Узунджа / Узунджи	Uzuncı	11 km
Birindzsi-Szu / Szulu-Dere <i>- Csornaja / Csorguny / Kazikli-Ozeny bal oldali mellékvizei</i>	Биринджи-Су / Сулу-Дере	Birinci Suv	n.a.
Szuhaja / Száraz folyócska	Сухая / Сухая речка	-	n.a.
Bajdar / Bajdarka <i>- Bajdar / Bajdarka jobb oldali mellékvize</i>	Байдар / Байдарка	Baydar	11 km
Kurljuk-Szu <i>- Bajdar / Bajdarka bal oldali mellékvize</i>	Курлюк-Су	-	n.a.
Taramis-Ozen	Тарамыш-Озен	-	n.a.
Armanka <i>- Armanka jobb oldali mellékvize</i>	Арманка	-	n.a.
Kalenda	Календа	-	n.a.
Bosza	Боса	-	n.a.
Csatirlik	Чатырлык	Çatırlıq	106 km
Voroncovka	Воронцовка	Vorontsovka	42 km
Szamarcsik	Самарчик	Samarçıq	42 km

Vízfolyás nevének magyar alakja:	Orosz alak:	Vízfolyás krími tatár neve:	Hossza:
Otuzka / Otuz - <i>Otuzka / Otuz jobb oldali mellékvize</i>	Отузка / Отуз	Otuz	16 km
Monasztirszkij (Kiziltasszkij) rucsej - <i>Monasztirszkij (Kiziltasszkij) rucsej jobb oldali mellékvize</i>	Монастырский (Кизилташский) ручей	-	12 km
Mezarlik-Uzeny - <i>Otuzka / Otuz bal oldali mellékvizei</i>	Мезарлык-Узень	-	n.a.
Kabaktasszkij rucsej	Кабакташский ручей	-	9 km
Szuvat	Суват	-	n.a.
Voron - <i>Voron bal oldali mellékvize</i>	Ворон	Voron	16 km
Aj-Szerez	Ай-Серез	Ay Serez	9,5 km

A Krím természetes folyóvizei

Vízesés neve, orosz alak	Magyar átírás	Krími tatár név
Джур-Джур	Dzsur-Dzsur	Curcur
Учан-Су (Акар-Су)	Ucsan-Szu (Akar-Szu)	Uçan Suv, Aqar Suv
Су-Учхан	Szu-Ucshan	Suv Uçqan
Джурла	Dzsurula	Jurla
Серебряные струи (Серебряный водопад)	Szerebrjanij-vízesés	-
Водопад Головкинского	Golovkinszkogo-vízesés	-
Водопад Козырëк (Кобалар)	Kozirjok-vízesés (Kobalar)	-
Кучук-Карасинский водопад	Kucsuk-Karaszinszkij	-
Суатхан	Szuathan	Suv Atqan
Водопад Гейзер	Gejzer-vízesés	-
Арпатский водопад	Arpatszkij-vízesés	-

A Krímben található vízesések

Víztároló nevének magyar alakja	Orosz alak (krími tatár elnevezés, ha van)	Víztérfogat (millió m ³)	Átadás éve	A vizét elvezető vízfolyás
Csernorecsjei-víztároló	Чернореченское водохранилище	64,2	1956	Csornaja
Mezsgornojei-víztároló	Межгорное водохранилище	50,0	1989	Szaki-csatorna
Szimferopoli-víztároló	Симферопольское водохранилище	36,0	1956	Szalgir
Frontovojei-víztároló	Фронтное водохранилище	35,0	1978	Észak-krími-csatorna
Partyzanszkojei-víztároló	Партизанское водохранилище	34,4	1966	Alma
Zagorszkoje-víztározó	Загорское водохранилище	27,8	1980	Kacsa
Kercsi (Sztancionnojei)-víztároló	Керченское (Станционное) водохранилище	24,0	1975	Észak-krími-csatorna
Bjelogorszki-víztároló	Белогорское водохранилище	23,3	1972	Karaszjovka / Bijuk-Karaszu
Feodoszijai-víztároló	Феодосийское водохранилище	15,4	1971	Észak-krími-csatorna
Tajgani-víztároló	Тайганское водохранилище	13,8	1938	Karaszjovka / Bijuk-Karaszu
Izobilnojei-víztároló	Изобильненское водохранилище	13,2	1979	Ulu-Uzeny
Szcsasztlivojei-vízáróló	Счастливое водохранилище	11,8	1964	Bijuk-Uzenbas
Szamarli-víztároló	Самарлинское водохранилище	8,0	1978	Észak-krími-csatorna, Szamarli
Juzmaki (Leninszkojei)-víztároló	Юзмакское водохранилище	7,7	1948	Szamarli
Bahcsisaraji-víztároló	Бахчисарайское водохранилище (Баğçasарай сув анбар)	6,9	1935	Kacsa
Alma-víztároló	Альминское водохранилище	6,2	1934	Alma
Balanovói-víztároló	Балановское водохранилище (Balanovo сув анбар)	5,7	1974	Zuja
Ajan-víztároló	Аянское водохранилище	3,9	1933	Ajan
Sztarij Krími-víztároló	Старокрымское водохранилище	3,2	1957	Csurjok-Szu
Zzejonij-Jari-víztároló	Зеленоярское водохранилище	3,0	1975	Észak-krími-csatorna
Szokolszkojei-víztároló	Сокольское водохранилище	2,3	1972	Észak-krími-csatorna
Kutuzovkai-víztároló	Кутузовское водохранилище	2,2	1977	Demerdzsi
Ligovszkojei-víztároló	Львовское водохранилище	1,1	1986	Mokrij Indol

Csatorna nevének magyar alakja	Orosz alak	Hossz	Csatlakozása más mesterséges álló-, vagy folyóvízhez
Észak-krími-csatorna	Северо-Крымский канал (СКК) (Şimaliy-Qırım kanalı)	402 km	Kahovkai-víztároló
Razdolnojei-öntöző-csatorna (rizs csatorna)	Раздольненский рисовый канал (РПК)	47 km	Észak-krími-csatorna (jobbról csatlakozik)
Összekötő-csatorna	Соединительный канал	41 km	Razdolnojei-öntözőcsatorna (balról)
Fekete-tengeri nyugati ág	Западная Черноморская ветка (ЗЧВ)	n.a.	Összekötő-csatorna (jobbról csatlakozik)
PCS-2 csatorna	канал РЧ-2	n.a.	Összekötő-csatorna (jobbról csatlakozik)
Szaki-csatorna	Сакский канал	n.a.	Összekötő-csatorna (balról csatlakozik)
Fekete-tengeri csatorna	Черноморская ветка канала (ЧВК)	n.a.	Szaki-csatorna (balról csatlakozik, KГВ-vel összekötve)
Azovi-öntözőcsatorna (rizs csatorna)	Азовский рисовый канал (АРК)	43 km	Észak-krími-csatorna (balról csatlakozik)
Krasznogvardejszkojei ág	Красногвардейская ветка (КГВ)	n.a.	Észak-krími csatorna (jobbról csatlakozik, ЧВК-vel összekötve)

A Krím mesterséges álló- és folyóvizei

Vízfolyás krími tatár neve:	Település krími tatár neve:	Haszná-lata (-ig):	Jelenlegi név (magyar átírás):	Mai nevét kapta:
Alma	Alma Kermen	1948	Заветное (Zabetnoje)	1948
Alma	Alma Tamaq	1945	Песчаное (Peszcsanoje)	1945
Alma	Alma Tarhan	1948	Вилино (Vilino)	1948
Anğara	Anğara	1945	Перевальное (Perevalnoje)	1945
Anğara	Qaravul Canğara	1948	Карповка (Karpovka)	1948
Arpat	Arpat	1945	Зеленогорье (Zelenogorje)	1945
Ay Serez	Ay Serez	1945	Междуречье (Mezsdurecsje)	1945
Badraq	Tav Badraq	1945	Скалистое (Szkalisztoje)	1945
Badraq	Yañı Badraq	1945	Трудлюбовка (Trudoljubovka)	1945
Bağa	Bağa	1945	Новобобровка (Novobobrovka)	1945
Barın	Barın	1945	Стальное (Sztalnoje)	1945
Barın	Ermeni Barın	1948	Многоводное (Mnogovodnoje)	1948
Barın	Tatar Barın	1948	Озерки (Ozerki)	1962
Bay Buğa	Bay Buğa	1945	Ближнее (Blizsnyeje)	1945
Baydar	Baydar	1945	Орлиное (Orlinoje)	1945
Belbek	Belbek	1945	Фруктовое (Fruktovoje)	1945
Beş Terek	Beş Terek	1948	Донское (Donszkoje)	1948
Burulça	Eski Burulça	1945	Долиновка (Dolinovka)	1945
Burulça	Yañı Burulça	1945	Цветочное (Cvetocsnoje)	1945
Büyük Özenbaş	Büyük Özenbaş	1945	Счастлиное (Szcsasztlıvoje)	1945
Cılğa	Üç Cılğa	1948	Суворово (Szuvorovo)	1948
Çorğuna	Çorğuna	1945	Черноречье (Csernorecsje)	1945
Çoyunçı	Çoyunçı	1945	Урожайное (Urozsajnoje)	1953
Cürgün	Cürgün	1945	Мирновка (Mirnovka)	1945
Çürübaş	Çürübaş	1945	Приозерное (Priozernoje)	1945
Demirci	Demirci	1945	Лучистое (Lucsisztoje)	1945
Ğarbiy Bulğanaq	Bulğanaq	1945	Кольчугино (Kolcsugino)	1945
Ğarbiy Bulğanaq	Bulğanaq Badraq	1948	Пожарское (Pozsarszkoje)	1948
Kökköz	Kökköz	1945	Соколиное (Szokolinoje)	1945
Küçük Özenbaş	Küçük Özenbaş	1945	Многоречье (Mnogorecsje)	1945
Otuz	Aşağı Otuz	1778	Курортное (Kurortnoje)	1978
Otuz	Otuz	1945	Щебетовка (Sjebetovka)	1945
Qaçı	Qaçı	1912	Кача (Kacsa)	1912
Qoy Asan	Qoy Asan	1945	Фронтное (Frontovoje)	1945
Qoz	Qoz	1945	Солнечная Долина (Szolnyecsnaja Dolina)	1962
Salğır	Salğır Yañı Sala	1948	Чайковское (Csajkovszkoje)	1948
Salğır	Salğırka	-	Салгирка (Szalgirka)	1915
Şarqiy Bulğanaq	Bulğanaq	1948	Добролюбовка (Dobroljubovka)	1948
Şelen	Şelen	1945	Громовка (Gromovka)	1945
Sudaq	Sudaq	-	Судак (Szudak)	1475
Taraq Taş	Taraq Taş	1945	Дачное (Dacsnoje)	1945
Tarhanlar	Tarhanlar	1945	Победное (Pobednoje)	1945
Tavel	Tavel	1945	Краснолесье (Krasznoleszje)	1945
Ulu Özen	Ulu Özen	1945	Генеральское (Gyenyeralszkoje)	1945
Uzuncı	Uzuncı	1945	Колхозное (Kolhoznoje)	1945
Üsküt	Üsküt	1945	Приветное (Privetnoje)	1945
Voron	Voron	-	Ворон (Voron)	1381 előtt
Vorontsovka	Vorontsovka	-	Воронцовка (Voroncovka)	1842
Zuya	Zuya	-	Зуя (Zuja)	1778 előtt
Sartana	Sartana	1948	Алексеевка (Alekszejevka)	1948

Víznevek és településnevek krími tatár alakjai közötti kapcsolat

Jelenleg hivatalos (orosz) településnév	Magyar átírás	Névadás ideje	Krími tatár alak
<i>Alustai városi körzet</i>			
Алушта	Alusta	1783	Aluşta
Бондаренково	Bondarenkovo	1948	Qarabağ
Чайка	Csajka	1958	Çayka
Генеральское	Gyenyeralszkoje	1945	Ulu Özen
Изобильное	Izobilnoje	1945	Körbekül
Кипарисное	Kiparisznoje	1945	Küçükköy
Лаванда	Lavanda	1968	Lavanda
Лавровое	Lavrovoje	1963	Kürkület
Лазурное	Lazurnoje	1958	Lazurnoye
Лучистое	Lucsisztoje	1945	Demirci
Малый Маяк	Malij Majak	1945	Büyük Lambat
Малореченское	Malorecsenzkoje	1945	Küçük Özen
Нижняя Кутузовка	Nyizsnyaja Kutuzovka	1944 - ?	Aşağı Şuma
Нижнее Запрудное	Nyizsnyeje Zaprudnoje	1944 - ?	Aşağı Degirmenköy
Партенит	Partenyit	1993	Partenit
Приветное	Privetnoje	1945	Üsküt
Пушкино	Puskino	1948	Qızılköy
Рыбачье	Ribacse	1945	Tuvaq
Розовый	Rozovij	1944	Haçı Özenbaş, Rozoviy
Семидворье	Szemidvorje	1944 - ?	Yedi Ev
Солнечногорское	Szolnyecsnogorszkoje	1945	Quru Özen
Утёс	Utyosz	1944	Küçük Lambat, Qarasan
Верхняя Кутузовка	Verhnyaja Kutuzovka	1945	Yuqarı Şuma
Виноградное	Vinogradnoje	1959	Qastel
Запрудное	Zaprudnoje	1945	Degirmenköy
Зеленогорье	Zelenogorje	1945	Arpat
<i>Armjanszki városi körzet</i>			
Армянск	Armjanszk	1921	Ermeni Bazar
Перекоп	Perekop	1920 - ?	Or Qarı
Суворово	Szuvorovo	1948	Üç Cilğa
Волошино	Volosino	1948	Qula
<i>Bahcsiszaraji járás</i>			
Айвовое	Ajvovoje	1948	Efendiköy
Аромат	Aromat	?	Aromat
Ароматное	Aromatnoje	1948	Aromatnoye
Бахчисарай	Bahcsiszaraj	1532	Bağçasaray
Баштановка	Bastanovka	1945	Pıçqı
Белокаменное	Belokamennoje	1945	Süyür Taş
Береговое	Beregovoje	1890	Zamruq
Высокое	Biszokoje	1945	Kermençik
Богатырь	Bogatir	1542	Bağatır
Богатое Ущелье	Bogatoje Usjelje	1945	Kokluz

Большое Садовое	Bolsoje Szadovoje	1948	Taş Bastı
Брянское	Brjanszkoje	1948	Qoçqar Eli
Дачное	Dacsnoje	1948	Töle
Долинное	Dolinnoje	1945	Topçıköy
Дорожное	Dorozsnoje	1945	Biy Eli
Дубровка	Dubrovka	1962	Dubrovka
Фурмановка	Furmanovka	1945	Aqtaçı
Глубокий Яр	Glubovkij Jar	1945	Ulaqlı
Голубинка	Golubinka	1945	Foti Sala
Горка	Gorka	1950 - ?	Gorka
Ходжа Сала	Hodzsa Szala	1520	Qoca Sala
Холмовка	Holmovka	1948	Zalanköy
Каштаны	Kastani	1925 - ?	Yañı Bürlük
Казанки	Kazanki	1948	Atçeut
Кочергино	Kocsergino	1948	Baqqal Suv
Красная Заря	Krasznaja Zarja	1945	Çotqara
Красный Мак	Krasznij Mak	1945	Büyük Qaralez
Кудрино	Kudrino	1948	Şüri
Куйбышево	Kujbisevo	1945	Albat
Малиновка	Malinovka	1948	Qobazı
Малое Садовое	Maloje Szadovoje	1948	Küçük Süyren
Маловидное	Malovidnoje	1945	Ediş Eli
Машино	Masino	1948	Tatarköy
Многоречье	Mnogorecsje	1945	Küçük Özenbaş
Мостовое	Mosztovoje	1820 - ?	Mostovoye
Нагорное	Nagornoje	1948	Mahuldür
Научный	Naucsnij	1957	Nauçniy
Новенькое	Novenkoje	1948	Aranköy
Новопавловка	Novopavlovka	1915 - ?	Han Eli
Новопожье	Novopolje	1945	Yañı Sala
Новоульяновка	Novouljanovka	1945	Otarçiq
Нововасильевка	Novovasziljevka	1915 - ?	Novovasilyevka
Некрасовка	Nyekraszovka	1945	Gölumbey
Нижняя Голубинка	Nyizsnyaja Golubinka	1968	Asağı Foti Sala
Отрадное	Otradnoje	1945	Hanişköy
Песчаное	Peszcsanoje	1945	Alma Tamaq
Плодовое	Plodovoje	1945	Azek
Плотинное	Plotinnoje	1945	Ğavr
Почтовое	Pocstovoje	1945	Bazarçiq
Поляна	Poljana	1945	Marqur
Предущельное	Predusjelnoje	1948	Qoş Degirmen
Приятное Свидание	Prijatnoje Szvidanije	1915 - ?	Priyatnoe Svidaniye
Прохладное	Prohladnoje	1962	Manğuş
Путиловка	Putyinovka	1945	Yancu
Рассадное	Rasszadnoje	1950	Rassadnoye

Растущее	Rasztusjeje	1948	Oysuñki
Речное	Recsnoje	?	Reçnoye
Репино	Repino	1945	Büyük Yaşlav
Розовое	Rozovoje	1948	Qazbiy Eli
Шевченково	Sevcsenkovo	1948	Qocuq Eli
Самохвалово	Szamohvalovo	1948	Şaqul
Счастлиное	Szcsasztlivoje	1945	Büyük Özenbaş
Севастьяновка	Szevasztyanovka	1915 - ?	Sevastyanovka
Синапное	Szinapnoje	1962	Ulu Sala
Сирень	Szireny	1945	Süyren
Скалистое	Szkalisztoje	1945	Tav Badraq
Соколиное	Szokolinoje	1945	Kökköz
Солнечноселье	Szolnyecsnoszjelje	1945	Ayırğul
Стальное	Sztalnoje	?	Stalnoye
Суворово	Szuvorovo	1948	Arançı
Табачное	Tabacsnoje	1948	Kişine
Танковое	Tankovoje	1945	Büyük Süyren
Тенистое	Tenyisztoje	1945	Qalımtay
Тополи	Topoli	1948	Topoli
Трудолюбовка	Trudoljubovka	1945	Yañı Badraq
Тургеневка	Turgenyevka	1945	Teberti
Угловое	Uglovoje	1945	Acı Bolat
Верхоречье	Verhorecse	1945	Biya Sala
Викторовка	Viktyorovka	1948	Küçük Yaşlav
Вилино	Vilino	1948	Alma Tarhan
Заветное	Zabetnoje	1948	Alma Kermen
Залесное	Zalecsnoje	1945	Yuqarı Qaralez
Зеленое	Zelenoje	1945	Tatar Osman
Зубакино	Zubakino	1948	Zubakino
Железнодорожное	Zseleznodorozsnoje	1945	Jeleznodorojnoye, Aranköy
<i>Bjelogorszki járás</i>			
Александровка	Alekszandrovka	1842	Aleksandrovka
Алексеевка	Alekszejevka	1948	Sartana
Анновка	Annovka	1864 - ?	Alevke
Ароматное	Aromatnoje	1948	Şaban Oba
Баланово	Balanovo	1842	Balanovo
Балки	Balki	1945	Arğın
Барабаново	Barabanovo	1960	Barabanovo
Белая Скала	Belaja Szkala	1948	Aq Qaya
Белогорск	Bjelogorszk	1944	Qarasuvbazar
Богатое	Bogatoje	1945	Bağça Eli
Цветочное	Cvetocsnoje	1945	Yañı Burulça
Черемисовка	Cseremisovka	1948	Köpürliköy
Чернополье	Csernopolje	1948	Qaraçöl

Долиновка	Dolinovka	1945	Eski Burulça
Дозорное	Dozornoje	1948	İşün
Головановка	Golovanovka	1945	Başı
Горлинка	Gorlinka	1948	Biy Eli
Дивное	Gyivnoje	1948	Mırzaköy
Хлебное	Hlebnoje	1948	Qalpaq
Яблочное	Jablocsnoje	?	Yabloçnoye
Яковлевка	Jakovlevka	1948	Qadı Eli
Еленовка	Jelenovka	1887	Yelenovka
Карасевка	Karaszjevka	1948	Qarasuv Başı
Кирпичное	Kirpicsnoje	1948	Bürçek
Кизилровка	Kizilovka	1948	Cemrik
Красная Слобода	Krasznaja Szloboda	1948	Sollar
Красногорское	Krasznogorje	1945	Çuqurça
Красносёловка	Krasznoszjolvka	1945	Yeñi Sala
Крымская Роза	Krimszkaja Roza	1930	Krımskaya Roza
Криничное	Krinicsnoje	1921	Kriniçnoye
Кривцово	Krivcovo	1948	Töben Saray
Курортное	Kurortnoje	1948	Han Toquz
Курское	Kurszkoje	1945	Qışlav
Лечебное	Lecsebnoje	1948	Qatırşa Saray
Литвиненково	Litvinyenkovo	1945	Keñ Toğay
Луговое	Lugovoje	1945	Qañğıl
Малиновка	Malinovka	1948	Azamat
Мелехово	Meljevovo	1948	Tekiye
Мельничное	Melnyicsnoje	1948	Terekli Şeyh Eli
Мельники	Melnyiki	1948	Şavqal
Межгорье	Mezsgorje	1945	Baqsan
Мичуринское	Micsurinszkoje	1945	Qaburçaq
Мироновка	Mironovka	1948	Cavluş Qarabay
Муромское	Muromszkoje	1948	Küçük Burundıq
Новоалександровка	Novoaleksandrovka	1922	Novoaleksandrovka
Новогригорьевка	Novogrigorjevka	1926	Novogrigoryevka
Новоклёново	Novokljonovo	1948	Üç Köz
Новожилровка	Novozsilovka	1945	Beş Aran Otar
Некрасово	Nyekraszovo	1948	Melek
Нижние Орешники	Nyizsnyije Oresnyiki	1948	Aşağı Fındıqlı
Опытное	Opitnoje	1948	Qamışlıq
Овражки	Ovrazski	1948	Qaynavut
Пасечное	Paszecsnoje	1948	Qoñrat
Павловка	Pavlovka	1948	Toğay
Пчелиное	Pcselinoje	1948	Qurtluq
Петрово	Petrovo	1842	Petrovo
Поворотное	Povorotnoje	1948	Aylanma
Пролом	Prolom	1926	Prolom

Радостное	Radosztoje	1948	Bez Baylan
Родники	Rogyinki	1948	Çoqraq
Русаковка	Ruszakovka	1948	Kökey
Русское	Russzkoje	1948	Urus Qoca
Сенное	Szennoje	1945	Tana Geldi
Синекаменка	Szinyekamenka	1948	Köktaş
Северное	Szjevernoje	1948	Ceppar
Тополевка	Topolevka	1948	Toplu
Тургенево	Turgenyev	1948	Turgenevo, Komzet
Учебное	Ucsebnoje	1945 - ?	Yuqarı Toplu
Ударное	Udarnoje	1945	Boçala
Украинка	Ukrajinka	2012	Töbenköy
Ульяновка	Uljanovka	1945	Sultan Saray
Васильевка	Vasziljevka	1853	Vasilyevka
Верхние Орешники	Verhnyije Oresnyiki	1948	Yuqarı Fındıqlı
Вишенное	Visennoje	1945	Muşaş
Вишневое	Visnyevoje	1915	Vişnövoje
Владимировка	Vlagyimirovka	1945 - ?	Köneçi
Земляничное	Zemljanyicsnoje	1945	Ortalan
Зыбины	Zibini	1948	Arğınçiq
Зеленогорское	Zjelenogorszkoje	1945 - ?	Efendiköy
Зуя	Zuja	1778 - ?	Zuya
<i>Csernomorszkojei járás</i>			
Артемовка	Artyemovka	1948	Toqa
Черноморское	Csernomorszkoje	1944	Aqmeçit
Далекое	Dalekoje	1948	Tatar Çağaltay
Дозорное	Dozornoje	1945	Aq Qoca
Громово	Gromovo	1948	Bel Avuz Qırçaq
Хмелево	Hmeljevo	1945	Sadır Bağay
Калиновка	Kalinovka	1945	Ablaq Acı
Кировское	Kirovszkoje	1929	Kirovskoye
Красная Поляна	Krasznaja Poljana	1948	Qızıl Çoñrav
Красноярское	Krasnojarszkoje	1948	Doñuzlav
Красносельское	Krasznoszelszkoje	1945	Qunan
Кузнецкое	Kuznyeckoje	1945	Çegelek
Ленское	Lenszkoje	1948	Dört Saqal
Маяк	Majak	1866	Mayak
Марьино	Marino	1948	Can Baba
Медведево	Medvegyevo	1948	Tabuldı As
Межводное	Mezsvodnoje	1945	Yarılğaç
Новоивановка	Novoivanovka	1929	Novoivanovka
Новосельское	Novoszelszkoje	1959	Novoselskoye
Новоульяновка	Novouljanovka	1935	Novoulyanovka
Низовка	Nyizovka	1948	Camal
Окуневка	Okunyevka	1948	Tarpançı

Оленевка	Olenyevka	1945	Qara Acı
Озёрровка	Ozjorovka	1948	Terekli As
Северное	Szevernoje	1948	Nemse Çağaltay
Снежное	Szneyzsnoje	1948	Qarlav
Владимировка	Vlgyimirovka	1945	Bay Qıyat
Внуково	Vnukovo	1948	Yaşpek
Водопойное	Vodopojnoje	1945	Kerlevüt
Задорное	Zadornoje	1945	Çoñğurçı
Зайцево	Zajcevo	1948	Musa Ali
Знаменское	Znamenszkoje	1945	Çeger Acı
Зоряное	Zorjanoje	1960	Zorânoye
Журавлёвка	Zsuravljovka	1945 - ?	Juravlövka
<i>Dzsankoji járás</i>			
Антоновка	Antonovka	1915	Antonovka
Апрелевка	Aprelevka	1962	Aprelevka
Арбузовка	Arbuzovka	1948	Nemse Qaranğut
Армейское	Armejszkoje	1948	Köremez
Азовское	Azovszkoje	1944	Qalay
Благодатное	Blagodatnoje	1945	Blagodatnoye, Könek
Ближнее	Blizsneje	1948	Bereket
Ближнегородское	Blizsnyegorodszkoje	1945	Nemse Canköy
Болотное	Bolotnoje	1948	Babatay
Бородино	Borogyino	1948	Borodino
Целинное	Celinnnoje	1948	Qırq Çipçe
Чайкино	Csajkino	1948	Küçük Tarhan
Дмитриевка	Dmitrijevka	1929	Dmitrijevka
Днепровка	Dnyeprovka	1963	Çoqraqlı Şeyh Eli
Дорожное	Dorozsnoje	1915	Dorojnoye
Дубровка	Dubrovka	?	Dubrovka
Фёдоровка	Fjodorovka	1944 - ?	Tege
Хлебное	Hlebnoje	1948	Sırtqı Acı Ahmat
Источное	Isztocsnoje	1945	İlk Çoqraq
Изумрудное	Izumrudnoje	1982	İzumrudnoye
Яркое	Jarkoje	1948	Biy Suv Küyçe
Яркое Поле	Jarkoje Polje	1925	Yarkoye Pole
Ясное	Jasznoje	1956	Yasnoye
Яснополянское	Jasznopoljanszkoje	1948	Yasnopolânskoye
Ястребцы	Jasztreci	1948	Toğunçı
Ермаково	Jermakovo	1948	Totay
Калиновка	Kalinovka	1926	Kalinovka
Колоски	Koloszki	1945	Şolom Aleyhem
Комсомольское	Komszomolszkoje	?	Komsomolskoye
Кондратьево	Kondratyevno	1948	Aqsürü Qofırat
Константиновка	Konsztantinyinovka	1926	Konstantinovka
Копани	Kopanyi	1945 - ?	Qopan

Ковыльное	Kovilnoje	1948	Toy Töbe
Краснодольное	Krasznodolnoje	1945	Borlaq
Крымка	Krimka	1948	Sultan Boçala
Ларино	Larino	1948	Larino
Лобаново	Lobanovo	1945	Cadra
Луганское	Luganszkoje	1948	Luganskoye
Майское	Majszkoje	1945	Mayskoye
Марьино	Marino	1837	Maryino
Марьиновка	Martinovka	1945	Qaraca Qat
Маслово	Maszlovo	1948	Tefñ Suv
Медведевка	Medvegyevka	1945	Avuz Qırq
Мелководное	Melkovodnoje	1948	Küçük Sunaq
Мичуриновка	Micsurinovka	1948 - ?	Micurinovka
Мирновка	Mirnovka	1948	Cürgün
Мысовое	Miszovoje	1948	Tüp Aqçora
Митюрино	Mitjurino	1960	Mitürino
Многоводное	Mnogovodnoje	1962	Ermeni Barın
Находка	Nahodka	1948	Can Boldı
Новая Жизнь	Novaja Zsizny	1926	Novaya Jizn
Новофёдоровка	Novofjodorovka	1948	Avuz Kenegez
Новоконстантиновка	Novokonsztantynovka	1926	Novokonstantinovka
Новокрымское	Novokrimszkoje	1945	Borlaq Tama
Новопавловка	Novopavlovka	1926	Novopavlovka
Новосельцево	Novoszelcevo	1945	Tege Aqşeyh
Новостепное	Novosztjepnoje	1945	Yañı Canköy
Низинное	Nyizinnoje	1948	Noğaylı Qırq
Нижние Отрожки	Nyizsnyije Otrozski	1948	Aşağı Alaç
Октябрь	Oktyabr	1948	Bay Köñcek
Орденоносное	Orgyenonosznoje	1948	Açay Qat
Островское	Ostrovszkoje	1948	Tarhan Sunaq
Отрадное	Otradnoje	1948	Otradnoye, Venera
Овощное	Ovosnoje	1948	Tav Buzar
Озерки	Ozerki	1948	Tatar Barın
Озерное	Ozeroje	1948	Uzun Saqal
Пахаревка	Paharjevka	1926	Paharevka
Павловка	Pavlovka	1892	Kerlevüt
Перепелкино	Perepelkino	1948	Qambar Vaqıf
Победное	Pobednoje	1945	Tarhanlar
Полевое	Polevoje	1948	Qara Totanay
Предмостное	Predmosztnoje	1948	Tüp Canköy
Придорожное	Pidorozsnoje	1945	Dürmen
Пробуждение	Probuzsgyenyije	1948	Qurt İçki
Просторное	Prosztornoje	1948	Yañı Şirin
Прозрачное	Prozracсноje	1948	Terekli Abaş
Пушкино	Puskino	1948	Büyük Alqalı

Рысаково	Riszakovo	1948	As Caraqqı
Рюмшино	Rjumsino	1926 - ?	Rümşino
Родное	Rodnoje	1948	Bay Onlar
Рощино	Rosino	1958	Roşçino
Роскошное	Roszkosnoje	1948	Seyit Bolat
Рубиновка	Rubinovka	1948	Bek Qazı
Серноводское	Szernovodszoje	1948	Car Quyu
Славянка	Szlavjanka	1948	Can Boldı Vaqıf
Славянское	Szlavjanszoje	1945	Slavân Şirin
Смежное	Szmezsnoje	1948	Mollalar
Соленое Озеро	Szolenoje Ozero	1945	Toğanaş
Солонцовое	Szoloncovoje	1948	Qaraç Baraç
Советское	Szovjetszoje	1945	Mişen Nayman
Стальное	Sztalnoje	1945	Barın
Столбовое	Sztolbovoje	1948	Meçitli Qıtay
Стефановка	Sztyefanovka	1915	Stefanovka
Субботник	Szubbotnyik	1940 - ?	Qoñurça
Светлое	Szvetloje	1948	Tamaq Qırğız
Табачное	Tabacsnoje	1948	Acı Ahmat
Тарасовка	Taraszovka	1926	Tarasovka
Томашовка	Tomasovka	1926	Tomaşevka
Тургенево	Turgenyevno	1948	Qırq Bel
Туговое	Tutovoje	1948	Caraq
Тимирязево	Tyimirjazevo	1948	Rus Qaranğut
Тимофеевка	Tyimofejevka	1926	Timofeyevka
Ударное	Udarnoje	1948	Cadra Şeyh Eli
Весёлое	Veszjoloje	1926	Vesöloye
Ветвистое	Vetvisztoje	1962	Mamut
Выпасное	Vipasnoje	1948	Vıpasnoye
Вольное	Volnoje	1945	Frayleben
Володино	Vologyino	1948	Küçük Qırq İşün
Заречное	Zarecsnoje	1945	Qamacı
Завет-Ленинский	Zavjet-Leninszkij	1948	Küçük Alqalı
Зеленый Яр	Zelenij Jar	?	Zelöniy Yar
Зерновое	Zernovoje	1948	Töbey
Жилино	Zsilino	1948	Cadra Borlaq
<i>Dzsankoji városi körzet</i>			
Джанкой	Dzsankoj	1783	Canköy
<i>Feodoszijai városi körzet</i>			
Береговое	Beregovoje	1948	Qoran Eli
Ближнее	Blizsnyeje	1945	Bay Buğa
Феодосия	Feodoszija	1804	Kefe
Южное	Juzsnoje	1948	Sultan Sala
Коктебель	Koktyebel	1993	Köktöbel
Краснокаменка	Krasznokamenka	1948	Qızıлтаş

Курортное	Kurortnoje	1978	Aşağı Otuz
Наниково	Nanyikovo	1948	Barağ Köl
Насыпное	Naszipnoje	1945	Nasipköy
Орджоникидзе	Ordzsonyikidze	1939	Kaygador
Пионерское	Pionyerszkoje	1948	Gertsenberg
Подгорное	Podgornoje	1948	Podgornoye
Приморский	Primorszkij	1952	Hafuz
Щебетовка	Sjebetovka	1945	Otuz
Солнечное	Szolnyecsnoje	?	Solneçnoye
Степное	Sztyepnoje	1962 - ?	Stepnoye
Узловое	Uzlovoje	?	Uzlovoye
Виноградное	Vinogradnoje	1948	Kürey Başı
<i>Jaltai városi körzet</i>			
Алупка	Alupka	1475	Alupka
Береговое	Beregovoje	1971	Kastropol
Даниловка	Danyilovka	1948	Ay Danil
Форос	Forsz	1475 - ?	Foros
Гаспра	Gaszpra	1784	Gaspra
Голубой Залив	Goluboj Zaliv	1945	Limena
Горное	Gornoje	1948 - ?	Eriklik
Гурзуф	Gurzuf	1475 - ?	Gurzuf
Ялта	Jalta	1922	Yalta
Кацивели	Kaciveli	1888	Katsiveli
Кореиз	Koreiz	1783	Koreiz
Краснокаменка	Krasznokamenka	1945	Qızıлтаş
Куйбышево	Kujbisevo	1945 - ?	İsar
Курпаты	Kurpaty	1968	Kurpatı
Линейное	Linejnoje	?	Lineynoye
Ливадия	Livadija	1799	Livadiya
Массандра	Masszandra	1864 - ?	Massandra
Никита	Nyikita	1991	Nikita
Охотничье	Ohotnyicsje	1968	Ohotniçye
Олива	Oliva	1948 - ?	Yuqarı Muhalatka
Оползневое	Opolznyevoje	1945	Kikineiz
Ореанда	Oreanda	1784	Oreanda
Отрадное	Otradnoje	1945 - ?	Mağaraç
Парковое	Parkovoje	1945 - ?	Yañı Küçükköy
Партизанское	Partyizanszkoje	1968	Partizanskoye
Понизовка	Ponyizovka	1945 - ?	Aşağı Kikineiz
Санаторное	Szanatornoje	1945 - ?	Melas
Симеиз	Szimeiz	1802	Simeiz
Советское	Szovjetszkoje	1971 - ?	Dolossı
Виноградное	Vinogradnoje	1968	Vinogradnoye
Высокогорное	Viszokogornoje	1948 - ?	Tüzler
Восход	Voshod	1945 - ?	Cemiyet

<i>Jevpatorijai városi körzet</i>			
Евпатория	Jevpatorija	1784	Kezlev
Мирный	Mirnij	1969	Mirnyı
Новоозёрное	Novoozjornoje	1971	Novoozörnöye
Заозерное	Zaozernoje	1948	Yalı Moynaq
<i>Kercsi városi körzet</i>			
Керчь	Kercs	1774	Keriç
<i>Kirovszkojei járás</i>			
Абрикосовка	Abrikoszovka	1945	Nayman
Айвазовское	Ajvazovszkoje	1945	Şeyh Mamay
Бабенково	Babenkovo	1948	Esen Eli
Добролюбовка	Dobroljubovka	1948	Bulğanaq
Долинное	Dolinnoje	1948	Tuvuş Aqçora
Изюмовка	Izjumovka	1805	Tamğacı
Изобильное	Izobilnoje	1948	Tatar Asan Bay
Яркое Поле	Jarkoje Polje	1945	Qızıl Terçek
Кировское	Kirovszkoje	1945	İslâm Terek
Ключевое	Kljucsevoje	1948	Aqmelez
Красносельское	Krasznoszelszkoje	1948	Yañı Basalaq
Красновка	Krasznovka	1948	Yerçi
Кринички	Krinyicski	1817	Kriniçki
Львовское	Lgovszkoje	1951	Çelebi Eli, Lgovskoye
Маковское	Makovszkoje	1948	Yunan Asan Bay
Матросовка	Matroszovka	1948	Bulğar Kruglik
Новофёдоровка	Novofjodorovka	1926	Novofödörövkä
Новопокровка	Novopokrovka	1892	Küleç Meçit, Novopokrovka
Ореховка	Orehovka	1959	Küçük Keleçi
Отважное	Otvazsnoje	1948	Qaşqa Çoqraq
Партизаны	Partyizani	1948	Şeyh Eli
Первомайское	Pervomajszkoje	1948	Qaragöz
Приветное	Privetnoje	1945	Cuma Eli
Пруды	Prudi	1948	İşün
Шубино	Subino	1945	Bay Qoca
Садовое	Szadovoje	1948	Qapıstalıq
Синицыно	Szinyicino	1948	Baraq
Софиевка	Szofijevka	1941	Sofiyevka
Спасовка	Szpaszovka	1926	Spasovka
Старый Крым	Sztarij Krim	1784	Eski Qırım
Токарево	Tokarevo	1948	Camçı
Трудолюбовка	Trudoljubovka	1948	Köbek
Тутовка	Tutovka	1959	Tutovka
Васильковское	Vaszilkovoje	1945	Appaq Canköy
Видное	Vidnoje	1948	Vidnöye
Владиславовка	Vlgyiszlavovka	1854	Oy Quyu

Возрождение	Vozrozsgyenyije	1948	Yañı Qarabay
Золотое Поле	Zolotoje Polje	1945	Caylav Saray
Жемчужина Крыма	Zsemcsuzsina Krıma	1961	Jemçujina Krıma
Журавки	Zsuravki	1945	Seyit Eli
<i>Krasznogvargyejszkojei járás</i>			
Александровка	Alekszandrovka	1864	Biy Aqay Kemelçi
Амурское	Amurszkoje	1948	Alabaş Qoñrat
Азов	Azov	1784	Azov
Ближнее	Blizsnyeje	1948	Kökçora Qıyat
Цветково	Cvetkovo	1948	Çeçe
Чапаево	Csapajevo	1948	Neşprotsung
Доходное	Dohodnoje	1948	Çalbaş
Докучаево	Dokucsajevo	1948	Tilençi
Дубровское	Dubrovszkoje	1948	Molla Eli
Григорьевка	Grigorjevka	1864 - ?	Mamek
Холмовое	Holmovoje	1945	Cağa Şeyh Eli
Искра	Iszkra	1941 - ?	İskra
Известковое	Izvesztkovoje	1945	Samav
Янтарное	Jantarnoje	1945	Taşlı Dayır
Ястребовка	Jasztrebovka	1948	Temir
Калинино	Kalinyino	1948	Kalinino
Карповка	Karpovka	1948	Qaravul Canğara
Клепинино	Klepinyino	1948	Taşlı Qıpçaq
Климово	Klimovo	1945	Rotendorf
Колодезное	Kologyeznoje	1948	Çoñrav
Комаровка	Komarovka	1948	Yañı İtaq
Коммунары	Kommunari	1957	Annovka
Котельниково	Kotyelnyikovo	1948	Aqyar Ciyren
Красная Долина	Krasznaja Dolina	1926	Krasnaya Dolina
Красная Поляна	Krasznaja Poljana	1962	Qara Çaqmaq
Красный Партизан	Krasznij Partyizan	1968	Boranğar
Краснодарка	Krasznodarka	1948	Könçi Şava
Красногвардейское	Krasznogvargyejszkoje	1944	Qurman
Краснознаменка	Krasnoznamenka	1929	Krasnoznamenka
Кремневка	Kremnyevka	1948	Çaqmaq
Курганное	Kurgannoje	1948	Köstel
Ленинское	Leninszkoje	1948	Qır Baylar
Марьяновка	Marjanovka	1948	Mare
Машино	Masino	1948	Yüzler
Менделеево	Mengyelejevo	1948	Aqula
Миролюбовка	Miroljubovka	1945	Kence
Мироновка	Mironovka	1948	Eski Bayavut
Молочное	Molocsnoje	1948	Erikli
Мускатное	Muszkatnoje	1948	Adarğın
Нахимово	Nahimovo	1948	Meşen

Найдёновка	Najgyonovka	1945	Tabuldı
Новоалексеевка	Novoalekszejevka	1908	Novoaleksejevka
Новодолинка	Novodolinka	1945	Ney Libental
Новоэстония	Novoesztonija	1926	Novoestoniya
Новоивановка	Novoivanovka	1915	Novoivanovka
Новоекатериновка	Novojekatyerinovka	1948	Novoyekaterinovka
Новоникольское	Novonyikolszkoje	1948	Novonikolskoye
Новопокровка	Novopokrovka	1889	Buzavçı
Новосельцы	Novoszelci	1948	Fraydorf
Новозуевка	Novozujevka	1915	Novozuyevka
Некрасово	Nyekraszovo	1948	Nekrasovo
Невское	Nyevszkoje	1948	Kül Oba
Октябрьское	Oktyabrszkoje	1944	Büyük Onlar
Орловка	Orlovka	1948	Qırımçaq
Петровка	Petrovka	1956	Petrovka
Пятихатка	Pjatihatka	1945	Beşüyli
Плодородное	Plodorodnoje	1948	Kök Teyin
Победино	Pobegyino	1948	Alğazı Qoñrat
Пологи	Pologi	1948	Ay Tuvğan
Полтавка	Poltavka	1968	Poltavka
Прямое	Prjamoje	1945	Bolatçı
Проточное	Protocsnoje	1948	Yañı Bayavut
Пушкино	Puskino	1948	Tsarekviçi
Радужное	Raduzsnoje	1948	Qır Baylar Vaqif
Рогово	Rogovo	1948	Yañı Sala
Ровное	Rovnoje	1945	Qara Asan
Щербаково	Sjerbakovo	1948	Mırzalar Kemelçi
Салгирка	Szalgirka	1915	Salgirka
Симоненко	Szimonyenko	1948	İlgeri Ablam
Тракторное	Traktovoje	1945	Cuma Ablam
Тимашовка	Tyimasovka	1948	Cañı Kesek
Тимошенко	Tyimosenko	1948	Özenbaş
Удачное	Udacsnoje	1948	İşün
Ульяновка	Uljanovka	1926	Davçı
Видное	Vidnoje	1948	Canğara
Вишняковка	Visnyakovka	1945	Qodağay
Владимирово	Vlagyimirovo	1948	Neygofnungstal
Восход	Voszhod	1962	Nayleben
Заречное	Zarecsnoje	1948	Tovmay
Заря	Zarja	1948	Oyflenburg
Зерновое	Zjernovoje	1948	Yakubovka
Знаменка	Znamenka	1948	Berlik
Золотое	Zolotoje	1948	Ala Tay
Звездное	Zvezdnoje	1948	Oçqa Baylar

Krasznoperekopszki járás

Богачёвка	Bogacsjovka	1948	Bay Sarı
Братское	Bratszkoje	1948	Yalan Tuş
Долинка	Dolinka	1900 - ?	Küçük Mamçiq
Филатовка	Filatovka	1915	Filatovka
Ильинка	Ilinka	1948	Yañı Celişay
Ишунь	Isuny	1774	İşün
Источное	Isztocsnoje	1968 - ?	İstoçnoye
Карпова Балка	Karpova Balka	1915	Karpova Balka
Красноармейское	Krasznoarmejszkoje	1954	Mırza Qoyaş
Крепкое	Krepkoje	1900	Krepkoye
Курганное	Kurgannoje	1945	Qış Qara
Магазинка	Magazinka	1890	Mağazı
Надеждино	Nagyezsgyino	1946 - ?	Toğun
Новоалександровка	Novoaleksandrovka	1915 - ?	Novoaleksandrovka
Новоивановка	Novoivanovka	1946 - ?	Cañılar
Новониколаевка	Novonyikolajevka	1864	Novonikolayevka
Новопавловка	Novopavlovka	?	Adiy Qıyğaç
Новорыбацкое	Novoribackoje	1977	Novoribatskoye
Орловское	Orlovszkoje	1945	Biy Boluş
Пятихатка	Pjatihatka	1926	Pâtihatka
Почётное	Pocsjotnoje	1925	Tuzla
Полтавское	Poltavszkoje	1948	Çegerdikçi Manğıt
Привольное	Privolnoje	1945	Berdi Bolat
Пролетарка	Proletarka	1948	As
Рисовое	Riszovoje	?	Risovoye
Шатры	Satri	1948	Bozğana
Смушкино	Szmuskino	1948	Smuşkino
Совхозное	Szovhoznoje	1915	Sovhoznoye
Сватово	Szvatovo	1948	Sultanaş
Танковое	Tankovoje	1948	Tankovoye
Таврическое	Tavricseszkoje	1948	Qart Qazaq
Тракторное	Traktovoje	1948	Qalançaq
Уткино	Utkino	1948	Bosterçi
Вишнёвка	Visnyovka	1948	Tarhan
Воинка	Vojinka	1892	Voinka
Воронцовка	Voroncovka	1842	Vorontsovka
Зелёная Нива	Zeljonaja Nyiva	1926	Zelönaya Niva
Знаменка	Znamenka	1968 - ?	Znamenka
<i>Krasznoperekopszki városi körzet</i>			
Красноперекопск	Krasznoperekopszk	1932	Krasnoperekopsk
<i>Leninói járás</i>			
Азовское	Azovszkoje	1950	Azovskoye
Багерово	Bagerovo	1915	Bagerovo
Батальное	Batalnoje	1945	Arma Eli
Белинское	Belinszkoje	1948	Palapan

Войково	Vojkovo	1945	Qıdırlez
Бондаренково	Bondarenkovo	1948	Bulğanaq
Борисовка	Boriszovka	1948	Suin Eli
Челядиново	Cseljagyinovo	1975	Töbeçik
Чистополье	Csisztopolje	1915 - ?	Dere Salın
Фонтан	Fontan	1915	Fontan
Фронтное	Frontovoje	1945	Qoy Asan
Глазовка	Glazovka	1945	Baqısı
Горностаевка	Gornosztajevka	1945	Aqköz
Ильичёво	Iljicsjovo	1948	Qara Quyu
Ивановка	Ivanovka	1941 - ?	Ceppar
Ячменное	Jacsmennoje	1948	Porpaç
Яковенково	Jakovenkovo	1948	Qız Avul
Яркое	Jarkoje	1948	Baş Qırğız
Егорово	Jegorovo	1948	Yegorovo
Ерофеево	Jerofejevo	1948	Minareli Şiban
Юркино	Jurkino	1948	Yurgakov Kut
Южное	Juzsnoje	1948	Cağa Secevüt
Калиновка	Kalinovka	1948	Körpe
Каменское	Kamenszkoje	1945	Aq Manay
Кирово	Kirovo	1948	Kirovo
Королево	Koroljevo	1948	Qocalar
Костырино	Kosztirino	1948	Çöñgelek
Красногорка	Krasznogorka	1945	Köp Kenegez
Курортное	Kurortnoje	1968	Mama
Ленино	Lenino	1957	Yedi Quyu
Ленинское	Leninszkoje	1921	Petrovskoye
Либкнехтовка	Libknehtovka	1924	Qıtay
Луговое	Lugovoje	1948	Ayıp Eli
Львово	Lvovo	1948	Can Toru
Марфовка	Marfovka	1860	Davut Eli
Марьевка	Marjevka	1889	Maryevka
Мысовое	Miszovoje	1945	Qazan Tip
Набережное	Naberezsnoje	?	Naberejnoye
Новониколаевка	Novonyikolajevka	1946 - ?	Qaçan
Новоотрадное	Novootradnoje	1945	Acı Bay
Новосёловка	Novoszjolvka	1926	Novosólovka
Нижнезаморское	Nyizsnyezamorszkoje	1941	Nijnezamorskoye
Огоньки	Ogonyki	1948	Orta Eli
Октябрьское	Oktyabrszkoje	1940	Canabat
Осовины	Oszovini	1842	Osovını
Останино	Osztanyino	1948	Oysul
Песочное	Peszocsnoje	1948	Meskeçi
Петрово	Petrovo	1926	Petrovo
Приозерное	Prjozernoje	1945	Çürübaş

Прудниково	Prudnyikovo	1948	Üçevli Kenegez
Пташкино	Ptaskino	1948	Cılcıcı Eli
Романово	Romanovo	1948	Arğın Töbeçik
Щелкино	Sjelkino	1978	Şçolkino
Семисотка	Szemiszotka	1892	Suv Ağar
Семёновка	Szemjonovka	1948	Kiten
Соляное	Szoljanoje	1948	Qırım Eli
Станционное	Sztancionnoje	1948	Stantsionnoye
Тасуново	Taszunovo	1948	Qoş Quyu
Уварово	Uvarovo	1962 - ?	Qıyat
Верхнезаморское	Verhneyezamorszkoje	1948	Verhnezamorskoye
Виноградное	Vinogradnoje	1948	Çuqul
Вязниково	Vjazinkovo	1948	Şeyh Asan
Вулкановка	Vulkanovka	1948	Cav Töbe
Затишное	Zatyisnoje	1977	Zatişnoye
Заветное	Zavetnoje	1945	Yanış Taqıl
Заводское	Zavodszkoje	1948	Qızılqut
Зеленый Яр	Zelenij Jar	1945	Taşlı Yar
Золотое	Zolotoje	1948	Çegene
<i>Nyizsnyegorskijj járás</i>			
Акимовка	Akimovka	1948	Akimovka
Буревестник	Burevesztnyik	1948	Setkin
Цветущее	Cvetusjeje	1948	Qızıl Körpe
Червоное	Cservonoje	1945	Noğaylı Ahmat
Чкалово	Cskalovo	1931	Çkalovo
Дрофино	Drofino	1948	Drofino, Mesit
Дворовое	Dvorojeje	1948	Tarhan
Двуречье	Dvurecsje	1948	Rus Biy Ğazı
Фрунзе	Frunze	1948	Büyten
Ивановка	Ivanovka	1948	Cağa Beş Qurtqa
Изобильное	Izobilnoje	1945	Tamaq
Ястребки	Jasztrebki	1948	Calayır
Емельяновка	Jemeljanovka	1886	Caytamğalı
Кирсановка	Kirszanovka	1948	Biy Ğazı
Коренное	Korennoje	1948	Yañı Çembay
Косточковка	Kosztocskovka	1945	Büyük Eşkene
Коврово	Kovrovo	1948	Manğit
Кукурузное	Kukuruznoje	1962	Taymaz
Кунцево	Kuncevo	1948	Baş Qırğız
Линейное	Linyejnoje	1948	Çuça Vaqıf
Лиственное	Lisztvennoje	1932	Listvennoye
Любимовка	Ljubimovka	1945	Qara Töbel
Ломоносово	Lomonosovo	1948	Lomonosovo
Луговое	Lugovoje	1957	Maqt
Лужки	Luzski	1945	Cağa Qırçaq

Межевое	Mezsevoje	1948	Çuça
Михайловка	Mihajlovka	1945	Qaramiñ
Митрофановка	Mitrofanovka	1886 - ?	Sollar
Новогригорьевка	Novogrigorjevka	1926	Novogrigoryevka
Новоивановка	Novoivanovka	1915	Novoivanovka
Нежинское	Nyezszinszkoje	1948	Qul Tamaq
Нижегородский	Nyizsnyegorszkij	1944	Seyitler
Охотское	Ohotszkoje	1945	Ali Keç
Пены	Peni	1948	Molla Eli
Плодовое	Plodovoje	1948	Çelebiler
Приречное	Prirecsnoje	1962	Qazan Pir
Пшеничное	Psenyicsnoje	1948	Qaranğit
Разливы	Razlivi	1948	Seyitler Vaqif
Родники	Rodnyiki	1948	Ay Qış
Широкое	Sirokoje	1948	Şirokoye
Садовое	Szadovoje	1954	Sadovoye
Семенное	Szemennoje	1948	Beş Aran
Серово	Szerovo	1948	Küçük Eşkene
Сливянка	Szlivjanka	1948	Qır Alike
Стрепетово	Sztrepetovo	1948	Calayır Çotı
Степановка	Sztyepanovka	1948	Stepanovka
Тамбовка	Tambovka	1948	Beş Qurtqa
Тарасовка	Taraszovka	1948	Sarona
Уютное	Ujutnoje	1948	Totanay
Уваровка	Uvarovka	1948	Burnaş
Великоселье	Velikoszelje	1948	Toğanaş Miñ
Владиславовка	Vlagyiszlanovka	1926	Vladislavovka
Заливное	Zalivnoje	1948	Şeyhler
Заречье	Zarecsje	1945	Dörte
Зеленое	Zelenoje	1948	Cağa Şeyh
Зоркино	Zorkino	1945	Dulat
Желябовка	Zseljabovka	1925	Çaya
Жемчужина	Zsemcsuzsina	1948	Çotı
<i>Pervomajszkojei járás</i>			
Абрикосово	Abrikoszovo	1948	Orcaq Cabu
Алексеевка	Alekszejevka	1945	Eski Ali Keç
Арбузово	Arbuzovo	1945	Arbuzovo
Братское	Bratszkoje	1948	Büyük Qoñrat
Чапаево	Csapajevo	1948	Botaş
Черново	Csernovno	1948	Çernovo
Дальнее	Dalnyeje	1948	Burçı
Дмитровка	Dmitrovka	1948	Oy Mamşaq
Фрунзе	Frunze	1942	Frunze
Гришино	Grisino	1948	Toqulçaq
Гвардейское	Gvargyejszkoje	1945	Aqçora

Еленовка	Jelenovka	1948	Оленівка
Калинино	Kalinyino	1948	Orman Acı
Каменка	Kamenka	1915	Kamenka
Каштановка	Kastanovka	1945	Totman
Кормовое	Kormovoje	1945	Toğaylı
Крестьяновка	Kresztyanovka	1945	Sirt Caylav
Крыловка	Krilovka	1945	Qara Nayman
Левитановка	Lebitanovka	1948	Levitanovka
Макаровка	Makarovka	1948	Макаровка, Tabor Kirey
Матвеевка	Matvejevka	1948	Şigim
Мельничное	Melnyicsnoje	1948	Kütüke
Новая Деревня	Novaja Gyerevnya	1948	Neyndorf
Октябрьское	Oktyabrszkoje	1945	Yudendorf
Островское	Osztrovszkoje	1948	Qıyat
Открытое	Otkritoje	1948	Nayn Bront
Панфиловка	Panfilovka	1948	Ulan Eli
Первомайское	Pervomajszkoje	1944	Curçı
Правда	Pravda	1948	Der Emes
Привольное	Privolnoje	1953	Qocambaq
Пшеничное	Psenyicsnoje	1948	Üçevli Orqa
Ровное	Rovnoje	1945	Acı Atman
Сары-Баш	Szari-Bas	1991	Sarıbaş
Снегирёвка	Sznyegirjovka	1948	Snegirevka
Стахановка	Sztahanovka	1948	Beşüyli İlâq
Степное	Sztyepnoje	1948	Muniy
Сусанино	Szuszanyino	1948	Büyük Buzav
Свердловское	Szverdlovszkoje	1931	Devlet Ali
Тихоновка	Tyihonovka	1948	Boz
Упорное	Upornoje	1948	Qıyat Orqa
Выпасное	Vipasnoje	1945	Yapunca
Войково	Vojkovo	1945	Aybar
<i>Razdolnojei járás</i>			
Аврора	Avrora	1948	Tatış Qoñrat
Бахчёвка	Bahcsjovka	1948	Aqsaqal Merkit
Березовка	Berezovka	1945	Berezovka
Ботаническое	Botanyicseszkoje	1945	Ayıp
Чехово	Csehovo	1948	Ağay
Чернышёво	Csernisjovo	1948	Oğuz Oğlu
Червоное	Cservonoje	1948	Tatar Aqşeyh
Фёдоровка	Fjodorovka	1889	Födorovka
Камышное	Kamisnoje	1948	Rus Köp Qarı
Каштановка	Kastanovka	1948	Qara Merkit
Коммунарное	Kommunarnoje	1948	Kereyit
Котовское	Kotovszkoje	1945	Büyten
Ковыльное	Kovilnoje	1945	Manay

Красноармейское	Krasznoarmejszkoje	1948	Qocalaq
Кропоткино	Kropotkino	1948	Toq Şeyh
Кукушкино	Kukuskino	1948	Qaraba Köküş
Кумово	Kumovo	1948	Eski Qızıl Bay
Максимовка	Makszimovka	1945	Atay
Молочное	Molocsnoje	1948	Yañı Manay
Новоселовское	Novoszelovszkoje	1944	Новоселивське
Нива	Nyiva	1948	Niva
Огни	Ognyi	1945	Bay Oğlu Qırçaq
Огородное	Ogorodnoje	1948	Taş Quyu
Орловка	Orlovka	1945	Biy Örlük
Овражное	Ovrazsnoje	1948	Borağan
Портовое	Portovoje	1948	Sarı Bolat
Раздольное	Razdolnoje	1944	Aqşeyh
Рылеевка	Rilejevka	1948	Qarçığa
Ручьи	Rucsi	1948	Nemse Köp Qarı
Сенокосное	Szenokosznoje	1948	Bozuq Quyu
Серебрянка	Szerebrjanka	1948	Munus
Северное	Szevernoje	1945	Celâl
Славянское	Szlavjanszkoje	1945	Sadır
Славное	Szlavnoje	1945	Baqqal
Соколы	Szokoli	1948	Amanşa
Стерегущее	Sztyeregusjeje	1948	Yuqarı Baqqal
Ульяновка	Uljanovka	1948 - ?	Tavkel Nayman
Ветрянка	Vetrjanka	1948	Çerkez
Волочаевка	Volocsajevka	1948	Smail Bay
Воронки	Voronki	1945	Qadış
Зимино	Zimino	1945	Zimino
Szaki járás			
Абрикосовка	Abrikoszovka	1948	Unğut
Чеботарка	Csebotarka	1945 - ?	Çobatar
Червоное	Cservonoje	1923	Çervonnoye
Добрушино	Dobrusino	1945	Çotay
Долинка	Dolinka	1948	Eski Qarağurt
Фрунзе	Frunze	1948	Bağaylı, Frunze
Фурманово	Furmanovo	1948	Mamut Bay
Гаршино	Garsino	1948	Büyük Aqtaçı
Геройское	Gerojszkoje	1968	Aşağı Camin
Глинка	Glinka	1948	Qaňğıl
Громовка	Gromovka	1948	Qotur
Хуторок	Hutorok	1948	Acı Bayçı
Игоревка	Igorjevka	1948	İgorevka
Ильинка	Iljinka	1945	Kökey
Ивановка	Ivanovka	1853	Qamışlı
Известковое	Izvestkovoje	1948	İzvestkovoye

Яркое	Jarkoje	1948	Knâjeviçi
Елизаветово	Jelizavetovo	1948	Qarı
Каменоломня	Kamenolomja	1945 - ?	Mamay
Карьерное	Karjernoje	1948	Yañı Qotur
Кольцово	Kolcovo	1948	Tegeş
Колоски	Koloszki	1948	Oraz
Крайнее	Krajnyeje	1945	Teşiy
Крыловка	Krilovka	1948	Oybur
Крымское	Krimszkoje	1948	Avel
Куликовка	Kulikovka	1948	Küçük Aqtaçı
Лесновка	Lesznovka	1968 - ?	Lesnovka
Лиманное	Limannoje	1948	Tüp Mamay
Листовое	Lisztovoje	1945	Voyo Nova
Луговое	Lugovoje	1948	Urçuq
Лушино	Lusino	1948	Duvan
Михайловка	Mihajlovka	1948	Tuzlı
Митяево	Mityajevo	1948	Yañı Qarağurt
Молочное	Molocsnoje	1945	Terekli Qoñrat
Наташино	Natasino	1948	Maliy
Наумовка	Naumovka	1948	Boz Oğlu Canköy
Новофёдоровка	Novofjodorovka	1926	Novofödorovka
Нива	Nyiva	1948	Küçük Tegeş
Низинное	Nyizinnoje	1948	Nizinnoye
Огневое	Ognyevoje	1945	Öteş
Охотниково	Ohotnyikovo	1948	Cağa Quşçu
Орехово	Orehovo	1927	Orehovo
Орлянка	Orljanka	1945	Aydar Ğazı
Победное	Pobednoje	1945	Şiban
Поповка	Popovka	1889	Popovka
Порфирьевка	Porfirjevka	1915	Porfiryevka
Прибрежное	Pribrezsnoje	1948	Qara Töbe
Приветное	Privetnoje	1945	Bölek Acı
Ромашкино	Romaskino	1945	Soqur Quyu
Рунное	Runnoje	1965	Başmaq
Шалаши	Salasi	1948	Qara Çora Molla
Шаумян	Saumjan	1932 - ?	Şaumân
Шелковичное	Selkovicсноje	1948	Temeş
Шишкино	Siskino	1948	Naydorf
Штормовое	Stormovoje	1977	Qart Biy
Сизовка	Szizovka	1945	Saya
Солдатское	Szoldatszkoje	1948	Secevüt
Столбовое	Sztolbovoje	1948	Quruvlı
Степное	Sztyepnoje	1945	Qambar
Суворовское	Szuvorovszkoje	1945	Bağay
Трудовое	Trudovoje	1948	Bay Geldi

Туннельное	Tunnyelnoje	1948	Küçük Orta Mamay
Уютное	Ujutnoje	1945	Otar Moynaq
Валентиново	Valentyinovo	1948	Yuqarı Camin
Великое	Velikoje	1948	Alçın
Вересаево	Vereszajevó	1948	Quruvlı Kenegez
Вершинное	Versinnoje	1948	Beşüy Eli
Веселовка	Veszelovka	1948	Otar
Ветровка	Vetrovka	1948	Büyük Boz Ođlu
Виноградово	Vinogradovo	1948	Boz Ođlu Montanay
Витино	Vityino	1948	Ayırça
Владимировка	Vlagymirovka	1926	Vladimirovka
Властное	Vlasztnoje	1948	Kögeneş
Водопойное	Vodopojnoje	1948	Abuzlar
Воробьево	Vorobjevo	1945	Qudayğul
Зерновое	Zernovoje	?	Zernovoye
Жаворонки	Zsavoronki	1948	İbrahim Bay
Желтокаменка	Zseltokamenka	1948	Orta Mamay
Журавли	Zsuravli	1948	Gortenştadt
<i>Szaki városi körzet</i>			
Саки	Szaki	1865 - ?	Saq
<i>Szimferopoli járás</i>			
Айкаван	Ajkavan	1995	Aykavan
Акрополис	Akropolisz	2007	Akropolis
Александровка	Alekszandrovka	1941 - ?	Aleksandrovka
Ана-Юрт	Ana-Jurt	2008	Ana Yurt
Андрусово	Andruszovo	1948	Tahta Cami
Аркадьева	Arkagyevka	1948	Taqıl
Белоглинка	Bjeloglinka	1948	Aqtaçı Qıyat
Чайкино	Csajkino	1948	Çüyke
Чайковское	Csajkovszkoje	1948	Salğır Yañı Sala, Tirke
Чистенькое	Csisztyenkoje	1892 - ?	Acı Qal
Давыдово	Davidovo	1948	Şeyhköy
Дивное	Gyvnoje	1948	Qazançı
Дмитрово	Dmitrovo	1948	Qalmuq Qarı
Доброе	Dobroje	1945	Mamut Sultan
Донское	Donszkoje	1948	Beş Terek
Дружное	Druznoje	1948	Cafer Berdi
Дубки	Dubki	1948	Bötke
Ферсманово	Ferszmanovo	1948	Totayköy
Фонтаны	Fontani	1948 - ?	Yağmurça
Грушевое	Grusevoje	1962	Qara-Qıyat, Gruşevoye
Гвардейское	Gvargyejszkoje	1945	Sarabuz
Демьяновка	Gyemjanovka	1926	Demyanovka
Денисовка	Gyenyiszovka	1948	Suin Acı
Харитоновка	Haritonovka	1948	Acı Keç

Ивановка	Ivanovka	1948	Cañatay
Камышинка	Kamisinka	1948	Molla Eli
Каштановое	Kastanovoje	1787	Kaştanovoye
Кизиловое	Kizilovoje	2012	Qarağaç
Кленовка	Klenovka	1959	Tuvatay
Клиновка	Klinovka	1948	Aratuq
Ключевое	Kljucsevoje	1948	Qara Çora
Ключи	Kljucsi	1945	Acı İbram
Кольчугино	Kolcsugino	1945	Bulğanaq
Колодезное	Kologyeznoje	1945	Üç Quyu Tarhan
Константиновка	Konsztantynovka	1922	Konstantinovka
Красная Зорька	Krasznaja Zorika	1945	Qaraça Qağıl
Красное	Krasznoje	1935 - ?	Çalğarı
Краснолесье	Krasznoleszje	1945	Tavel
Красновка	Krasznovka	1968 - ?	Krasnovka
Кубанское	Kubanszkoje	1945	Cabanaq
Куприно	Kuprino	1948	Uzqastı
Курганное	Kurgannoje	1948	Ulu Çoqraq
Лазаревка	Lazarevka	1948	Bura
Левадки	Lebadki	1892	Livadki
Лекарственное	Lekarsztvennoje	1948	Ağaç Eli
Лесноселье	Lesznozselje	1945	Tav Dayır
Лозовое	Lozovoje	1945	Eski Orda
Маленькое	Malenykoje	1948	Kıçkene
Мазанка	Mazanka	1784	Mazanka
Межгорное	Mezsgornoje	1948	Yañı Lez
Мирное	Mirnoje	1962	Saraylı Qıyat
Молочное	Molocnoje	1958	Moloçnoye
Молодежное	Mologyezsnoje	1929	Molodöjnoye
Мраморное	Mramornoje	1945	Büyük Yanköy
Новый Мир	Novij Mir	1926	Noviy Mir
Новый Сад	Novij Szad	2001	Noviy Sad
Новоандреевка	Novoandrejevka	1923	Qaşıq Degirmen
Новониколаевка	Novonyikolajevka	1922	Novonikolayevka
Новосёловка	Novoszjolvka	1965 - ?	Novosólovka
Новозбурьевка	Novozburjevka	1948	Seymanlarköy
Николаевка	Nyikolajevka	1858	Nikolayevka
Нижнекурганное	Nyizsnyekurgannoje	1948	Aşağı Asma
Обрыв	Obriv	1948	Çumaq Qarı
Опушки	Opuski	1948	Tolban
Партизанское	Partyizanszkoje	1945	Sabla
Передовое	Peredovoje	1948	Peredovoye
Перевальное	Perevalnoje	1945	Anğara
Перово	Perovo	1948	Badana
Первомайское	Pervomajszkoje	1927	Biy Tanış

Петропавловка	Petropavlovka	1922	Petropavlovka
Петровка	Petrovka	1948	Cabaç
Пионерское	Pionyerszkoje	1945	Colman
Пожарское	Pozsarszkoje	1948	Bulğanaq Badraq
Привольное	Privolnoje	1948	Tavşan Bazar
Пролётное	Proljotnoje	?	Prolötnoye
Прудовое	Prudovoje	1954 - ?	Prudovoye
Равнополье	Ravropolje	1948	Cav Cürek
Раздолье	Razdolje	1948	Dörtkül
Родниковое	Rodnyikovoje	1948	Qulçuq
Шафранное	Safrannoje	1962	Qart Mışıq
Широкое	Sirokoje	1948	Borançı Qıtay
Школьное	Skolnoje	1957	Şkolnoye
Скворцово	Szkvorcovo	1945	Eski Lez
Софиевка	Szofijevka	1842	Sofiyevka
Солнечное	Szolnyecsnoje	1958	Solneçnoye
Соловьёвка	Szolvovjovka	1889	Atalıq Eli
Совхозное	Szovhoznoje	1948	Temir Ağa
Спокойное	Szpokojnoje	1948	Dermenci
Сторожевое	Sztorozsevoje	1948	Azat
Строгоновка	Sztrogonovka	1948	Mamaq
Сухоречье	Szuhorecsje	1948	Qadıköy
Сумское	Szumszkoje	1977	Sumskoye
Топольное	Topolnoje	1958	Topolnoye
Трёхпрудное	Trjohprudnoje	1948	Terek Eli
Трудлюбово	Trudoljubovo	1945	Qaraç
Трудовое	Trudovoje	1928	Trudovoye
Теплое	Tyeploje	1948	Çeşmeci
Тепловка	Tyeplovka	1945	Kün Tuvğan
Украинка	Ukrajinka	1945	Qurçı
Укромное	Ukromnoje	1945	Yañı Sarabuz
Урожайное	Urozsajnoje	1953	Çoyunçı
Верхнекурганное	Verhnyekurgannoje	1948	Yuqarı Asma
Весёлое	Veszjoloje	1948	Atman
Винницкое	Vinnyickoje	1927	Vinnitskoye
Водное	Vodnoje	1945	Qoyaş
Залесье	Zalecsje	1958	Zalesye
Заречное	Zarecsnoje	1945	Şumhay,
Живописное	Zsivopisznoje	1948	Beki Eli
Журавлёвка	Zsuravljovka	1948	Miñlerçik
<i>Szimferopoli városi körzet</i>			
Аэрофлотский	Aeroflotskij	1935	Aeroflotskiy
Аграрное	Agrarnoje	1981	Agrarnoye
Битумное	Bitumnoje	1958	Bitumnoye
Центральный	Centralnij	-	-

Грэсовский	Greszovszkij	1959	Gresovskiy
Киевский	Kijevszkij	-	-
Комсомольское	Komszomolszkoje	1956	Komsomolskoye
Симферополь	Szimferopol	1784	Aqmescit
Железнодорожный	Zseleznodorozsnij	-	-
Szovjetszkiji járás			
Алмазное	Almaznoje	1948	Eski Kerlevüt
Чапаевка	Csapajevka	1945	Çerkez Tobay
Чернозёмное	Csernozjomnoje	1948	Yañı Kerleut
Дмитровка	Dmitrovka	1948	Çatmıř, Heyrus
Георгиевка	Georgijevka	1939	Georgiyevka
Дятловка	Gyatlovka	1948	Eski Qarabay
Демьяновка	Gyemjanovka	1948	Azizköy
Хлебное	Hlebnoje	1945	Beys Lehem
Ильичёво	Iljicsjovo	1948	Qıyanlı
Коломенское	Kolomenszkoje	1948	Kolomenskoye
Корнеевка	Kornyejevka	1948	Qapçuq
Краснофлотское	Krasznoflotszkoje	1945	Qaynaş
Красногвардейское	Krasznogvargyejszkoje	1948	Yañı Tsürihtal
Лебединка	Lebegyinka	1948	Şeyh Manay
Лоховка	Lohovka	1948	Mañ Kermen
Лучевое	Lucsevoje	1948	Sarğıl
Маковка	Makovka	1948	Qoñrat
Марково	Markovo	1948	Mamat Şaql
Надежда	Nagyezsda	1948	Şoltaq
Новый Мир	Novij Mir	1926	Noviy Mir
Новосёлровка	Novoszjolovka	1945 - ?	Antay
Некрасовка	Nyekraszovka	1945	Qul Çora
Николаевка	Nyikolajevka	1942	Nikolayevka
Октябрьское	Oktyabrszkoje	1945	Ceppar Yurt
Пчельники	Pcselnyiki	1948	Aranda
Присивашное	Priszivasnoje	1945 - ?	Tuzlu Şeyh Eli
Привольное	Privolnoje	1942	Privolnoye
Пруды	Prudi	1945	Ableş
Пушкино	Puskino	1945	Eseniki
Раздольное	Razdolnoje	1942	Razdolnoye
Речное	Recsnoje	1948	Qarabay
Ровенки / Ровенка	Rovjenki / Rovjenka	1948	Qırq
Шахтино	Sahtyino	1945	Aq Köbek
Советский	Szovjetszkij	1944	İçki
Урожайное	Urozsajnoje	1945	Ferngeym
Варваровка	Varvarovka	1915	Qır İçki, Varvarovka
Восточное	Vosztocsnoje	1945	Üç Quyu
Заветное	Zavetnoje	1945	Savurçı
Szudaki városi körzet			

Богатовка	Bogatovka	1945	Toqluq
Дачное	Dacsnoje	1945	Taraq Taş
Громовка	Gromovka	1945	Şelen
Грушевка	Grusevka	1945	Suvuq Sala
Холодовка	Holodovka	1948	Osmançiq
Лесное	Lesznoje	1948	Suvuq Suv
Междуречье	Mezsdurecsje	1945	Ay Serez
Миндальное	Mindalnoje	1948 - ?	Arqa Deresi
Морское	Morszkoje	1945	Qapsihor
Новый Свет	Novij Szvjjet	1912	Noviy Svet
Переваловка	Perevalovka	1945	El Buzlu
Прибрежное	Pribrezsnoje	1930 - ?	Pribrejnoje
Солнечная Долина	Szolnyecsnaja Dolina	1962	Qoz
Судак	Szudak	1475 - ?	Sudaq
Весёлое	Veszjoloje	1945	Qutlaq
Ворон	Voron	1381 - ?	Voron
Szevasztopol város			
Севастополь	Szevasztopol	1826	Aqyar
Szevasztopol, Andrejevka körzet			
Андреевка	Andrejevka	1941 - ?	Aqleyiz
Солнечное	Szolnyecsnoje	1962	Solneçniy
Szevasztopol, Balaklavai körzet			
Балаклава	Balaklava	1783	Balıqlava
Черноречье	Csernorecsje	1945	Çorğuna
Флотское	Flotszkoje	1945	Qaran
Хмельницкое	Hmelnycikoje	1954	Hmelnitskoye
Морозовка	Morozovka	1948	Alsuv
Оборонное	Oboronnoje	1945	Qamara
Первомайское	Pervomajszkoje	1957	Pervomayka
Штурмовое	Sturmovoje	1977	Qart Biy
Сахарная головка	Szaharnaja Golovka	1929	Saharnaya Golovka
1-ое отделение Золотой Балки	Zolotoj Banki, 1. rész(leg)		(nincs)
3-е отделение Золотой Балки	Zolotoj Banki, 3. rész(leg)		(nincs)
Szevasztopol, Inkerman város			
Инкерман	Inkerman	1991	İnkerman
Szevasztopol, Kacsai körzet			
Кача	Kacsa	1912	Qaçı
Орловка	Orlovka	1945	Mamaşay
Осипенко	Oszipenko	1960	Osipenko
Полюшко	Poljusko	1945 - ?	Polüşko
Вишнёвое	Visnyovoje	1945	Eski Eli
Szevasztopol, Orlinojei körzet			
Гончарное	Goncsarnoje	1945	Varnautka
Кизиловое	Kizilovoje	1952	Kizilovoye

Колхозное	Kolhoznoje	1945	Uzunci
Новобобровка	Novobobrovka	1945	Bağa
Орлиное	Orlinoje	1945	Baydar
Озёрное	Ozjornoje	?	Ozörnöye
Павловка	Pavlovka	1948	Sahtik
Передовое	Peredovoje	1945	Urkusta
Подгорное	Podgornoje	1948	Kalendo
Резервное	Rezervnoje	1948	Küçük Muskomija
Родниковое	Rodnyikovoje	1945	Skele
Россошанка	Rosszosanka	1945	Savatka
Широкое	Sirokoje	1945	Büyük Muskomija
Тыловое	Tilovoje	1948	Hayto
<i>Szevasztopol, Tyernovkai körzet</i>			
Родное	Rodnoje	1945	Uppa
Терновка	Tyernovka	1945	Eski Şüli
<i>Szevasztopol, Verhnyeszadovojei körzet</i>			
Дальнее	Dalnyeje	1965	Dalneye
Фронтное	Frontovoje	1945	Otarköy
Фруктовое	Fruktovoje	1945	Belbek
Камышлы	Kamisli	1965	Qamışlı
Пироговка	Pirogovka	1948	Acıköy
Поворотное	Povorotnoje	1965	Povorotnoye
Верхнесадовое	Verhnyeszadovoje	1945	Duvanköy

A Krim településeinek listája, magyar átírású névalakkal, a település jelenlegi nevének névadási dátumával, illetve a krími tatár nevekkal (a diplomamunkához tartozó CD-n ugyanennek a táblázatnak egy részletesebb változata is megtalálható)

XI. Nyilatkozat

„Alulírott **Bánkúti Balázs** (NEPTUN-azonosító: **KDNPQJ**) a **Krím földrajzi nevei** című diplomamunka szerzője fegyelmi felelősségem tudatában kijelentem, hogy dolgozatom önálló munkám eredménye, saját szellemi termékem, abban a hivatkozások és idézések szabályait következetesen alkalmaztam, mások által írt részeket a megfelelő idézés nélkül nem használtam fel.

A témavezető által elfogadott és bírált szakdolgozat elektronikus publikálásához (PDF formátumban a tanszéki honlapon) **hozzájárulok.**

Budapest, 2016. június 6.

.....
a hallgató aláírása